પ્રકાશન નં. ૯૫

વલિલ્લાહિ અલન્નાસિ હિજ્જુલ્
બય્તિ મનિસ્તતા-અ ઇલય્હિ સબીલા :
ઔર લોગોં પર ખુદાકા હક (ફર્ઝ) હૈ કે જો ઈસ ઘર તક
પહોંચનેકા મકદૂર રખ્ખે વહ ઈસકા હજ કરે. (આલિ ઈમરાન)

હજ-ઉમરહ ઓર સલામ

★ મુઅલ્લિફ ★

સૈયદ મહબૂબ અલી અમીર અલી ચાંદીવાલા

પ્રકાશન વિભાગ :
દારુલ ઉલૂમ અરબિય્યહ ઈસ્લામિય્યહ ભરૂચ,
મહમૂદનગર, મુ. પો. કંથારીઆ-૩૯૨ ૦૧૫,
તા. જિ. ભરૂચ (ગુજરાત-ઈન્ડિયા)

✦ પ્રકાશન નં. ૯૫ ✦

વલિલ્લાહિ અલન્નાસિ હિજ્જુલ બયતિ મનિસ્તતા-અ ઈલયહિ સબીલા :

ઔર લોગોં પર ખુદાકા હક (ફર્ઝ) હૈ કે જો ઈસ ઘર તક પહોંચનેકા મકદૂર રખ્ખે વહ ઈસકા હજ કરે. *(આલિ ઈમરાન)*

હજ—ઉમરહ ઔર સલામ

મુઅલ્લિફ :

સય્યિદ મહબૂબઅલી અમીરઅલી ચાંદીવાલા

પ્રકાશન વિભાગ

દારુલ ઉલૂમ ભરૂચ, મહમૂદનગર,
મુ. પો. કંથારીઆ-૩૯૨ ૦૧૫
તા. જિ. ભરૂચ (ગુજરાત-ઈન્ડિયા)

કિતાબનું નામ : હજ–ઉમરહ ઔર સલામ

મુઅલ્લિફ : સચ્યિદ મહબૂબઅલી અમીરઅલી ચાંદીવાલા

આવૃત્તિ : બીજી

પ્રત : ૧૧૧૧

પ્રકાશન નં. : ૯૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૧૪૩૩ / ૨૦૧૨

મૂલ્ય :

PUBLICATION DEPARTMENT :

DARUL ULOOM, BHARUCH-MAHMOODNAGAR
AT. & PO. KANTHARIA-392 015
TA. & DIST. BHARUCH. (GUJ.-INDIA)

અનુક્રમ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ط
نَحۡمَدُهٗ وَنُصَلِّيۡ عَلٰى رَسُوۡلِهِ الۡكَرِيۡمِ ط

ખૂશનસીબ હૈં વહ લોગ જિન્હેં અલ્લાહ તઆલાને અપને દરબારમેં હાઝિરી દેનેકે લિએ મુન્તખબ ફરમાયા ઔર અપના મહમાન બનાયા.

જૈસે કિસી બાદશાહકે દરબારમેં હાઝિરી દેનેકે કુછ આદાબ હોતે હૈં, ઈસી તરહ અલ્લાહકે દરબારમેં હાઝિર હોનેકે ભી કુછ આદાબ ઔર તરીકે હૈં.

હર એક જાનેવાલે હાજીકો ચાહિએ કે અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે દરબારમેં હાઝિરી દેનેસે પહેલે તમામ અરકાન બરાબર સમઝ લે, સીખ લે ઔર યાદ કર લે. યહ બહુત હી ઝરૂરી હૈ.

લોગ હજકો જિતના મુશ્કિલ સમઝતે હૈં, યહ ઈતના મુશ્કિલ કામ નહીં હૈ, અગર જાનેસે પહેલે ઈસે સીખનેકી મહેનત કી જાએ.

ઈસ કિતાબકો શાએ' કરનેકા મેરા મન્શા ભી યહી હૈ

કે આમ સે આમ આદમી ભી ગલતી કિએ બગૈર આસાનીસે સહીહ હજ અદા કર સકે.

જો હાજી સાહિબાન ઈસ કિતાબકો લે કર હજ કરકે આએ હૈં, ઉન્કે ખુતૂતસે મા'લૂમ હુવા હે કે યહ કિતાબ પૂરે સફરમેં એક મુઅલ્લિમકી તરહ ઉન્કી રહબરી કરતી રહી.

અલ્હાજ **મૌલાના અહમદુલ્લાહ સા.** જિન્હોંને ઈસ કિતાબકી ઈસ્લાહ ફરમાઈ થી, ઉન્કા ઈન્તિકાલે પુરમલાલ તા. ૨૩ ડિસેમ્બર–૧૯૮૩ કો હો ગયા. અલ્લાહ તઆલા આપકી મગફિરત ફરમાએ ઔર જન્નતુલ ફિરદૌસમેં આ'લા મકામ અતા ફરમાએ, આમીન !

જામિઅહ ડાભેલકે (સાબિક) **મુફ્તી મવલાના ઇસ્માઇલ હુસૈન સા. કછોલવી**ને ભી મેરી રહબરી ફરમાઈ થી. ઈન દોનોં હઝરાતકે તઅષ્પુરાત આગે કે સફહાતમેં આપ દેખેંગે.

(અગર કોઈ સાહિબ ઈસાલે સવાબકે લિએ ઈસ કિતાબકો છપવા કર તકસીમ કરના ચાહે તો દારુલ ઉલૂમ ભરૂચ, મહમૂદનગર–મકામ વ પોષ્ટ કંથારીઆકે ''શો'બ–એ નશ્રો–ઈશાઅત''સે રાબિતા કાઈમ કરેં.)

૧૮ જમા. આખર

હિજરી ૧૪૦૫ : નાચીઝ :

૧૦–૩–'૮૫ **સૈયદ મહબૂબઅલી**

મવ. અહમદુલ્લાહ સાહબકે તઅષ્ષુરાત

હામિદંવ્ વ મુસલ્લિયા.......

અલ્લાહ રબ્બુલ બયતિલ હરામ હી તમામ હમ્દ ઔર તમામ ખૂબીયોં ઔર સારી તા'રીફોંકા મુસ્તહિક હૈ, જિસને મુસલમાનોં પર હજ ફર્ઝ કિયા ઔર અપને દરબારકી બારગાહમેં હાઝિરીકા શર્ફ બખ્શા.

હઝારોં દુરૂદ ઔર સલામ હોં આકાએ મદીનહ, સરવરે કાઈનાત હઝરત મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર જિન્હોંને અપને રવઝએ મુકદસ ઔર ગુમ્બદે ખિદરાકી ઝિયારત કરનેવાલોંકો અપની શફાઅતકી બશારત દી ઔર મક્કતુલ મુકર્રમહ ઔર મદીનતુલ મુનવ્વરહકી મુહબ્બત મુઅમિનોંકે દિલોંમેં બસા દી.

આપ સલ્લલલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર, આપકી અવલાદ પર, આપકે સહાબએ કિરામ (રદિ.) પર, આપકી અઝ્વાજે મુતહ્હરાત પર, તમામ અમ્બિયાએ કિરામ (અલૈ.) પર, સિદીકીન, શોહદા ઔર સાલિહીન

પર અલ્લાહ તઆલાકી બેહિસાબ રહમતેં નાઝિલ હોં, આમીન!

બાદ હમ્દો-સલાતકે અહકર શેખ અહમદુલ્લાહ રાંદેરી અર્ઝ કરતા હૈ કે મેરે અઝીઝ જનાબ સય્યિદ મહબૂબઅલી અમીરઅલીને યહ કિતાબ લિખ્ખી હૈ, જિસકો મૈંને એક એક સતર, હરફન્ હરફન્ અવ્વલસે આખિર તક પૂરે ગોરસે પળ્હી હૈ. માશા અલ્લાહ અઝીઝમ્ મહબૂબઅલીને હજ્જે બયતુલ્લાહ ઔર ઝિયારતે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે તમામ અરકાન, અહકામ ઔર આદાબકો બહુત હી બેહતરીન તરીકે પર લિખ્ખે હૈં.

હજકે પૂરે અરકાન તરતીબવાર બહુત હી ઉમદહ તોર પર બયાન કિએ હૈં કે હજકે લિએ ઘરસે નિકલનેસે લેકર ઘર વાપિસ આને તકકી ઔર પૂરે સફરકી કોઈ બાત નહીં છોળી હૈ. હજકે પૂરે સફરકી સારી બાતેં ઔર હર હર મકામકી દુઆએં પૂરી બયાન કી હૈ. કોઈ જરૂરી બાત ઐસી નહીં છોળી હૈ, જો બયાન ન કી હો.

ફિર મદીનતુર્રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી હાઝિરીકે પૂરે સફર ઔર સલાતો-સલામ ઔર ઝિયારતકે તમામ આદાબ ભી બહુત હી વઝાહતસે સમજાએ હૈં. નીઝ તમામ ઝિયારતગાહોંકે

નામ ઔર પતે ભી બતલા દીએ હૈં.

હજકે દરમિયાન એહરામકે તમામ મસાઈલ ભી સમજા દીએ હૈં. ગોયા ઈસ મુબારક સફરકી તમામ હિદાયાત ઔર આસાનીકે તરીકે–ખુસૂસન મિના, અરફાત, મુઝદલિફા ઔર રમીએ જમરાત ઔર તવાફ ઔર સઈકી સબ તરકીબેં ઈસ તરહ સમજા કર લિખ દી હૈ કે અગર હાજી ઈસ કિતાબકો અપને સાથ રખ્ખે ઔર પળ્હતે ચલે જાવેં ઔર ઈસ પર અમલ કરેં તો સહીહ હજ અદા હો કર હજ્જે મબરૂર નસીબ હો.

અલ્લાહ તઆલા મહબૂબઅલીકો ઈસકા બેહતરીન અજ્ર અતા ફરમા કર અપના મહબૂબ બનાવે ઔર ઈસ કિતાબકો મકબૂલિયત નસીબ ફરમાવે ઔર હમ તમામકી મગફિરત ફરમાવે, આમીન !

૨૧–૨–'૮૧ (મવ.) અહમદુલ્લાહ શેખ રાંદેરી

જનાબ મવલાના મુફતી ઇસ્માઈલ હુસૈન સા. કછોલવીનું મંતવ્ય

નહ્મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ કરીમ,

અમ્મા બાદ,

જે માણસને હજ અને ઝિયારતની તવફીક નસીબ થઈ તેની ખૂશનસીબીનું તો પૂછવું જ શું ? અને જેણે એ મુબારક સફરમાં સુન્નતો અને અહકામે બારી તઆલા તથા અહકામે રસૂલ (સલ.)ની પાબંદી કરી તો નિ:શંક, તેની હજ, હજ્જે મબરૂર અને ઝિયારત, ઝિયારતે મકબૂલમાંથી છે. એ અહકામની પાબંદી માટે જનાબ **હાજી સય્યિદ મહબૂબઅલી ચાંદીવાલા**ની આ પુસ્તિકા ઘણી જ ઉપયોગી અને મદદકર્તા છે. હજ અને ઝિયારત કરનાર દરેકે એનો ધ્યાનપૂર્વક અભ્યાસ કરવો અને એના પર અમલ કરવો અતિ આવશ્યક છે. અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ લેખકને બંને જહાનમાં બેહતરીન જઝાએ ખૈર અતા ફરમાવે અને એને સદ્કએ જારિયહ બનાવે, આમીન !

૨૦–૩–૧૪૦૩ **(મવ.) ઇસ્માઈલ હુસૈન કછોલવી**

ગુફિર લહૂ

પ્રકાશકીય

હામિદંવ્ વ મુસલ્લિયા....

બુઝુર્ગોના મજકૂર મંતવ્યોથી કિતાબની ગુણવત્તા, ગરિમા અને ઉપયોગીતા આપોઆપ સાબિત થઈ જાય છે.

કિતાબના લેખક સા. ના અમે અત્યંત ઋણી છીએ. અલ્લાહ તબારક વ તઆલા બંને સાહેબોને દારૈનમાં યથાયોગ્ય બદલાથી નવાઝે, આમીન !

કિતાબના લિપિયાંતરમાં નવેસરથી મહેનત કરી એની સુંદરતામાં ઔર વધારો કરવાનો નમ્ર પ્રયાસ કર્યો છે.

અલ્લાહ તઆલા દારુલ ઉલૂમ ભરૂચ–કંથારીઆની આ સાહિત્યિક ખિદમાતને કબૂલ ફરમાવે, આમીન !

હસન ભડકોદ્રવી

(પ્રકાશન વિભાગ :

દારુલ ઉલૂમ–કંથારીઆ)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ફઝાઈલે હજ

(૧) હાજી અપને ઘરસે હજકે રાસ્તેમેં નિકલતા હૈ, તો ઉસકે હર કદમ પર એક નેકી મિલતી હૈ, એક ગુનાહ મુઆફ હોતા હૈ ઔર જન્નતમેં એક દરજા બુલંદ હોતા હૈ.

(૨) જબ હાજી બયતુલ્લાહકા તવાફ કરતા હૈ ઔર એક પેર ઉઠા કર દૂસરા રખને જાતા હૈ કે ઉસકી એક ખતા મુઆફ હોતી હૈ, એક નેકી લિખ દી જાતી હૈ ઔર એક દરજા બુલંદ હોતા હૈ.

(૩) હાજી તવાફકે બાદ દો રકા'ત નમાઝ તવાફકી વાજિબ અદા કરતા હૈ તો ઉસે એક અરબી ગુલામ આઝાદ કરનેકા સવાબ મિલતા હૈ.

(૪) હાજી સફા–મરવાકી સઈ કરતા હૈ ઔર સાત ચક્કર પૂરે કરતા હૈ તો ઉસે ૭૦ ગુલામ આઝાદ કરનેકા સવાબ મિલતા હૈ.

(૫) જબ હાજી અરફાત પહોંચતા હૈ ઔર અલ્લાહકી તરફ મુતવજ્જેહ હોતા હૈ, દુઆએં માંગતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા હાજીયોં પર ફખ્ર કરતા હૈ ઔર ફરિશ્તોંસે કેહતા હૈ કે તુમ સબ ગવાહ રહો, મૈંને ઈનકે સારે ગુનાહ મુઆફ કર દીએ હૈં, ચાહે વહ દુન્યાકી રેતીકે દાનોંકે બરાબર હોં યા બારિશકે કતરોંકે બરાબર હોં યા સમંદરકે ઝાગકે બરાબર હોં યા દુન્યાકે દરખ્તોંકે પત્તોંકે બરાબર હોં.

ઔર અલ્લાહ તઆલા હાજીયોંસે ફરમાતા હૈ, અય હાજીયો ! તુમ જિન લોગોંકો બખ્શવાના ચાહતે હો, મૈં સબકો બખ્શનેકે લિએ તૈયાર હૂં, ચાહે સાત નસલ ક્યૂં ન હો.

(૬) જબ હાજી મુઝદલિફહ પહોંચતા હૈ તો વહાં હુકૂકુલ ઈબાદવાલી દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

(૭) મિનામેં દસ તારીખકો હાજી બળે શયતાનકો સાત કંકરિયાં મારતા હૈ તો હર કંકરી પર વહ કબીરહ ગુનાહ મુઆફ હોતા હૈ, જો ઉસે હલાક

કર દેનેવાલા હો.

(૮) હાજી મિનામેં કુર્બાની કરતા હે તો ઉસે હર બાલકે બરાબર નેકીયાં મિલતી હૈં ઔર ગુનાહ મુઆફ હોતે હૈં ઔર કિયામતકે રોઝ ઉસકા વઝન ૭૦ ગુના બઢ્હા દિયા જાએગા ઔર અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ફરમાતા હે; કિયામતકે દિન મેં ખૂદ ઉસકા બદલા દૂંગા.

(૯) કુર્બાનીકે બાદ હાજી જબ સરકે બાલ ઉતરવાતા હે તો હર બાલકે બરાબર એક નેકી મિલતી હે, એક ગુનાહ મુઆફ હોતા હે ઔર કિયામતકે દિન યહ બાલ નૂર બન કર આએંગે ઔર હાજીકો પુલસિરાતસે બિજલીકી તરહ ઉસ પાર લે જાએંગે.

(૧૦) જબ હાજી તવાફે ઝિયારત કરતા હે ઔર દો રકા'ત નમાઝ પઢ્હતા હે તો આસ્માનસે એક ફરિશ્તા નાઝિલ હોતા હે ઔર હાજીકે કાંધે પર હાથ રખ કર કેહતા હે, જાવ, તુમ્હારે સારે ગુનાહ મુઆફ હો ગએ ઔર હાજી ઐસા પાક હો ગયા જૈસા અભી પૈદા હુવા.

(૧૧) ફરમાયા રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ

સલ્લમને કે જો શખ્સ મક્કાસે મિના, અરફાત ઔર મુઝદલિફા હજકે લિએ ચલ કર જાએ ઔર ઈસી તરહ વાપિસ આએ તો ઉસકે હર કદમ પર સાત સો (૭૦૦) નેકીયાં લિખ્ખી જાતી હૈં ઔર હર નેકીકા સવાબ એક લાખ નેકીયોંકે બરાબર હૈ.

(૧૨) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને યહ ભી ફરમાયા કે જિસ શખ્સને મક્કહ મુકર્રમહકી એક દિનકી ભી ગરમી પર સબ્ર કિયા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો આતિશે દોઝખસે પાંચ સો સાલકી મસાફત પર દૂર રખ્ખેંગે ઔર જો એક રોઝ બીમાર રહા, અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ગોશ્ત ઔર જિસ્મ પર આતિશે દોઝખ હરામ ફરમાએંગે.

(૧૩) એક હદીસમેં હૈ કે હજ ઔર ઉમરહ કરનેવાલા અલ્લાહકા ખુસૂસી મહેમાન હૈ. અગર વહ દુઆ કરતા હૈ તો દુઆ કબૂલ હોતી હૈ ઔર મગફિરત તલબ કરે તો ખુદા બખ્શ દેતા હૈ.

(૧૪) રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા; હજમેં માલ ખર્ચ કરના જિહાદમેં ખર્ચ કરનેસે સાત સો હિસ્સે સવાબમેં ઝિયાદા હૈ.

(૧૫) આપકે (હાજીકે) દિલમેં આખિરતકા શૌક પયદા

હો ગયા ઔર આપ દુન્યાસે બેનિયાઝ હો ગએ ઔર જિસ હાલતમેં ગએ થે ઈસસે બેહતર હાલતમેં વાપિસ આએ તો સમઝો કે આપકા હજ કબૂલ હો ગયા ઔર આપકો હજ્જે મબરૂર નસીબ હુવા.

(૧૬) જબ હાજીકા હજ કબૂલ હોતા હૈ તો ઉસકા બદલા જન્નતકે સિવા કુછ નહી હૈ.

(૧૭) જબ હજ કબૂલ હો ગયા તો હાજીકો દુન્યામેં ગની બના દિયા જાતા હૈ.

હજ

હજ તીન કિસ્મસે કિયા જાતા હૈ :

(૧) હજ્જે ઈફરાદ.

(૨) હજ્જે કિરાન ઔર

(૩) હજ્જે તમત્તુઅ.

હજ્જે ઈફરાદ :

યા'ની હજકે મહીનોંમેં હજકા એહરામ બાંધ કર સિર્ફ હજ કરે. હજસે પેહલે કોઈ ઉમરહ ન કરે.

હજ્જે કિરાન :

યા'ની હજ ઔર ઉમરહકા એક સાથ એહરામ બાંધે. પેહલે ઉમરહ કરે, સરકે બાલ ન કટાએ ઔર ઉસી એહરામસે હજ કરે. જો એહરામ ઔર ઉસકી પાબંદીયાં નિભા સકે ઉસકે લિએ હજ્જે કિરાન કરના સબસે અફઝલ હૈ.

હજ્જે તમત્તુઅ :

યા'ની પેહલે ઉમરહકા એહરામ બાંધે. મક્કહ પહોંચ કર ઉમરહસે ફારિગ હો કર એહરામ ખોલ દે ઔર હજકે દિન આએં તબ હજકા વાપિસ એહરામ બાંધ લે.

ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.)કે નઝદીક હજ્જે કિરાન સબસે અફઝલ હૈ, લેકીન જો એહરામ બાંધા જાતા હૈ વહ ઉમરહ કરનેકે બાદ હજ તક ભી ખોલા નહી જાતા. ઈસ લિએ ઈતને રોઝ તક એહરામમેં રહના પળતા હૈ, જો બહુત મુશ્કિલ કામ હૈ, ક્યું કે બહુત સી ગલતીયાં હોનેકા અંદેશા હૈ. ઈસ લિએ હજ્જે તમત્તુઅ કરના ઝિયાદા બેહતર હૈ.

હજ ઈસ્લામકે પાંચ બુન્યાદી અરકાનમેંસે એક હૈ ઔર હર સાહિબે માલકો ઝિંદગીમેં એક બાર હજ કરના ફર્ઝ હૈ.

હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે, જો શખ્સ સાહિબે માલ (પૈસેવાલા) હો ઔર હજકા સફર કરનેકી તાકત રખતા હો, ફિર ભી હજ ન કરે તો ઉસકા ઈસ હાલતમેં મરના યહૂદી યા ઈસાઈ હો કર મરનેકે બરાબર હૈ.

ઈસ લિએ ચાહિએ કે જિસ શખ્સ પર હજ ફર્ઝ હો જાએ વહ ઉસકી અદાયગીમેં જલદી કરે.

હજ કરનેવાલોંકો ચાહિએ કે સિવાઈ હજ કરનેકે દિલમેં ઓર કોઈ ગર્ઝ ન રખ્ખેં. ક્યૂં કે હુઝૂર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, કિયામતકે કરીબ મેરી ઉમ્મતકે અમીર લોગ સેરો–તફરીહકે ઈરાદેસે હજ કરેંગે, જૈસે ઓર મુલ્કોંમેં સેરકે લિએ સફર કરતે હૈં. ઉનસે કમ દર્જેકે લોગ તિજારતકી ગર્ઝસે હજ કરેંગે, જો ઈધરકા માલ ઉધર ઔર ઉધરકા માલ ઈધર લા કર બેચેંગે. ઉલમા શોહરતકે લિએ હજ કરેંગે કે હમને ચાર, પાંચ, સાત હજ કીએ. ગરીબ ભીક માંગનેકી ગર્ઝસે હજકા સફર કરેંગે.

અલ્લાહ તઆલા હર સાલ અપને ખાસ બંદોંકો પૂરી દુન્યામેંસે ચુન કર અપને પાસ બુલવાતા હૈ. આપ ભી ઉનમેંસે એક હૈં. આપકો ચાહિએ કે હજકો રવાના હોનેસે પેહલે હજકે તમામ અરકાન બરાબર સમઝ લેં ઔર સુન્નત તરીકેસે સફરકા આગાઝ ઈસ તરહસે કરેં.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઝિયાદાતર જુ'મેરાત હી કો સફર શુરૂઅ્ ફરમાતે થે. ઈસ લિએ જુ'મેરાતકે દિન સફર શુરૂઅ્ કરના સુન્નત હૈ.

ઘરસે નિકલતે વક્ત મિસ્કીનોંકો ખાના ખિલાના ઔર સદકા દેના બેહતર હૈ.

જબ રવાનગીકા વક્ત આ જાએ તો દો રકા'ત નફલ નમાઝ ઈસ તરહસે અદા કરેં કે પેહલી રકાતમેં અલ્હમ્દુ...કે બાદ કુલ યા અય્યુહલ કાફિરૂન... ઔર દૂસરી રકા'તમેં અલ્હમ્દુ..... કે બાદ કુલ હુવલ્લાહુ અહદ...કી સૂરહ પઢેં.

સલામ ફેર કર આયતુલ કુર્સી ઔર લિ ઈલાફિ કુરયશ....કી સૂરહ પઢેં ઔર ખૂબ દુઆએં માંગે. અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર અદા કરેં કે ઉસને આપકો યહ દિન નસીબ ફરમાયા. અપની દુઆમેં ઘરવાલોંકો, અપને બાલ–બચ્ચોંકો અલ્લાહકો સોંપ દો ઔર અપને સફરમેં આસાનીકી, નેકી ઔર પરહેઝગારીકે આ'માલકી, અપને ઈમાનકી સલામતીકી, હર બુરાઈ ઔર બદીસે બચનેકી ઔર અપને ગુનાહોંસે તવબા વગયરહકી જો ભી દુઆએં માંગના હો વહ ખૂબ દિલસે માંગે.

ઘરસે નિકલનેકી દુઆ

જબ ઘરસે બાહિર નિકલેં તો યહ દુઆ પઢેં:

بِسْمِ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ لَا حَوْلَ
وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ ط

બિસ્મિલ્લાહિ તવક્કલ્તુ અલલ્લાહિ લા હવ્લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ અલિય્યિલ અઝીમ.

તર્જુમા :

"મેં અલ્લાહકા નામ લેકર નિકલતા હૂં. અલ્લાહ પર ભરોસા કરતા હૂં. નહીં હૈ મુઝમેં તાકત નેકી કરનેકી ઔર બદીસે બચનેકી, મગર અલ્લાહકી તવફીકસે, જો બળી શાન ઔર અઝમતવાલા હૈ."

સવાર હોનેકી દુઆ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط
سُبْحٰنَ الَّذِىْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهٗ
مُقْرِنِيْنَ وَ اِنَّا اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ ط

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ.

સુબ્હાનલ્લઝી સખ્ખ–ર લના હાઝા વમા કુન્ના લહૂ મુક્રિની–ન વ ઈન્ના ઈલા રબ્બિના લ મુન્કલિબુન.

તર્જુમા :

“સબ તા'રીફેં અલ્લાહ હી કે લિએ હૈં, જિસને ઈસ સવારીકો હમારે કબ્ઝામેં કર દી ઔર હમ અલ્લાહકી કુદરતકે બગૈર ઈસકો કબ્ઝામેં કરનેવાલે ન થે ઔર બિલા શુ'બા હમકો અપને રબકી તરફ લોટ કર ઝરૂર જાના હૈ.”

સફરમેં જહાઝમેં બા–જમાઅત નમાઝ પઢનેકા ખાસ ખ્યાલ રખ્ખેં. જહાઝમેં વઅઝ વગયરહ હોતી રહતી હૈ, જિસ્મે હજ–ઉમરહ કૈસે અદા કિયા જાતા હૈ વહ સીખાતે હૈં. ઔર ભી દીની બાતેં હોતી રહતી હૈં. સબમેં દિલ લગા કર હિસ્સા લેતે રહેં. અવરતોંકે લિએ ભી પરદેમેં બયાન સુનનેકા ઈન્તિઝામ હોતા હૈ.

આપ સફરમેં હૈં ઈસ લિએ ફર્ઝ નમાઝોંમેં કસ્ર કરેં. ઈમામ સાહબ ભી કસ્ર હી નમાઝ પઢાએંગે. અવરતેં ભી ફર્ઝ નમાઝોંમેં કસ્ર કરેં. યા'ની ઝોહર, અસર ઔર ઈશાકી દો રકા'ત પઢેં ઔર ફજર ઔર મગરિબ પૂરી પઢેં.

ઈસી તરહ આપકે પાંચ–છે દિન જહાઝમેં ગુઝર જાએંગે ઔર જબ યલમલમ યા'ની વહ જગહ જહાંસે આપકો ઉમરહકા એહરામ બાંધના હૈ, આને લગે તો એક ઘંટે પેહલે સબ હાજીયોંકો ખબરદાર કરનેકે લિએ જહાઝ વિશલ બજાએગા.

મરદોંકા એહરામ

આપ અપને સાથ લાઈ હૂઈ બગૈર સિલી દો ચાદરેં નિકાલ લેં.

એહરામકી ચાદરેં ઢાઈ વારકી લેં. અગર ચાદરમેં કોઈ પેવન્દ લગા હો યા દો ટૂકળે સીકર એક બનાઈ હો તો કોઈ હરજ નહીં હૈ.

એહરામમેં એક કપળા ભી જાઈઝ હૈ ઔર દો સે જાઈદ ભી.

ગુસલકા ઈન્તિઝામ હો તો એહરામકી નિય્યતસે ગુસલ કરેં. યહ અફઝલ હૈ, વરના સિર્ફ વુઝૂ કર લેં.

એક ચાદરકી લૂંગી બાંધ લે. લૂંગી બાંધતે વક્ત ગઠાન ન લગાએં ઔર કમરપટા હો તો પહેન લેં. દૂસરી ચાદર બદન પર ઓળ્હ લેં. સારે સિલે હૂએ કપળે જો

બદનકે નાપકે સિલે હૂએ હોં–જૈસે કમીસ–પટલૂન, ચડ્ડી–બન્યાન વગયરહ ઉતાર લેં. કિસી કિસ્મકી સિલી હૂઈ ચીઝ બદન પર ન હોની ચાહિએ.

નાખુન કાટ લેં, સરમેં તેલ ડાલ લેં, કંગી કર લેં, ઈત્ર લગા લેં ઔર તૈયાર હો જાએં.

અભી આપને એહરામકી ચાદરેં પેહની હૈં, નિય્યત કરની બાકી હૈ.

હવાઈ જહાઝસે જાનેવાલે હાજી બમ્બઈ હી સે એહરામ બાંધ લેં. બગેર એહરામકે જિદહ ઉતર ગએ તો દમ દેના વાજિબ હોગા.

અવરતોંકા એહરામ

અવરતોંકા એહરામ ઉન્કે સિલે હૂએ, પેહને હૂએ કપળેં હી હૈં, લેકીન સફેદ હોં તો ઝિયાદા બેહતર હૈ. અવરતેં ચેહરે પર પરદા ડાલ નહીં સકતી. ચહેરા ખુલા રખના હોગા.

અવરતેં સર પર જો કપળા બાંધતી હૈં વહ એહરામ નહીં હૈ, બલકે બાલ ટૂટ ન જાએં ઉસકી હિફાઝતકે લિએ હૈ. વુઝૂ કરતે વક્ત ઉસે ઉતાર લેના ચાહિએ, વરના

વુઝૂ ન હોગા ઔર નમાઝ ભી નહીં હોગી.

મરદોંકા એહરામ બાંધનેકા તરીકા

જબ જહાઝકી દૂસરી સીટી બજે તો મુસલ્લા લે કર સરકો ચાદરસે ઢાંક કર દો રકા'ત નફલ નમાઝ એહરામકી નિય્યતસે પઢેં.

પેહલી રકા'તમેં અલ્હમ્દુ...કે બાદ કુલ યા અય્યુહલ કાફિરૂન...ઔર દૂસરી રકા'તમેં કુલ હુવલ્લાહુ અહદ...કી સૂરત પઢના ઝિયાદા અફઝલ હૈ, વરના જો ભી યાદ હો પઢ સકતે હૈં. સલામ ફેર કર સરસે ચાદર હટા લેં. અબ સર ખુલા રેહના ઝરૂરી હૈ. ટોપી યા ચાદર સર પર ન આને પાએ. નિય્યત ઈસ તરહ કરેં :

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْۤ اُرِیْدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهَا
لِیْ وَتَقَبَّلْهَا مِنِّیْ ط

નિય્યત :

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદુલ ઉમ્રત ફ-યસ્સિરહા લી વ તકબ્બલ્હા મિન્ની.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મૈં ઉમરહકી નિય્યત કરતા હૂં. ઈસે મેરે લિએ આસાન ફરમા ઔર કબૂલ ફરમા."

નિય્યતકે અલફાઝ અરબીમેં ન આતે હોં તો ઉર્દૂમેં કેહ લેં.

નિય્યત દિલમેં કરના ફર્ઝ હૈ, લેકીન ઝબાનસે કેહના અફઝલ હૈ.

નિય્યતકે બાદ તીન મરતબા તલબિયહ પઢેં. તલબિયહકો ઝબાનસે કેહના શર્ત હૈ. અગર દિલમેં કેહ લિયા તો કાફી ન હોગા. તલબિયહકે અલફાઝમેં કમી કરના મકરૂહ હૈ.

તલબિયહ :

لَبَّيْكَ اَللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ ط لَبَّيْكَ لَا شَرِيْكَ
لَكَ لَبَّيْكَ ط اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ
وَالْمُلْكَ ط لَا شَرِيْكَ لَكَ ط

લબ્બૈક અલ્લાહુમ્મ લબ્બૈક, લબ્બૈક લા શરી–ક લ–ક લબ્બૈક, ઈન્નલ હમ્દ વનિઅ્‌મ–ત લ–ક વલ મુલ્ક, લા શરી–ક લ–ક.

તર્જુમા :

"મૈં હાઝિર હૂં, અય અલ્લાહ ! મૈં હાઝિર હૂં; મૈં હાઝિર હૂં, તેરા કોઈ શરીક નહીં, મૈં હાઝિર હૂં; બેશક સબ તા'રીફ તેરે હી લિએ હૈં ઔર નેઅમતેં તેરી હી દી હૂઈ હૈં ઔર મુલ્ક તેરા હૈ, તેરા કોઈ શરીક નહીં હૈં."

ફિર તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ પઢ્હેં ઔર દુઆ કરેં. યહ યાદ રખ્ખેં કે હર દુઆસે પેહલે ઔર આખિરમેં દુરૂદ શરીફ પઢ્હના ચાહિએ, વરના દુઆ આસમાન ઔર ઝમીનકે બીચમેં મુઅલ્લક (અદ્ધર) રેહતી હૈ. આસમાન તક નહીં પહોંચતી.

મુસ્તહબ દુઆ યહ હૈ :

દુઆ :

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْٓ اَسْئَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ
وَاَعُوْذُبِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَالنَّارِ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ-ક રિઝા-ક વલ જન્ન-ત વ અઊઝુ બિ-ક મિન્ ગ-દબિ-ક વન્નાર.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મૈં તુઝસે તેરી રઝામંદી ઔર જન્નત માંગતા હૂં ઔર તેરે ગઝબ ઔર જહન્નમસે તેરી પનાહ માંગતા હૂં."

اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰی
اٰلِ سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّ بَارِكْ وَسَلِّمْ ط

હાલતે એહરામમેં મમનૂઅ કામ

અબ આપ પૂરી તરહસે એહરામમેં દાખિલ હો ગએ ઔર આપકો નીચે લિખ્ખી નવ (૯) બાતોંસે પરહેઝ કરના હોગા :

(૧) મરદોંકો સર ખુલા રખના હોગા. કિસી ભી હાલતમેં સર ઢાંક નહીં સકતે. નમાઝ ભી ખુલે સર હી પઢની હોગી. અવરતોંકો સર ઢાંકના હોગા, લેકીન ચેહરા હર વક્ત કપડા ન લગે ઈસ તરહ ખુલા રખના હોગા.

(૨) મર્દ કિસી કિસ્મકે સિલે હૂએ કપડે નહીં પહન સકતે. અવરતેં પહન સકતી હૈં.

(૩) બાલ કટા નહીં સકતે, ચેહરા બના નહીં સકતે, કંઘી કર નહીં સકતે; બલકે જિસ્મકે કિસી ભી હિસ્સેકે બાલ કાટ યા તોળ નહીં સકતે.

(૪) નાખુન કાટ નહીં સકતે. અગર નાખુન ટૂટ જાએ તો ઉખાળ સકતે હૈં.

(૫) ઈતર યા ખૂશ્બૂ લગા નહીં સકતે. ઝિયાદા ખૂશ્બૂવાલી ચીઝ ખા નહીં સકતે. સાબુનસે નહા નહીં સકતે. સાબુન લગાએ બગેર ગરમ યા ઠંડા પાની બદન પર ડાલ કર નહા સકતે હૈં.

(૬) શહવતકી બાત ભી નહીં કર સકતે. લળાઈ–ઝઘળેકી બાત નહીં કર સકતે.

(૭) શિકાર નહીં કર સકતે. દરખ્તકે પત્તે ભી નહીં તોળ સકતે.

(૮) પેરકે પંજેકી ઉભરી હૂઈ હડ્ડી ઢાંક નહીં સકતે. ઈસ લિએ જૂતેકે બજાએ રબરકી દો પટ્ટીકી ચપ્પલ પેહનેં. અવરતેં મોઝે, જૂતે, ઝવેરાત પહેન સકતી હૈં, લેકીન ન પહેનના બેહતર હૈં.

(૯) જૂ નહીં માર સકતે; બલકે કિસીકો જૂ કા ઈશારા ભી નહીં કર સકતે. જૂ પકળ કર ઝમીન પર ફેંક

ભી નહીં સકતે.

ઉપર બતાઈ હૂઈ તમામ બાતોંસે ખાસ બચના ચાહિએ ઔર ફિકર કરની ચાહિએ કે ગલતી ન હોને પાએ. ગલતી હોને પર દમ દેના પળેગા. (યા'ની એક બકરા ઝબ્હ કરના પળેગા.)

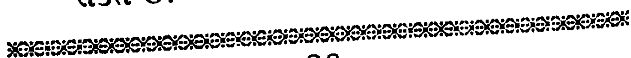
ચંદ મસાઈલ

(૧) દમ મક્કહમેં હી દિયા જાતા હૈ. દમકે ગોશતકો ફકીરોં-મિસ્કીનોંમેં તકસીમ કર દેં. ખૂદકો યા માલદારકો ખાના જાઈઝ નહીં હૈ.

(૨) શરદીસે બચનેકે લિએ એહરામકી હાલતમેં રઝાઈ યા કમ્બલ ઓળ્હ સકતે હૈં, લેકીન મરદોંકા સર ઔર અવરતોંકા ચેહરા ખુલા રેહના ચાહિએ.

(૩) એહરામકી હાલતમેં સર પર બેડિંગ-બેગ વગયરહકા બોઝ ઉઠાના જાઈઝ હૈ.

(૪) એહરામકી હાલતમેં તકિયે પર સર રખ કર સો સકતે હૈં. મુસલ્લા ચાહે મખમલ યા દરી યા ચટાઈકા હો, મર્દ ઔર અવરતેં નમાઝ પળ્હ સકતે હૈં.

(૫) મિસ્વાક કર સકતે હૈં, ખૂશ્બૂ બગેરકા સુર્મા લગા સકતે હૈં, અંગૂઠી પહન સકતે હૈં.

(૬) વુઝૂ બના કર ટુવાલ યા રૂમાલસે મુંહ નહીં પૂંછ સકતે. રૂમાલસે નાક ભી નહીં સાફ કર સકતે. હાથસે નાક સાફ કરકે હાથકો રૂમાલસે સાફ કર લેના ચાહિએ.

અવરતોંકા એહરામ બાંધનેકા તરીકા

અવરતોંકા એહરામ ઉન્કે પેહને હૂએ-સિલે હૂએ કપળે હી હૈં. અવરતેં સરકો ઢાંક સકતી હૈં, લેકીન ચેહરા હર વક્ત ખુલા રખના હોગા. બુરકામેં ભી ચેહરા ખુલા રખના પળેગા. પરદા કરના હો તો પંખે યા કિસી ચીઝસે આળ કર લેની ચાહિએ.

પેહલે એહરામકી નિય્યતસે ગુસ્લ કર લેં યા વુઝૂ કર લેં. ફિર દો (૨) રકા'ત નફલ નમાઝ એહરામકી નિય્યતસે પીછે બતાએ હૂએ તરીકેસે પળ્હેં. સલામ ફેર કર નિય્યત કરેં. (નિય્યત પીછે આ ચુકી હૈ) ફિર તીન મરતબા આહિસ્તાસે તલબિયહ (લબ્બૈક...), તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ પળ્હેં ઔર દુઆ કરે. આખિરમેં પીછે બતાઈ હૂઈ મુસ્તહબ દુઆ માંગે.

માહવારીકી હાલતમેં અવરતેં એહરામકી નિય્યતસે ગુસલ યા વુઝૂ કર લેં. એહરામકે કપળે પહેન કર મુસલ્લે પર બેઠ જાએં, નમાઝ ન પળ્હેં, બલકે સિર્ફ ઉમરહકી નિય્યત કરેં. તીન મરતબા લબ્બૈક.... તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ ઔર દુઆ કરેં. આખિરમેં પીછે બતાઈ હૂઈ મુસ્તહબ દુઆ માંગે.

અબ વહ ભી એહરામમેં દાખિલ હો ગઈ ઔર ઈન્હેં ભી પીછે બતાઈ નવ (૯) બાતોંસે પરહેઝ કરના હોગા. અબ હર વક્ત ઝબાન પર લબ્બૈક... હોના ચાહિએ.

અવરતેં યા મર્દ જબ ભી એહરામકી હાલતમેં હોં, ઉન્કા સબસે મકબૂલ ઝિક્ર લબ્બૈક...હૈ. ઈસસે અફઝલ ઓર કોઈ ઝિક્ર નહીં હૈ. ઉઠતે–બેઠતે, ચલતે–ફિરતે, હર વક્ત તલબિયહ પળ્હતે રહેં.

તલબિય્યકો ચાર હિસ્સોંમેં તકસીમ કરકે હર હિસ્સેકે બાદ થોળા સા રુકના ચાહિએ :

(૧) લબ્બૈક અલ્લાહુમ્મ લબ્બૈક,

(૨) લબ્બૈક લા શરી–ક લ–ક લબ્બૈક,

(૩) ઈન્નલ હમ્દ વન્નિઅ્મ–ત લ–ક વલ મુલ્ક,

(૪) લા શરી–ક લ–ક.

અવરતેં ધીમી આવાઝસે ઔર મર્દ જરા ઊંચી આવાઝસે પળ્હેં, લેકીન ઈતની ઊંચી આવાઝસે નહીં કે નમાઝ પળ્હનેવાલોંકો યા કિસીકો ખલલ પહોંચે.

અગર અવરત ઈતની આવાઝસે તલબિયહ પળ્હે કે કોઈ ગેર મર્દ સુન લે, તો મકરૂહ હૈ.

ઔર જબ ભી તલબિયહ પળ્હના શુરૂ' કરેં તો કમ અઝ કમ તીન મરતબા ઝરૂર પળ્હેં. હર ફર્ઝ નમાઝોંકે બાદ ભી તીન મરતબા પળ્હેં.

જહાઝસે ઉતર કર પાસપોર્ટમેં સહી–સિક્કે કરવા લેં. આપસે મુઅલ્લિમકા નામ પૂછા જાએગા ઔર જિસ મુઅલ્લિમકો આપને તય (મુકર્રર) કિયા હૈ, ઉસકા આદમી આપકા પાસપોર્ટ અપને પાસ રખ લેગા.

એક બાતકા ખાસ ખ્યાલ રખ્ખેં કે આપકે હર સામાન પર આપકા નામ, આપકે મુઅલ્લિમકા મુકમ્મલ પતા, ઈન્ડિયાકા મુકમ્મલ પતા–નિશાન બરાબર લિખ્ખા હોના ચાહિએ, તાકે જહાઝસે સારા સામાન કસ્ટમ હાઉસમેં મઝદૂરોં–કુલીયોંકે ઝરીએ લાયા જાએ તો ઉન સામાનોંમેંસે આપ અપના સામાન નિશાન દેખ કર ફવ્રન્ પહેચાન લેં ઔર અપના સારા સામાન એક જગા જમા' કર લેં.

કસ્ટમ હાઉસમેં આપકો અપને સામાનકા કસ્ટમ કરવાના હોગા. અરબી લિબાસમેં કસ્ટમ ઈન્સપેક્ટર હોંગે. ઉન્હેં અપને સામાનકે પાસ બુલવા કર સારે સામાનકા કસ્ટમ કરા લેં. હર સામાન પર કસ્ટમ ઈન્સપેક્ટરકી સહી-દસ્તખત કરા લેં; બલકે આપકે હાથ પર જો છોટા-કમ સામાન હો ઉસ પર સહી ઝરૂર કરવા લેં. તાકે બાહિર નિકલનેમેં પરેશાની ન હોં.

સારે સામાનકો વાપસ બરાબર પેક કર લેં. વહાં પર ખળે હૂએ કિસી ખટારે (ટ્રક)મેં કુલીકી મદદસે સામાન ભરવા લેં. કુલીકો પૈસે દેના નહીં ઔર જિસ ટ્રકમેં આપકા માલ ભરવાયા હો ઉસકા નંબર ઝરૂર નોટ કર લેં. યહ સારા સામાન "મદીનતુલ હુજ્જાજ" (મુસાફિરખાના) પહોંચા દિયા જાએગા.

કસ્ટમ હાઉસસે સબ સાથીયોંકે સાથ બાહિર આ જાઈયે. યહાં બહોત સી બસેં ખળી હોંગી. કિસીમેં ભી બેઠ જાઈએ. બસકે ભી પૈસે દેના નહીં હૈ. બસ આપકો મુસાફિરખાના પહોંચા દેગી. યહાં બહોતસે કમરે હૈં, કિસીમેં ભી ઠહર જાઈયે.

અપના સામાન જિસ ટ્રકમેં ભરવાયા હૈ ઉસકે આને પર કુલીકી મદદસે અપને મુકામ પર સામાન જમા' કર લેં.

અગર કોઈ સામાન આપકા ગુમ હો ગયા હો તો અપને મુઅલ્લિમકી આફિસમેં ખબર કર દેં. યહાં આપકો તનાઝુલ (ટેક્સ) ભરના હોગા. ટેક્સ ભર કર ઉસકી રસીદ ઝરૂર લેં.

બેંક ભી યહાં પર હૈ. અપને સાથ લાએ હૂએ ડ્રાફ્ટ લાઈનમેં ખળે હો કર બેંકસે કેશ કરવા લેં. ઔર જિતની રકમકા ડ્રાફ્ટ હો ઉતનેં રિયાલકે નોટ બરાબર ગિન લેં.

યહાં હૉટલ ભી હૈ. ખાનેકા વક્ત હો તો હૉટલમેં ખાના ખા લેં. ફિર મુઅલ્લિમ યા ઉસકે આદમીસે મિલ કર મક્કએ મુઅઝ્ઝમા જાનેકે લિએ વક્ત પૂછ લેં ઔર જો મોટર વહ બતાએ ઉસમેં અપના સામાન રખવા દેં.

મુઅલ્લિમકા આદમી આપકે સાથ ચલેગા, જો દુઆ પળ્હાતા હુઆ આપકો મક્કહકી તરફ લે જાએગા.

જિદહસે મક્કહ કરીબન ૪૬ મીલકે ફાસલે પર હૈ. ઔર કરીબન્ દેળ્હ ઘંટેકે સફરકે બાદ આપ મક્કહ પહોંચ જાએંગે.

મક્કહ પહોંચ કર અપની રેહનેકી જગહ મુઅલ્લિમસે મિલ કર યા ખૂદ હી તય કર લેં ઔર સારા સામાન કમરેમેં રખવા લેં ઔર તાલા ડાલ દેં.

સામાન વગયરહસે ફારિગ હોકર વુઝૂ કર લેં. મુઅલ્લિમકા આદમી આપકો એહરામ ઉતરવાને યા'ની ઉમરહ કરનેકે સારે અરકાન અદા કરવાને હરમ શરીફ લે જાએગા.

માહવારીવાલી અવરતેં અપને મુકામ પર હી ઠેહરી રહેં ઔર જબ પાક હો જાએં તો ઉન્કે શવહર આગે લિખ્ખે હૂએ તરીકેસે ઉમરહ કરવા કર એહરામ ઉતરવા લેં. અગર મુઅલ્લિમસે કહોગે તો વહ ઉસકા આદમી ભેજ કર ઉમરહ કરવા દેગા, લેકીન આપ ભી હમરાહ રહેં. પાકીકા ગુસ્લ કરતે વક્ત સાબુન ન લગાએ ઔર બદન ભી ન મલેં. બદનકા મેલ ન નિકલને પાએ ઔર બાલ ભી ટૂટને ન પાએ.

હુદૂદે હરમમેં દાખલા

હુદૂદે હરમમેં પહુંચ કર નિહાયત હી અદબ, ખુશૂઅ ઔર આજિઝીકે સાથ તવબા ઔર ઈસ્તિગફાર કરતે હૂએ દાખિલ હોં ઔર યહ દુઆ પઢેં :

اَللّٰهُمَّ هٰذَا اَمْنُكَ وَ حَرَمُكَ الَّذِىْ
مَنْ دَخَلَهٗ كَانَ اٰمِنًا ط فَحَرِّمْ دَمِىْ وَ
لَحْمِىْ وَ عَظْمِىْ وَبَشَرِىْ عَلَى النَّارِ ط
اَللّٰهُمَّ اٰمِنِّىْ مِنْ عَذَابِكَ يَوْمَ
تُبْعَثُ عِبَادَكَ ط

અલ્લાહુમ્મ હાઝા અમનુ–ક વ હરમુકલ્લઝી મન દ–ખ–લહૂ કા–ન આમિના. ફહર્રિમ્ દમી વ લહ્મી વ અઝ્મી વ બશરી અલન્નારિ, અલ્લાહુમ્મ આમિન્ની મિન અઝાબિ–ક યવ્મ તુબ્અષુ ઈબાદક.

તર્જુમા :

"યા અલ્લાહ ! યહ તેરી અમનકી જગા હૈ ઔર તેરા હરમ હૈ. જો ઉસમેં દાખિલ હુવા ઉસકો અમન મિલા. તો તૂ મેરા ગોશ્ત, મેરા ખૂન, મેરી હડ્ડિયાં ઔર મેરે પૂરે જિસ્મકો દોઝખકી આગ પર હરામ કર દે ઔર કિયામતકે અઝાબસે મુઝે અમન નસીબ ફરમા."

મક્કા મુકર્રમહમેં દાખલા

જબ મક્કા મુકર્રમહકી ઈમારતેં નઝર આને લગેં તો યહ દુઆ પઢેં :

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ لِّيْ بِهَا قَرَارًا وَّارْزُقْنِيْ
فِيْهَا رِزْقًا حَلَالًا ط

અલ્લાહુમ્મજ્અલ લી બિહા કરારંવ્ વર્ઝુક્ની ફીહા રિઝ્કન્ હલાલા.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! તૂ મુઝે ઈસમેં સુકૂનકે સાથ ઠહરના નસીબ ફરમા ઓર મુઝે ઈસમેં હલાલ રોઝી અતા ફરમા."

જબ મદ્આ (મસ્જિદે હરામ ઓર કબ્રસ્તાનકે દરમિયાન) પર પહુંચે તો યહ દુઆ પઢ્હે :

رَبَّنَا اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّ فِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّ قِنَا عَذَابَ النَّارِ ط

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْٓ اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَئَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ وَ اَعُوْذُبِكَ مِنْ شَرِّ مَا سْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ ط

રબ્બના આતિના ફિદ્ દુન્યા હસ–નતંવ્ વ ફિલ આખિરતિ હસ–નંતવ્ વ કિના અઝાબન્નાર. અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ–ક મિન ખય્રિ મા સઅ–લ–ક મિન્હુ નબિય્યુ–ક મુહમ્મદુન સલ્લલ્લાહુ

અલયહિ વ સલ્લમ વ અઊઝુ બિ–ક મિન શર્રિ મસ્તઆઝ–ક મિન્હુ નબિય્યુ–ક મુહમ્મદુન સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! હમકો દુન્યામેં ભી ભલાઈ અતા કર ઔર આખિરતમેં ભી ભલાઈ અતા કર ઔર હમકો દોઝખકે અઝાબસે બચા. અય અલ્લાહ ! મેં તુઝસે ઉસ ભલાઈકા હિસ્સા માંગતા હૂં, જો તેરે નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને તુઝસે માંગા થા ઔર ઉસ બુરાઈસે તેરી પનાહ ચાહતા હૂં, જિસસે તેરે નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને તુઝસે પનાહ ચાહી થી."

મુઅલ્લિમ આપકો દુઆ પઢાતા હુઆ હરમ શરીફકી તરફ લે જાએગા ઔર બાબુસ્સલામ (દરવાઝે)સે હરમ શરીફમેં દાખિલ કરવાએગા. પેહલે દાયાં (સીધા) પાઉં અંદર રખ્ખેં ઔર યહ દુઆ પઢેં :

بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى
رَسُوْلِ اللّٰهِ ط رَبِّ اغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ
وَافْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ط

બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહિ, રબ્બિગ્ફિર્ લી ઝુનૂબી વફ્તહ્ લી અબ્વા-બ રહ્મતિક.

તર્જુમા :

"અલ્લાહકા નામ લેકર દાખિલ હોતા હૂં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર દુરૂદો-સલામ નાઝિલ હોં. અય મેરે પરવરદિગાર ! મેરે ગુનાહ મુઆફ ફરમા ઔર મેરે લિએ અપની રહમતકે દરવાઝે ખોલ દે."

જબ ભી આપ હરમ શરીફ યા કિસી ભી મસ્જિદમેં દાખિલ હોં તો યહ દુઆ ઝરૂર પઢેં ઔર સાથમેં નફલ એ'તેકાફકી નિય્યત ભી કરેં.

એ'તેકાફકી નિય્યત :

نَوَيْتُ الْاِعْتِكَافَ مَا دُمْتُ فِيْ هٰذَا الْمَسْجِدِ ط

નવય્તુલ્ ઈઅ્તિકા-ફ મા દુમ્તુ ફી હાઝલ્ મસ્જિદ.

તર્જુમા :

"જબ તક મેં ઈસ મસ્જિદમેં રહૂં, એ'તેકાફકી નિય્યત કરતા હૂં."

ઔર જબ આપકી નઝર બયતુલ્લાહ પર પળે તો તીન મરતબા તકબીર પળ્હેં.

તકબીર :

اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ

અલ્લાહુ અકબર, લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહ,

અલ્લાહુ અકબર, લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહ,

અલ્લાહુ અકબર, લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહ,

તર્જુમા :

"અલ્લાહ સબસે બળા હૈ, અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હૈ, અલ્લાહ સબસે બળા હૈ, અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હૈ, અલ્લાહ સબસે બળા હૈ, અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હૈ."

તકબીરકે બાદ યહ દુઆ પઢેં :

اَللّٰهُمَّ زِدْ هٰذَا الْبَيْتَ تَشْرِيْفًا وَّ
تَعْظِيْمًا وَّتَكْرِيْمًا وَّ زِدْ مَنْ شَرَّفَهٗ
وَ كَرَّمَهٗ مِمَّنْ حَجَّهٗ وَاعْتَمَرَهٗ
تَشْرِيْفًا وَّتَكْرِيْمًا وَّ تَعْظِيْمًا وَّبِرًّا ط
اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ
السَّلَامُ فَحَيِّنَا رَبَّنَا بِالسَّلَامِ ط

અલ્લાહુમ્મ ઝિદ્ હાઝલ બય્તિ તશ્રીફંવ્ વ તા'ઝીમંવ્ વ તકરીમંવ્ વ મહાબતંવ્ વ ઝિદ્ મન શર્રફહૂ વ કર્રમહૂ મિમ્મન્ હજ્જહૂ વઅ્ત–મરહૂ વ તશ્રીફંવ્ વ તકરીમંવ્ વ તા'ઝીમંવ્ વ બિર્રા. અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વ મિન્કસ્સલામુ ફહય્યિના રબ્બના બિસ્સલામ.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! ઈસ ઘરકી શરાફત, અઝમત, બુઝુર્ગી ઔર હયબત ઝિયાદા કર ઔર ઉસકા હજ યા ઉમરહ કરનેવાલોંમેંસે જો ઈસકી શરાફત વ અઝમત દિલમેં રખતા હો, ઉસકી શરાફત વ કરામત ઔર ભલાઈ ઝિયાદા ફરમા. અય અલ્લાહ ! તેરા નામ

સલામ હૈ ઔર તેરી હી તરફસે સલામતી મિલ સકતી હૈ. પસ, અય હમારે પરવરદિગાર ! હમેં સલામતીકે સાથ ઝિંદા રખ.''

ઉસકે બાદ દુરૂદ શરીફ પઢ્હ કર જો ચાહે દુઆ માંગે, ઈસ વક્ત દુઆ કબૂલ હોતી હૈ. સબસે અહમ દુઆ યહ કરની ચાહિએ કે અલ્લાહ તઆલા બગૈર હિસાબ–કિતાબકે જન્નતમેં દાખિલ હોના નસીબ ફરમા દે. ઈસ વક્ત યહ દુઆ ભી મુસ્તહબ હૈ :

اَعُوْذُ بِرَبِّ الْبَيْتِ مِنَ الدَّيْنِ وَ الْفَقْرِ
وَمِنْ ضِيْقِ الصَّدْرِ وَ عَذَابِ الْقَبْرِ ط

અઊઝુ બિરબ્બિલ બય્તિ મિનદય્નિ વલ્ફક્રિ વ મિન ઝીકિસ્સદ્રિ વ અઝાબિલ કબ્રિ.

તર્જુમા :

''મૈં ઈસ ઘરકે રબકી પનાહ લેતા હૂં કર્ઝ, મોહતાજી, તંગદિલી ઔર અઝાબે કબ્રસે.''

બાદમેં ગિળગિળા કર, રો–રો કર ખૂબ દિલસે દુઆએં માંગે. યહાં ખાસ દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

આપ એહરામમેં હૈં ઔર ઉમરહકી નિય્યતસે એહરામ બાંધા હૈ, ઈસ લિએ ઉમરહ કૈસે કિયા જાતા હૈ, વહ બરાબર સમજ લેં. પેહલી મરતબા મુઅલ્લિમકા આદમી આપકો ઉમરહ કરવા દેગા, લેકીન બાદમેં જબ ભી આપ અકેલે ઉમરહ કરેંગે તો ઉસકી તરતીબ બરાબર યાદ કર લેં.

રમઝાનમેં ઉમરહ કરનેકા સવાબ હજ કરનેકે બરાબર હૈ. એક હદીષકે મુતાબિક આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સાથ હજ કરનેકે બરાબર હૈ.

મસ્અલા :

હનફી મઝહબમેં રમઝાન ઈદકા ચાંદ દેખનેકે બાદ મક્કહમેં કિયામ કરનેવાલોં પર હજ તક નફલ ઉમરહ કરના જાઈઝ નહીં હૈ. હજકે બાદ કરેં.

નફલ ઉમરહ જિસ નિય્યતસે કરેં, સવાબ મિલતા હૈ. ચાહે ઝિંદા લોગોંકે લિએ કરેં યા મર્હૂમોંકો સવાબ પહોંચાનેકે લિએ કરેં.

એહરામમેં તીન ચીઝોંસે બચના હૈ :

(૧) શહવતકી હરકતોંસે (૨) અલ્લાહ ઓર ઉસકે

રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે હુકમકી નાફરમાનીસે ઔર (૩) લળાઈ–ઝઘળોંસે.

અગર કિસીને નાફરમાની કી તો ઉસ્કે બદનમેં ઐસી બેઠ જાએગી કે સારી ઉમ્ર નાફરમાનીયાં કરતા રહેગા. જબ તક દો–બારહ હજકો ન જાએ ઔર સચ્ચે દિલસે અપને ગુનાહોંકી તવબા ન કરેં.

ઉમરહ

ઉમરહ કરનેકા તરીકા

ઉમરહ કરનેકે લિએ ચાર કામ કરને હૈં :

(૧) ઉમરહકા એહરામ.

(૨) તવાફ રમલકે સાથ.

(૩) સફા–મરવહકી સઈ ઔર

(૪) પૂરે સરકી હજામત.

(૧) ઉમરહકા એહરામ

બગેર સિલી દો ચાદરેં લેં. એક ચાદરકી લૂંગી બાંધે ઔર એક બદન પર ઓઢ લેં. સિલે કપળે ઉતાર લેં. વુઝૂ કર લેં ઔર મકાનસે બાહિર આ જાએં. હરમ શરીફકે પાસ મોટરવાલે ઉમરહ...ઉમરહકી આવાઝ લગાતે હોંગે. મોટરમેં બેઠ જાએં. વહ આપકો હરમ શરીફકી હદસે બાહિર એક જગહ હે, જિસે **તનઈમ** કેહતે હૈં, વહાં ઉતાર દેગી.

મસ્જિદમેં દાખિલ હો કર દો રકા'ત નફલ નમાઝ સરકો ઢાંક કર ઉમરહકી નિય્યતસે પળ્હેં. પેહલી રકા'તમેં અલ્હમ્દુ....કે બાદ કુલ યા અય્યુહલ કાફિરૂન.... ઔર દૂસરી રકા'તમેં કુલ હુવલ્લાહુ અહદ... પળ્હેં. સલામ ફેર કર સરસે ચાદર હટા લેં ઔર ઈસ તરહ નિય્યત કરેં :

નિય્યત :

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْٓ اُرِیْدُ الْعُمْرَةَ فَیَسِّرْهَا
لِیْ وَتَقَبَّلْهَا مِنِّیْ ط

અલ્લાહુમ્મ ઇન્ની ઉરીદુલ ઉમ્ર–ત ફ–યસ્સિર્હા લી વ તકબ્બલ્હા મિન્ની.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મેં ઉમરહકી નિય્યત કરતા હૂં, ઈસે મેરે લિએ આસાન ફરમા ઔર ઈસે મેરી તરફસે કબૂલ ફરમા."

અરબીમેં ન આએં તો ઉર્દૂમેં નિય્યત કરેં. દિલમેં નિય્યત કરના ફર્ઝ હૈ ઔર ઝબાનસે કેહના અફઝલ હૈ.

નિય્યતકે બાદ તીન મરતબા તલબિયહ (લબ્બૈક...) ઔર તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ પઢેં ઔર દુઆ કરેં.

દુઆ :

અફઝલ દુઆ યહ હે :

اَللّٰهُمَّ اِنِّیۡۤ اَسْئَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ
وَاَعُوْذُبِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَالنَّارِ ط

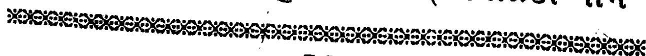
અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ–ક રિઝા–ક વલ જન્ન–ત વ અઊઝુ બિ–ક મિન્ ગઝ–બિ–ક વન્નાર.

અવરતેં ભી ઈસી તરહ નમાઝ, નિય્યત, લબ્બૈક..., દુરૂદ ઔર દુઆ કરેં.

અબ આપ એહરામમેં દાખિલ હો ગએ ઔર ઈસસે પેહલે બતાઈ નવ (૯) બાતોંસે પરહેઝ કરેં.

લબ્બૈક...પઢતે પઢતે જિસ મોટરમેં આએ થે, ઉસીમેં બેઠ જાએં. મોટર આપકો દો–બારહ હરમ શરીફકે પાસ ઉતાર દેગી.

હરમ શરીફમેં બાબુલ ઉમરહ (દરવાઝેકા નામ

હૈ)સે દાખિલ હોં. પેહલે દાયાં પાઉં દાખિલ કરેં ઔર યહ દુઆ પળ્હે :

بِسْمِ اللهِ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى رَسُوْلِ اللهِ ط رَبِّ اغْفِرْ لِىْ ذُنُوْبِىْ وَافْتَحْ لِىْٓ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ط

બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહિ, રબ્બિગ્ફિર્ લી ઝુનૂબી વફ્તહ્ લી અબ્વા-બ રહ્મતિક.

ઔર નફલ એ'તેકાફકી ભી નિય્યત કરેં. તલબિય્યહ પળ્હતે પળ્હતે બયતુલ્લાહકી જાનિબ તવાફ કરનેકે લિએ બળ્હેં.

(૨) તવાફ કરનેકા તરીકા

તવાફકે મઆની કિસી ચીઝકે ગિર્દ ઘૂમનેકે હૈં. બયતુલ્લાહકે સિવા કિસી ચીઝકા તવાફ કરના જાઈઝ નહીં હૈ.

તવાફકે લિએ નિય્યત કરના ફર્ઝ હૈ. બગૈર નિય્યતકે કિતને હી ચક્કર લગાએં તવાફ નહીં હોગા.

તવાફમેં સલામ કરના, સલામકા જવાબ દેના, છીંક આને પર અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ કેહના, મસ્અલા પૂછના યા બતાના જાઈઝ હે.

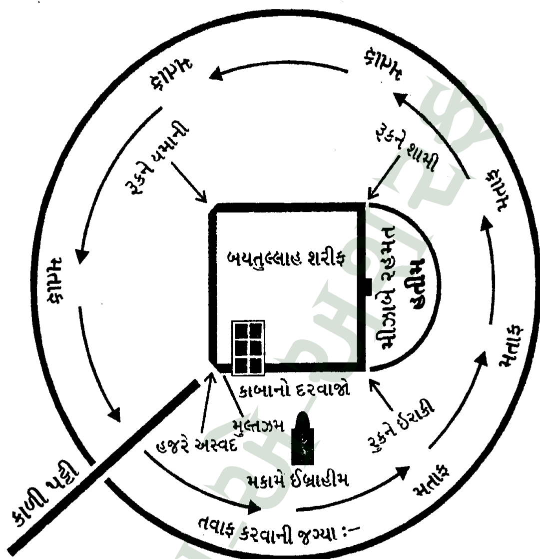
હજરે અસ્વદકે સામને આનેસે પહેલે જો ચાદર આપને ઓળ્હ રખ્ખી હે, ઉસકા એક સિરા (કિનારા) સીધે હાથકી બગલકે નીચેસે નિકાલ કર બાએં હાથકે કંધે પર ડાલ લેં. તાકે સીધે હાથકા કંધા ખુલા રહે. ઈસે "ઈઝતિબાઅ" કેહતે હૈં.

અભી તક આપ તલબિયહ પળ્હતે થે, લેકીન હજરે અસ્વદ પર નિગાહ પળતે હી તલબિયહ પળ્હના બંધ કર દેં ઔર હજરે અસ્વદકે સામને ઈસ તરહ ખળે રહેં કે આપકે સીધે હાથકા કંધા હજરે અસ્વદકી જાનિબ ઔર પૂરા ધળ રુકને યમાની તરફ રહે. અવરતેં ભી ઈસી તરહ ખળીં રહેં. નફલ તવાફ ભી ઈસી તરહ શુરૂ' કરેં.

બા'ઝ મુઅલ્લિમ હજરે અસ્વદ ઔર રુકને યમાનીકે બીચમેં ખળા રખ કર તવાફકી નિય્યત કરવાતે હૈં, યહ મકરૂહ હે.

ઉમરહકે તવાફકી નિય્યત

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْٓ اُرِیْدُ طَوَافَ بَیْتِكَ
الْحَرَامِ فَیَسِّرْهُ لِیْ وَتَقَبَّلْهُ مِنِّیْ
سَبْعَةَ اَشْوَاطٍ طَوَافَ الْعُمْرَةِ
لِلّٰهِ تَعَالٰی عَزَّوَجَلَّ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદુ તવા–ફ બય્તિકલ્ હરામિ ફ–યસ્સિર્હૂ લી વ તકબ્બલ્હૂ મિન્ની સબ્અ–ત અશ્વાતિન્ તવાફલ્ ઉમ્રતિ લિલ્લાહિ તઆલા અઝ્ઝ વ જલ્લ.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મૈં તેરે મુકદ્દસ ઘરકા–ઉમરહકા તવાફ કરનેકી નિય્યત કરતા હૂં. પસ તૂ ઈસે મેરે લિએ આસાન ફરમા દે ઔર ઈસે મેરી તરફસે કબૂલ ફરમા, ઈન સાત ચક્કરોંકા (તવાફ) જો મહઝ તુઝ યકતા અઝ્ઝ વ જલ્લકી ખૂશ્નુદીકે લિએ (કરતા હૂં.)"

નફલ તવાફકી નિય્યત

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْٓ اُرِيْدُ طَوَافَ بَيْتِكَ
الْحَرَامِ فَيَسِّرْهُ لِیْ وَتَقَبَّلْهُ مِنِّیْ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદુ તવા–ફ બય્તિકલ્ હરામિ ફ–યસ્સિર્હૂ લી વ તકબ્બલ્હૂ મિન્ની.

તર્જુમા : " અય અલ્લાહ ! મૈં તેરે મુકદ્દસ ઘરકા તવાફ કરનેકી નિય્યત કરતા હૂં, તૂ ઈસે મેરે લિએ

આસાન ફરમા ઔર મેરી તરફસે ઈસે કબૂલ ફરમા.''

નિય્યત કરકે ઝરા સા હટ કર બિલ્કુલ હજરે અસ્વદકે સામને ખળે હો જાએઁ ઔર જિસ તરહ નમાઝમેં તકબીરકે લિએ હાથ ઉઠાતે હૈં ઈસી તરહ દોનોં હાથોંકો કાનોં તક ઉઠાએઁ. અવરતેં કન્ધોં તક ઉઠાએઁ ઔર યહ દુઆ પળ્હેં :

بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ ط اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى
رَسُوْلِ اللّٰهِ ط اَللّٰهُمَّ اِيْمَانًا بِكَ وَ
وَفَآءً بِعَهْدِكَ وَ اتِّبَاعًا لِّسُنَّةِ نَبِيِّكَ
مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ط

બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર, લા ઈલા–હ ઇલ્લલ્લાહુ વલિલ્લાહિલ હમ્દ. અસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહિ. અલ્લાહુમ્મ ઈમાનમ્ બિ–ક વ વફાઅમ્ બિઅહ્દિ–ક વત્તિબાઅલ્ લિસુન્નતિ નબિય્યિ–ક મુહમ્મદિન્ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ.

તર્જુમા : ''શુરૂ' કરતા હૂં અલ્લાહકે નામસે,

અલ્લાહ હી સબસે બળા હે. અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં. ઔર સબ તા'રીફેં અલ્લાહહી કે લિએ હૈં. અલ્લાહકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર દુરૂદ ઔર સલામ નાઝિલ હોં. અય અલ્લાહ! તુઝ પર ઈમાન લાએ, તેરે વા'દે પૂરે કરનેકે લિએ ઔર તેરે પ્યારે નબી હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી સુન્નતકી પેરવીકે લિએ મૈં યહ અમલ કર રહા હૂં.''

દુઆ પળ્હ કર કાનોં તક ઉઠાએ હૂએ હાથ છોળ દેં, ઔર આગે બળ્હ કર **''બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર વ લિલ્લાહિલ હમ્દ''** પળ્હ કર હજરે અસ્વદકો બોસા દેં.

બોસા ઈસ તરહ દેં કે મુંહસે આવાઝ ન હોને પાએ, ઔર ઝમીન પર પાઉં ભી બરાબર જમે રહેં. ઉઠને ન પાએં ઔર જૈસે નમાઝમેં સિજદહ કરતે હૈં ઈસી તરહ દોનોં હાથોંકો હજરે અસ્વદકે દોનોં તરફ જમા દેં. હજરે અસ્વદકે ગિર્દ ચાંદીકા જો હલકા બના હે ઉસ પર હાથ ન રખ્ખેં.

અગર ભીળ ઝિયાદહ હો ઔર પૂરી દુઆ ન પળ્હ સકે તો સિર્ફ નિય્યત કર લેં ઔર વહીં ખળે રહ કર દોનોં હાથોંકી હથેલીયાં મિલા લેં ઔર હજરે અસ્વદકી

જાનિબ ઉઠાએં ઔર **"બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહિલ હમ્દ"** પઢ્હ કર દોનોં હથેલીયાં ચૂમ લેં. ફિર તવાફ શુરૂ' કર દેં. દોનોં હાથોંકો કાનોં તક ઉઠાના ઔર પૂરી દુઆ પઢ્હના તવાફ શુરૂ' કરતે વક્ત હી કરેં–બાદકે ચક્કરોંમેં નહીં.

આપ એહરામમેં હૈં ઔર હજરે અસ્વદ પર લોગોંને ઈત્ર લગાયા હોગા, ઈસ લિએ બોસા ન દેં, બલકે હથેલીયાં ઉઠા કર ચૂમ લેં. ઈસે હજરે અસ્વદકા **ઈસ્તીલામ** કરના કેહતે હૈં.

મસ્અલા :

અગર એહરામકી હાલતમેં હજરે અસ્વદકો બોસા દિયા યા હાથસે છૂયા ઔર મુંહ યા હાથમેં ખૂશ્બૂ લગ ગઈ તો અગર બહુત લગી હૈ તો દમ ઔર થોળી લગી હૈ તો સદકા લાઝિમ હોગા.

હજરે અસ્વદ જન્નતકા પથ્થર હૈ, જિસે દુન્યામેં ઉતારા ગયા હૈ. પેહલે યહ દૂધસે ભી ઝિયાદા સફેદ થા, લેકીન ઈન્સાનોંકે ગુનાહોંને ઈસે કાલા બના દિયા.

પેહલે યહ સાલિમ થા, લેકીન અબ ઈસકે પાંચ ટુકળે અંડેકે બરાબર બાકી રહ ગએ હૈં ઔર લાખકે

અંદર લગે હૂએ હૈં.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે હજરે અસ્વદકી દો આંખેં હૈં, જિસસે વહ તવાફ કરનેવાલોંકો દેખતા હૈ ઔર ઝબાન હૈ, જિસસે વહ કિયામતકે રોજ બોસા દેનેવાલોંકી ગવાહી દેગા. ઈસ લિએ નફલ તવાફમેં ઝિયાદાસે ઝિયાદા બોસા દેનેકી કોશિશ કરેં.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જિસને હજરે અસ્વદકો બોસા દિયા ઉસને ગોયા અલ્લાહ તઆલાકે હાથકો બોસા દિયા ઔર જિસને ઈસકો છૂયા વહ ગુનાહોંસે ઐસા પાક હુઆ જૈસા પેદાઈશકે દિન થા.

આપ ઉમરહકા તવાફ કર રહે હૈં ઈસ લિએ મરદોંકો ચાહિએ કે તવાફકે પેહલે તીન ચક્કર પહેલવાનોંકી તરહ અકળ કર કંધે હિલાતે હૂએ તેઝીસે ચલ કર કરેં. દોળના નહીં. ઈસે **રમલ** કેહતે હૈં. અવરતેં અપની હી ચાલ ચલેં. સાતોં ચક્કરોંમેં રમલ કરના મકરૂહ હૈ.

મસ્અલા :

(૧) ઈઝતિબાઅ ઔર રમલ મરદોંકે લિએ સુન્નત

હૈ ઔર સિર્ફ ઉમરહકે તવાફ હી મેં કિયા જાતા હૈ. અવરતોંકે લિએ સુન્નત નહીં હૈ. બુળ્હાપે યા કમઝોરીકી હાલતમેં અગર રમલ ન કર સકે તો કોઈ હરજ નહીં.

(૨) રમલ કરના ભૂલ ગએ ઔર દૂસરે ચક્કરમેં યાદ આવે તો દૂસરે ઔર તીસરે ચક્કરોંમેં કર લેં. તીન ચક્કરકે બાદ યાદ આવે તો ન કરેં. ક્યૂં કે જિસ તરહ પહેલે તીન ચક્કરોંમેં રમલ કરના સુન્નત હૈ, ઈસી તરહ તીન ચક્કરકે બાદ રમલ ન કરના સુન્નત હૈ.

તવાફકે ચક્કરોંકી લંબી લંબી દુઆએં કિતાબોંમેં બગેર સમઝે પળ્હનેસે તવાફમેં તીસરા કલિમા પળ્હના ઝિયાદા અફઝલ હૈ.

તીસરા કલિમા :

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَاللّٰهُ اَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ
الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ ط

સુબ્હાનલ્લાહિ વલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ વલા ઈલા-હ ઇલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર, વલા હવ્લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ અલિય્યીલ અઝીમ.

અગર કુછ ભી પઢના ન આએ તો **"સુબ્હાનલ્લાહ" "સુબ્હાનલ્લાહ"** પઢતે ચલેં, તવાફ હો જાએગા.

કલિમા પઢતે પઢતે બયતુલ્લાહકે તીસરે કોનેસે આગે બઢેં તો યહ દુઆ પઢના શુરૂઅ કર દેં :

દુઆ :

اَللّٰهُمَّ اِنِّىٓ اَسْـئَلُكَ الرَّاحَةَ عِنْدَ
الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ ط
اَللّٰهُمَّ اِنِّىٓ اَسْـئَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ
وَاَعُوْذُبِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَالنَّارِ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુકર્રાહ–ત ઈન્દલ મવ્તિ વલ અફ્વ ઈન્દલ હિસાબિ... અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ–ક રિઝા–ક વલ જન્ન–ત વ અઊઝુ બિ–ક મિન્ ગ–દબિ–ક વન્નાર.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મૈં તુઝસે મૌતકે વક્તકી રાહત ઔર હિસાબકે વક્ત દરગુઝર કરનેકા સવાલ કરતા હૂં... અય અલ્લાહ ! મૈં જન્નતકા તલબગાર હૂં ઔર જહન્નમસે તેરી પનાહ માંગતા હૂં."

જબ ચોથા કોના-**રુક્ને યમાની** આ જાએ ઔર ભીળ કમ હો ઔર મોકા મિલ જાએ તો રુકને યમાની પર અપના દાયાં (સીધા) હાથ "**બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહિલ હમ્દ**" પળ્હ કર ફેરેં, યહ સુન્નત હૈ. હાથકો ચૂમના નહી ઔર યહ ખ્યાલ રહે કે હાથ ફેરતે વક્ત આપકા સીના બયતુલ્લાહકી તરફ ન હોને પાએ. રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા; હજરે અસ્વદ ઔર રુકને યમાનીકો મસ કરના-છૂના ગુનાહોંકે લિએ કફ્ફારા હૈ. અગર ભીળ ઝિયાદા હો તો હાથ ન ફેરેં; બલકે ઈશારા ભી ન કરેં ઔર "**બિસ્મિલ્લાહિ... હમ્દ**" પળ્હ કર આગે બળ્હ જાએં ઔર યહ દુઆ પળ્હના શુરૂ' કર દેં :

દુઆ :

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّ فِي
الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ ط
وَاَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْاَبْرَارِ يَا عَزِيْزُ
يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ ط

રબ્બના આતિના ફીદુન્યા હ-સનતંવ્ વ ફીલ આખિરતિ હસનતંવ્ વકીના અઝાબન્નારિ વ

અદ્‌ખિલ્નલ જન્ન-ત મઅલ અબ્રારિ યા અઝીઝુ યા ગફ્ફારુ યા રબ્બલ આલમી-ન !

તર્જુમા :

"અય હમારે પરવરદિગાર ! હમેં દુન્યામેં ભી ભલાઈ અતા ફરમા ઔર આખિરતમેં ભી, ઔર હમકો દોઝખકી આગસે બચા ઔર નેક લોગોંકે સાથ હમેં જન્નતમેં દાખિલ ફરમા. અય બળી ઈઝ્ઝતવાલે ઔર બળી બખશિશવાલે ! અય તમામ જહાંનોંકે પાલનેવાલે !"

દુઆ ખત્મ હોતે હી આપ દો—બારહ હજરે અસ્વદકે પાસ આ જાએંગે.

અબ હજરે અસ્વદકે સામને ઈસ તરહ ખળે રહેં કે આપકા સીના હજરે અસ્વદકે બરાબર સામને આ જાએ. બાકીકે તમામ ચક્કરોંમેં ભી ઈસી તરહ ખળે રહેં. અગર મોકા હો તો આગે બળ્હ કર બોસા દેં, વરના દૂર હી સે હથેલીયાં ઉઠા કર "**બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહિલ હમ્દ**" પળ્હ કર હથેલીયાં ચૂમ લેં ઔર દૂસરા ચક્કર તીસરા કલિમા પળ્હતે હૂએ શુરૂ' કર દેં. મર્દ તીન ચક્કરમેં રમલ કરેં ઔર બાકી ચાર ચક્કર અપની હી ચાલમેં કરેં.. અવરતેં સાતોં ચક્કર

અપની હી ચાલ ચલ કર કરેં. નફલ તવ્રાફમેં રમલ કરનેકી ઝરૂરત નહીં હૈ. ઉમરહકે તવાફકે સાતોં ચક્કરમેં મરદોંકે સીધે હાથકા કંધા ખુલા રહે.

તવાફકે સાત ચક્કરેં ખત્મ કરકે આઠવીં મરતબા હજરે અસ્વદકો બોસા દે કર યા હથેલીયાં ચૂમ કર **મકામે ઈબ્રાહીમ** જો બયતુલ્લાહકે દરવાઝેકે સામને કાચકા પિંજરેકી શકલકા બના હૈ, ઉસકે અંદર જો પથ્થર રખ્ખા હૈ ઉસ પથ્થર પર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.)કે પાઉંકે નિશાન જો અબ તક ભી મવજુદ હૈ, વહાં આ જાએં. યહ ભી જન્નતી પથ્થર હૈ ઔર જિસ પર ખળે રેહ કર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.)ને બયતુલ્લાહકી તા'મીર ફરમાઈ થી.

મકામે ઈબ્રાહીમકો હાથ લગાના યા ચૂમના જાઈઝ નહીં હૈ. ઈસી તરહ કા'બતુલ્લાહકે પથ્થરોંકો યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી કબ્ર મુબારકકી જાલી ચુમના ભી નાજાઈઝ હૈ.

તવાફમેં ભૂલસે આઠ ચક્કર હો જાએં તો તવાફ હો જાએગા, લેકીન છે (૬) ચક્કર હૂએ તો તવાફ નહીં હોગા. ઈસ લિએ જૈબમેં સાત કંકર યા સિક્કે રખ લેં. તા કે ભૂલ ન હોને પાએં.

બગેર વુઝૂ નમાઝ અદા નહીં હોતી, ઈસી તરહ બગેર વુઝૂ તવાફ ભી નહીં હોતા. અગર તીન ચક્કરકે બાદ વુઝૂ તૂટ જાએ તો વુઝૂ બના કર બાકીકે ચક્કર પૂરે કરેં. અગર તીન ચક્કરસે પેહલે વુઝૂ દૂટ ગયા તો વુઝૂ કરકે પેહલે ચક્કરસે તવાફ શુરૂ' કરેં.

મકામે ઈબ્રાહીમમેં જગહ મિલ જાએ તો ઠીક હૈ, વરના આઝૂબાઝૂ કહીં ભી દો રકા'ત નમાઝ તવાફકી, વાજિબકી નિય્યતસે ઈસ તરહ પળ્હેં કે પેહલી રકા'તમેં અલ્હમ્દુ...કે બાદ કુલ યા અય્યુહલ કાફિરૂન... ઔર દૂસરીમેં કુલ હુવલ્લાહ...કી સૂરહ પળ્હેં.

નમાઝ ખુલે સર હી પળ્હેં, લેકીન કંધે ઢાંક કર પળ્હેં. કંધા ખુલા રખ કર નમાઝ પળ્હના મકરૂહ હૈ. સફા–મરવહકી સઈ ભી કંધા ઢાંક કર હી કરેં.

સલામ ફેર કર ખૂબ દુઆ માંગે. યહ દુઆ કબૂલ હોનેકા ખાસ મકામ હૈ, હઝરત આદમ (અલૈ.)કી દુઆ ભી યહાં કબૂલ હુઈ થી.

દુઆ કરકે **મુલતઝમ** (હજરે અસ્વદ ઔર બયતુલ્લાહકે દરવાઝેકી બીચકી જગહકો કહતે હૈં) કે પાસ આઈએ ઔર દોનોં હાથ ઉપર ફેલા કર સીના ઔર પાઉં દીવારસે ચિપકા કર કભી દાયાં, કભી

બાયાં ગાલ લગા કર દિલસે ખૂબ રો–રો કર દુઆએં માંગે. યહ ભી દુઆકી મકબૂલિયતકી ખાસ જગહ હૈ. મુલતઝમકે મઆની ચિમટનેકી જગહકે હૈં.

દુઆકે બાદ **ઝમઝમકે કુંવે પર** જાએં ઔર બિસ્મિલ્લાહ પળ્હ કર ખૂબ સેર હો કર પાની પીએં ઔર સરકે ઉપર ભી ડાલેં. યહ પાની ખળે હો કર પીના સુન્નત હૈ. ઝમઝમકા પાની દુન્યાકે તમામ પાનીયોંસે બેહતર હૈ. ઈસ પાનીસે ભૂકેકો ગિઝા ઔર બીમારકો શિફા મિલતી હૈ. પાની પી કર દુઆ કરેં. અફઝલ દુઆ યહ હૈ :

ઝમઝમકે કુંવે પર પળ્હનેકી દુઆ

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْٓ اَسْـئَلُكَ عِلْمًا نَّافِعًا وَّ رِزْقًا وَّاسِعًا وَّ عَمَلًا صَالِحًا وَّشِفَآءً مِّنْ كُلِّ دَآءٍ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ–ક ઈલ્મન્ નાફિઅંવ્ વ રિઝ્કંવ્ વાસિઅંવ્ વ અ–મલન્ સાલિહંવ્ વ શિફાઅમ્ મિન કુલ્લિ દાઈન્.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મૈં તુઝસે નફા' દેનેવાલા ઈલ્મ, વસીઅ્ રોઝી, નેક અમલ ઔર હર બીમારીસે શિફા માંગતા હૂં."

મસ્અલા :

હર તવાફકે બાદ મુલતઝમ પર દુઆ માંગના ઔર ઝમઝમકા પાની પીના મુસ્તહબ હૈ.

ઝમઝમ પી કર સફા–મરવહકી સઈ કરને ચલ દેં. કંધે ચાદરસે ઢાંક લેં.

બયતુલ્લાહકે સાત ચક્કર પૂરે કરનેકો "**તવાફ**" ઔર સફા–મરવાકે સાત ચક્કર પૂરે કરનેકો "**સઈ**" કેહતે હૈં.

સઈકે મઅના દોળનેકે હૈં.

(3) સફા-મરવાકી સઈ

સફા–મરવાકી તરફ જાતે વક્ત દૂરસે આપકા ગુઝર હજરે અસ્વદકે સામનેસે હોગા. અપની દોનોં હથેલીયાં ઉઠા કર "**બિસ્મિલ્લાહિ... હમ્દ**" પઢ્હ કર ચૂમ લેં

ઔર **બાબુસ્સફા** (દરવાઝેકા નામ હૈ)સે પેહલે બાયાં પાઉં (ડાબો પગ) બાહિર નિકાલેં, ફિર દાયાં પાઉં (જમણો પગ) નિકાલેં ઔર યહ દુઆ પઢેં :

بِسۡمِ اللّٰهِ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى رَسُوۡلِ اللّٰهِ ط رَبِّ اغۡفِرۡلِىۡ ذُنُوۡبِىۡ وَافۡتَحۡ لِىۡٓ اَبۡوَابَ رَحۡمَتِكَ ط

બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહ, રબ્બિગ્ફિર્ લી ઝુનૂબી વફ્તહ્ લી અબ્વા–બ રહ્મતિક.

સફા પહાળીકી તરફ ચલતે ચલતે યહ દુઆ પઢેં :

દુઆ :

اِنِّىۡٓ اَبۡدَأُ بِمَا بَدَأَ اللّٰهُ بِهٖٓ اِنَّ الصَّفَا وَالۡمَرۡوَةَ مِنۡ شَعَآئِرِ اللّٰهِ ط

ઈન્ની અબ્દઉ બિમા બદઅલ્લાહુ બિહી ઈન્નસ્સફા વલ મર્વ–ત મિન શઆઈરિલ્લાહ.

તર્જુમા :

"મેં ઉસ અમલકો શુરૂ' કરતા હૂં, જિસકે કરનેકા અલ્લાહને હુકમ દિયા હૈ. બેશક, સફા ઔર મરવહ અલ્લાહકી નિશાનીયોંમેંસે હૈં."

સઈકી શુરૂઆત સફા હી સે હોની ચાહિએ.

મસ્અલા :

(૧) થકાન યા કમઝોરીકી વજહસે તવાફકે બાદ થોળી દેર આરામ કરનકે બાદ સઈ કરને જાએં તો કોઈ હર્જ નહીં.

(૨) સઈ ચલ કર કરના વાજિબ હૈ, લેકીન કમઝોરી યા બુળ્હાપેકી વજહસે ચલ ન સકે તો પય્યેવાલી કુરસીમેં બેઠ કર કરના જાઈઝ હૈ.

સફાકી ઊંચાઈ પર ઈત્ના ચળ્હે કે બયતુલ્લાહ નઝર આ જાવે. બિલકુલ ઉપર ન ચળ્હેં ઔર નિય્યત કરેં. નિય્યત કરના સુન્નત હૈ.

સઈકી નિય્યત

અય અલ્લાહ ! મૈં ઉમરહકી (યા હજકી)

સફા–મરવહકી સઈ કરતા હૂં, સાત ચક્કરોંકે સાથ; ઈસે મેરે લિએ આસાન ફરમા ઔર કબૂલ ફરમા.

બયતુલ્લાહકી તરફ મુંહ કરકે દુઆમેં જિસ તરહ હાથ ઉઠાતે હૈં ઈસી તરહ હાથ ઉઠાએં ઔર તીન મરતબા **અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર** ઔર એક મરતબા ચોથા કલિમા પઢેં. યહ સુન્નત હૈ.

ચોથા કલિમા :

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ

لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِيْ وَيُمِيْتُ

بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ط

લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લા શરી–ક લહૂ લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ યુહ્યી વ યુમીતુ બિયદિહિલ્ ખય્રુ વ હુ–વ અલા કુલ્લિ શય્ઈન્ કદીર.

બાદમેં જો ભી દુઆએં માંગની હો માંગે ઔર આખિરમેં યૂં કહે :

"અય અલ્લાહ ! તેરે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસ મકામ પર જો ભી દુઆએં માંગી હૈં, ઉન તમામ દુઆઓંકી ખૈર ઔર બરકત હમેં અતા ફરમા ઔર ઉન્હોંને જિન ચીઝોંસે પનાહ માંગી હૈ, ઉન ચીઝોંસે હમેં પનાહ અતા ફરમા. અય અલ્લાહ ! તૂ હમસે રાઝી હો જા."

આપ દેખેંગે કે લોગ ઈધર–ઉધર હાથોંકો ઊંચા–નીચા કરેંગે, કાનોં તક લે જાએંગે, લેકીન હમેં ઐસા નહીં કરના હૈ. યહ સુન્નતકે ખિલાફ હૈ ઔર દુઆકે લિએ ઉઠાયે હૂએ હાથ છોળ દેં ઔર મરવહકી તરફ ચલ દેં.

યહ સમજ લેં કે સફાસે મરવહ એક ચક્કર, મરવહસે સફા દૂસરા ચક્કર ઈસી તરહ સાતવેં ચક્કરમેં આપ મરવહ આ જાએંગે.

મસ્અલા :

"તવાફ વુઝૂકે બગેર નહીં હોતા, લેકીન સફા–મરવહ પર વુઝૂ ટૂટ જાએ તો કોઈ હર્જ નહી. વુઝૂકે બગેર સઈ હો જાએગી."

સફાસે ઉતર કર મરવહકી જાનિબ ચોથા યા તીસરા

કલિમા, જો ભી યાદ હો અગર કુછ ભી યાદ ન હો તો **"સુબ્હાનલ્લાહ, સુબ્હાનલ્લાહ"** પળ્હતે ચલેં.

બીચ રાસ્તેમેં હરે (લીલે) રંગકે દો સુતૂન (ખંભે) આએંગે. દોનોં હરે સુતૂનકે દરમ્યાનકી જગહકો **"મિલૈન અખ્દરૈન"** કેહતે હૈં. યહ દો હરે રંગકી ટયૂબ લાઈટેં હર વક્ત જલતી રેહતી હૈં. તો મર્દોંકો ચાહિએ કે એક સુતૂનસે દૂસરે સુતૂન તક દોળ કર પહોંચે ઔર અવરતેં અપની હી ચાલ ચલેં ઔર યહ દુઆ પળ્હેં :

દોનોં હરે (ગ્રીન) સુતૂનકે દરમિયાન પળ્હનેકી દુઆ

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ اَنْتَ الْاَعَزُّ الْاَكْرَمُ ط

રબ્બિગ્ફિર વર્હમ અન્તલ અઅઝ્ઝુલ અક્રમ.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ! મુઝે મુઆફ ફરમા ઔર મુઝ પર રહમ ફરમા, તૂ બળા તાકતવર ઔર કરીમ હૈ."

દૂસરે સુતૂન તક દોળનેકે બાદ મર્દ આહિસ્તા ચલેં

ઓર પીછે આતી હૂઈ અવરતોંકો સાથ લે લેં ઓર કલિમા પળ્હતે પળ્હતે મરવહકી ઢલાન ચળ્હ જાએં. કિબ્લારુખ હો કર પીછે બતાએ તરીકેસે તકબીર, ચોથા કલિમા ઓર દુઆ કરેં. આખિરમેં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમવાલી દુઆ માંગે.

દુઆ માંગકર સફાકી તરફ ચલ દેં. રાસ્તેમેં દોનોં હરે સુતૂનકે દરમ્યાન દોળેં. સાતોં ચક્કરોંમેં દોળના હોગા. અવરતેં અપની હી ચાલ ચલેં. બા'ઝ અવરતેં યહાં દોળતી હૈં, યહ બુરા હે.

ઈસી તરહ સાત ચક્કર ખત્મ કરેં. સઈકે સાત ચક્કર ગિનનેકે લિએ જેબમેં સિક્કે યા કંકર રખ્ખેં. સાતવેં ચક્કરમેં આપ મરવહ પર આ જાએંગે. સઈકે દવ્રાન અગર નમાઝકી જમાઅત શુરૂ' હો જાવે તો સઈ છોળ કર નમાઝમેં શામિલ હો જાએં ઓર બાકીકે ચક્કર બાદમેં ખત્મ કર લેં.

(૪) પૂરે સરકી હજામત બનાના

દુઆ કરકે મરવહકે દરવાઝેસે બાહિર આ જાએં. યહાં બહુતસે હજામ બેઠે હોંગે. અપને પૂરે સરકી હજામત બનવા લેં. હજામત બનાતે વક્ત ભી દુઆ

માંગતે રહેં.

અગર બળે બાલ હોં તો મશીનસે કતરવા સકતે હૈં, લેકીન સર મુંડવાના સુન્નત હૈ ઔર ઝિયાદા સવાબ મિલતા હૈ.

મસ્અલા :

"એક દિનમેં એકસે ઝિયાદહ ઉમરહ કિએ તો હર મરતબા સરકો મુંડવાના હોગા. ચાહે બાલ હો યા ન હો."

બહુતસે લોગોંકો આપ દેખેંગે કે વહ બાલકી સિર્ફ એક હી લટ કટવાતે હોંગે, હમેં ઐસા નહીં કરના હૈ.

અગર વુઝૂ બાકી હૈ તો બયતુલ્લાહકે કરીબ **હતીમ** (ના'લકી શકલકી દિવાર હૈ, જો કિસી ઝમાનેમેં બયતુલ્લાહમેં શામિલ થી)–મેં દો રકા'ત નફલ અદા કરેં, યહ સુન્નત હૈ. અગર હતીમમેં જગહ ન હો તો કહીં ભી પળ્હ લેં ઔર સરકો ચાદરસે ઢાંક કર પળ્હેં.

અગર વુઝૂ બાકી ન હો તો પળ્હનેકી ઝરૂરત નહીં હૈ.

અવરતેં ઘર જા કર અપને હાથસે ચોટીકે સિરે (છેળે)કો જમા' કરકે ઉંગલીકે એક પોર (કાપે)કે

બરાબર કેંચીસે બાલ કાટ લેં.

ઘર જા કર સાબુનસે નહા લેં ઔર સિલે કપળે પહેન લેં. એહરામકી તમામ પાબંદીયાં ખત્મ હો ગઈ. હો સકે તો સદકા કર દેં, તાકે એહરામકી હાલતમેં બાલ ટૂટ ગએ હોં યા ગલતી હો ગઈ હો તો મુઆફ હો જાએ.

જબ તક ભી આપકા મક્કહમેં કિયામ રહે, ખૂબ નફલ તવાફ કરેં. યહાં નફલ નમાઝસે નફલ તવાફકા ઝિયાદા સવાબ હૈ, ક્યૂં કે હરમ શરીફમેં તવાફ હી સબસે બળી ઈબાદત હૈ. અલ્લાહ તઆલા જિસ ફરિશ્તેકો કિસી કામકે લિએ આસમાનસે ઝમીન પર નાઝિલ ફરમાતે હૈં તો વહ ફરિશ્તા પેહલે એહરામ બાંધ કર બયતુલ્લાહકા તવાફ કરતા હૈ ઔર વાજિબ નમાઝ અદા કરતા હૈ ઔર બાદમેં જિસ કામકે લિએ ભેજા ગયા હો ઉસે અંજામ દેતા હૈ. રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ફરમાન હૈ કે જિસને કા'બતુલ્લાહકા પચાસ બાર તવાફ કર લિયા, વહ ઐસા પાક હો ગયા જૈસે આજ હી પૈદા હુવા હો.

મસ્અલા :

(૧) અવરતોંકો ઝિયાદા ભીળકી વજહસે મરદોંકે ધક્કે લગતે હોં તો તવાફ કરના હરામ હૈ.

(૨) જબ ફર્ઝ નમાઝકે લિએ તકબીર હો રહી હો યા જબ ઈમામ સા. જુમ્આકા ખુત્બા દેને ખળે હોં ઉસ વક્ત તવાફ કરના મકરૂહ હૈ. વરના દિન–રાતમેં કભી ભી તવાફ કર સકતે હૈં.

હર તવાફકે ફવ્રન્ બાદ મકામે ઈબ્રાહીમમેં યા કહીં ભી દો રકા'ત નમાઝ તવાફકી વાજિબ પળ્હેં. દેરસે પળ્હના મકરૂહ હૈ ઔર નમાઝ પળ્હે બગૈર દૂસરા તવાફ કરના ભી મકરૂહ હૈ.

અગર તવાફકે બાદ મકરૂહ વક્ત હો, જૈસે સુબ્હકી નમાઝકે બાદ યા ઝવાલકા વક્ત યા અસરકી નમાઝકે બાદ–તો આપને ઈન વક્તોંમેં જિતને ભી તવાફ કિએ હોં ઉન તવાફકી વાજિબ નમાઝેં સૂરજ નિકલનેકે બાદ યા ઝવાલકે બાદ યા મગરિબકી ફર્ઝ નમાઝકે ફવ્રન્ બાદ અદા કરેં. મગરિબકી સુન્નત–નફલ બાદમેં પળ્હેં.

તવાફકે આદાબ :

(૧) તવાફ કરતે વક્ત અપના સીના યા પીઠ બયતુલ્લાહકી તરફ ન હોને પાએ.

(૨) તવાફ કરતે વક્ત સર ઉઠા કર બયતુલ્લાહકી ઊંચાઈ વગયરહ ન દેખની ચાહિએ.

મરદોંકો ચાહિએ કે હર નમાઝ બા–જમાઅત હરમ શરીફમેં અદા કરેં. હરમ શરીફમેં હર નમાઝકા સવાબ એક લાખ નમાઝોંકે બરાબર હૈ ઔર એક ખત્મે કુર્આનકા સવાબ એક લાખ ખત્મકે બરાબર હૈ. ઈસ લિએ હરમ શરીફમેં બેઠ કર કમસે કમ એક કુર્આન શરીફકા ખત્મ ઝરૂર કરેં.

ઝિયાદા ભીળકી વજહસે અવરતેં હરમ શરીફમેં નમાઝ પળ્હને ન જા સકે તો વહ અપને મુકામ પર હી નમાઝ પળ્હ લેં. ઉન્હેં ભી એક લાખ નમાઝોંકા સવાબ મિલેગા.

મસ્અલા :

"હરમ શરીફમેં નમાઝ પળ્હનેવાલોંકે આગેસે ગુઝરના જાઈઝ હૈ, લેકીન ઉન્કે સિજદહ કરનેકી જગહકો છોળ કર ગુઝરેં."

હદીષ શરીફમેં આયા હૈ કે રોઝાના બયતુલ્લાહ પર ૧૨૦ (એક સો બીસ) રહમતેં નાઝિલ હોતી હૈં, ૬૦ (સાઠ) તવાફ કરનેવાલોં પર, ૪૦ (ચાળીસ) નમાઝ પળ્હનેવાલોં પર ઔર ૨૦ (બીસ) બયતુલ્લાહકો દેખનેવાલોં પર.

અગર કિસી વજહસે તવાફ ન કર સકો તો ઈમાન ઔર તસ્દીકકે સાથ બયતુલ્લાહકો બેઠે બેઠે દેખા કરેં.

હાજી સાહિબાનકો ચાહિએ કે હર નમાઝ બાદ યા પેહલે, ઝિંદગીકી જો નમાઝેં પળ્હે બગેર ચલી ગઈ ઉન્કી કઝા કર લેં. કઝા સિર્ફ ફર્ઝ નમાઝ ઔર ઈશાકે વિત્રકી કરેં.

અગર કિસીકો કોઈ મસ્અલા પૂછનેકી ઝરૂરત પેશ આ જાએ તો આલિમ હનફી હૈ કે નહીં વહ પેહલે તહકીક કર લેં.

જબ તક ભી આપકા મક્કએ મુઅઝ્ઝમામેં કિયામ રહે, નમાઝ, તવાફ, તિલાવત, ઝિક્ર વગયરહમેં ઝિયાદાસે ઝિયાદા વક્ત સર્ફ કરેં, યહાં તક કે હજકે દિન આ જાએં.

ગરીબોંકો ખાના ખિલાના, નરમીસે બાતચીત કરના ઔર કષરતસે સલામ કરના હજકી કબૂલિયતકા બાઈષ હૈ.

હજ

હજ કરનેકા તરીકા

હજકે પાંચ દિન ઔર એક રાત હૈ. અગર છે (૬) રોઝ ગુઝારેં તો કોઈ હર્જ નહીં.

પાંચ દિન :

ઝિલ્હજ્જકી ૮+૯+૧૦+૧૧+૧૨ ઔર હો સકે તો ૧૩ તારીખ.

૧૦ તારીખકી રાત જો મુઝદલિફામેં ગુઝારી જાતી હૈ વહ ઈબાદતકી રાત હૈ. જો શબે કદ્રસે ભી ઝિયાદા અફઝલ હૈ.

ઝિલ્હજ્જકી આઠ તારીખ

૮ (આઠ) તારીખકી ફજરકી નમાઝસે પહેલે હજકે એહરામકી નિય્યતસે ગુસ્લ કર લેં. મોકા ન હો તો વુઝૂ

કર લેં ઔર એહરામકી ચાદરેં પહેન લેં. હરમ શરીફમેં ચલે જાએં ઔર સર ઢાંક કર દો રકા'ત નફલ નમાઝ હજકે એહરામકી નિય્યતસે પઢેં. સલામ ફેર કર સર ખોલ દેં ઔર નિય્યત કરેં.

હજકી નિય્યત

اَللّٰهُمَّ اِنِّىٓ اُرِيْدُ الْحَجَّ فَيَسِّرْهُ لِىْ
وَتَقَبَّلْهُ مِنِّىْ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદુલ હજ્જ ફ-યસ્સિરહૂ લી વ તકબ્બલ્હૂ મિન્ની.

તર્જુમા :

"અય અલ્લાહ ! મેં હજકી નિય્યત કરતા હૂં, ઈસે મેરે લિએ આસાન ફરમા ઔર ઈસે મેરી તરફસે કબૂલ ફરમા."

તીન મરતબા તલબિયહ ઔર તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ પઢેં ઔર દુઆ કરેં.

નિય્યત ઉર્દૂમેં ભી કરેં તો કોઈ હર્જ નહીં. અબ પીછે

બતાઈ હૂઈ એહરામકી તમામ પાબંદીયાં લાઝિમ હો ગઈ.

અવરતેં એહરામકે કપળે પહેન કર ઘર હી મેં નમાઝ પળ્હેં, નિય્યત કરેં, તલબિયહ ઔર દુરૂદ શરીફ પળ્હેં ઔર દુઆ કરેં.

અય્યામવાલી અવરતેં ભી હજકી નિય્યતસે ગુસ્લ યા વુઝૂ કરેં, એહરામકે કપળે પહેન કર મુસલ્લે પર બેઠ જાઐં. વહ નમાઝ ન પળ્હેં. હજકી નિય્યત કરેં. તીન મરતબા લબ્બૈક..., તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ પળ્હેં ઔર દુઆ કરેં. અબ વહ ભી એહરામમેં દાખિલ હો ગઈ ઔર ઈન્કે લિએ ભી એહરામકી તમામ પાબંદીયાં લાઝિમ હો ગઈ.

એક–દો રોઝ પેહલે હી મુઅલ્લિમસે મિલ કર કોન સી મોટરમેં આપકો મિના જાના હે વહ મા'લૂમ કર લેં ઔર નંબર ભી લિખ લેં. મિનામેં કહાં ઠહરના હે વહ ભી જાન લેં. અરફાતમેં જિસ ખૈમે (તંબુ)મેં આપકો ઠહરના હે ઉસકા નંબર ભી નોટ કર લેં, તા કે પરેશાની ન હો.

થોળા સા સામાન–જૈસે એક જોડ સિલે કપડે, બેડીંગ, થોળે બરતન, ડોલ, વોટરબેગ, જામ, બ્રેડ,

બિસ્કીટ, પ્રાઈમસ વગયરહ લે લેં ઔર બાકીકા સામાન અપને કમરે હી મેં રેહને દેં.

સુબ્હકી નમાઝ બા–જમાઅત ખુલે સર પઢ્હેં ઔર સામાન મોટરમેં જમા કરકે બેઠ જાએં.

સૂરજ નિકલનેકે બાદ આપકા કાફલા લબ્બૈક... લબ્બૈક... પુકારતા હુવા મિનાકી જાનિબ રવાના હોગા. મિના મક્કહસે કરીબન્ પાંચ મિલ દૂર હૈ.

ઝોહરસે કુછ પેહલે આપ મિના પહોંચ જાએંગે. અપને મુકામ પર ઠહર જાએં ઔર ઝોહરકા વક્ત હોને પર વહીં કિસીકો ઈમામ બના કર ઝોહરકી પૂરી ચાર રકા'ત ફર્ઝ પઢ્હેં, કસ્ર નહીં.

યહ યાદ રખ્ખેં કે આપ મક્કહમેં ૮ (આઠ) ઝિલ્હજ્જકે ૧૫ (પંદરહ) રોઝ પેહલે હી સે આ ગએ હૈં તો આપ મુકીમ હો ગએ ઔર મિના, અરફાત ઔર મુઝદલિફહમેં આપકો પૂરી નમાઝેં પઢ્હની હોગી, કસ્ર નહીં. ઈસ લિએ કિસી મુકીમકો ઈમામ બના લેં.

અગર મક્કહ ઐસે મોકે પર પહોંચે કે ૮ (આઠ) ઝિલ્હજ્જહ તક આપકે ૧૫ (પંદરહ) રોઝ ન હૂએ તો અકેલે ફર્ઝ નમાઝ પઢ્હેં, કસ્રસે પઢ્હેં.

મિનામેં આપકો ઝોહર, અસર, મગરિબ, ઈશા ઔર ૯ તારીખકી સુબ્હકી નમાઝ પળ્હની હોગી. યહી કામ આપકો મિનામેં કરના હૈ. દૂસરે અવકાતમેં ઝિક્ર ઔર તિલાવત કરતે રહેં. યહ પાંચ દિન બહોત હી કીમતી હૈ. હો સકતા હૈ ઝિંદગીમેં દૂસરા મોકા' ન આવે, ઈસ લિએ ઘૂમને–ફિરનેમેં વક્ત બરબાદ ન કરેં. હજકે દિનોંમેં મિનામેં જુમ્આ પળ્હના જાઈઝ હૈ. અરફાતમેં જુમ્આ નહીં પળ્હા જાતા.

૯ તારીખકી સુબ્હકી નમાઝસે લે કર ૧૩ તારીખકી અસર તક હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ પેહલે તકબીર પળ્હેં. મર્દ ઊંચી આવાઝમેં ઔર અવરતેં ધીમી આવાઝમેં પળ્હેં.

તકબીર :

اَللّٰهُ اَكْبَرُ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ، لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

وَاللّٰهُ اَكْبَرُ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ

અલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર, લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહિલ હમ્દ.

ઔર બાદમેં તીન મરતબા તલબિયહ પઢેં.

અગર પેહલે તલબિયહ પંઢ લિયા તો તકબીર સાકિત હો ગઈ, અબ ન પઢેં.

ઝિલ્હજજકી ૯ તારીખકા બયાન

આજકા દિન બળા અઝીમુશ્શાન દિન હે. આજ આપકો હજકા સબસે અહમ રુકન અદા કરના હે. આજ ખુદાકે દરબારે આમમેં બંદોંકી હાઝરી હે. આજ ખુદાકે બંદે રહમત ઔર મગફિરતસે અપની ઝોલિયાં ભરનેકે લિએ મેદાને અરફાતમેં જમા હોનેવાલે હૈં.

૯ તારીખકી સુબ્હકી નમાઝકે બાદ થોળા સા ખાનેકા સામાન, શતરંજી, હલકા બેડિંગ, મુસલ્લા, તસ્બીહ, પંજસૂરહ, બેટરી, ડોલ, વોટરબેગ વગયરહ લે લેં ઔર અપની મોટરમેં બેઠ જાએં. બાકીકા બળા સામાન મિના હી મેં છોળ દેં.

અરફાત, મિનાસે કરીબન્ ૧૦ મીલકે ફાસલે પર હે.

સૂરજ નિકલનેકે બાદ આપકા કાફલા અરફાતકે લિએ રવાના હોગા. સૂરજ નિકલનેસે પેહલે નિકલના સુન્નતકે ખિલાફ હે. રાસ્તેમેં મર્દ ઊંચી આવાઝમેં ઔર

અવરતેં આહિસ્તા આવાઝમેં તલબિયહ પળ્હેં. આપકે તલબિયહકે સાથ ઝમીન, આસમાન, દરખ્ત, પહાળ વગયરહ ભી તલબિયહ પળ્હતે હૈં.

કરીબન ઝોહરસે પેહલે આપ અરફાતકે મેદાનમેં પહોંચ જાએંગે. અપને ખૈમેમેં સામાન રખ કર થોળા સા આરામ કર લેં. હો સકે તો સાદે પાનીસે ગુસલ કર લેં.

અપના ખૈમા–તંબૂ છોળ કર કહીં ભી ઈધર–ઉધર ઘૂમને ન જાએં. વહાં લાખોં ખૈમે હોંગે, ઈસ લિએ રાસ્તા ભૂલ જાનેકા અંદેશા હૈ.

વુકૂફે અરફાતકા વક્ત ઝવાલકે બાદ શુરૂ' હોતા હૈ ઔર સૂરજકે ગુરૂબ હોને તક રેહતા હૈ. વુકૂફે અરફાત યા'ની અરફાતકે મેદાનમેં ઠહરના હજકા બળા રુકન હૈ ઔર હર હાજીકે લિએ ફર્ઝ હૈ; બલકે અસલ હજ હૈ, ચાહે થોળી દેર હી ક્યૂં ન રુકે. અગર સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પેહલે પેહલે કોઈ અરફાત ન પહોંચા તો હજ હી ન હોગા.

દો–પહરકા ખાના મુઅલ્લિમકી જાનિબસે હોગા. ખાનેસે ફારિગ હો કર ખૈમે (તંબૂ)કે કરીબ હી ઝોહરકા વક્ત હોને પર અઝાન કહેં ઔર કિસી સાથીકો ઈમામ

બના કર પૂરી ચાર રકા'ત ફર્ઝ નમાઝ પળ્હેં. સલામ ફેર કર તકબીર ઔર તલબિયહ પળ્હેં ઔર દુઆ કરેં.

ઝોહરકી નમાઝસે ફારિગ હોકર હર એક મર્દ–અવ્રત અપના અપના મુસલ્લા, તસ્બીહ ઔર પંજસૂરહ લે લેં. કિબ્લારુખ હો કર અલાહિદા અલાહિદા બેઠ જાએં. કિસીસે બાતચીત ન કરેં ઔર ઝિક્રે ઈલાહીમેં મશગૂલ હો જાએં. એક પલ ભી બરબાદ ન કરેં, યહ બળા કીમતી વક્ત હૈ.

માહવારીવાલી અવરતેં ભી વુઝૂ કરકે મુસલ્લે પર બેઠ જાએં ઔર ઝિક્ર શુરૂ' કર દેં. વહ કુર્આનકી તિલાવત ન કરેં.

ઝિક્ર કરનેકા તરીકા

(૧) ૧૦૦ મરતબા ચોથા કલિમા :

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِيْ وَيُمِيْتُ
بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ط

લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લા શરી–ક

લહૂ, લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ, યુહ્યી વ યુમીતુ, બિયદિહિલ ખય્રુ, વ હુ-વ અલા કુલ્લિ શય્ઈન્ કદીર.

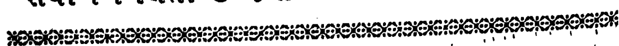
(૨) ૧૦૦ મરતબા દુરૂદે ઈબ્રાહીમ, જો નમાઝમેં પળ્હતે હૈં; લેકીન આધા પળ્હેં ઔર અખીરમેં ''**વ અલય્ના મ-અહુમ**'' બળ્હા દેં :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰٓى اٰلِ
اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ وَّ
عَلَيْنَا مَعَهُمْ ط

અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદિંવ્ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન કમા સલ્લય્ત અલા ઈબ્રાહી-મ વ અલા આલિ ઈબ્રાહી-મ ઈન્ન-ક હમીદુમ મજીદુંવ્ વ અલય્ના મ-અહુમ.

(૩) ૧૦૦ મરતબા સૂરએ ઈખ્લાસ યા'ની કુલ હુવલ્લાહુ અહદ....કી પૂરી સૂરહ પળ્હેં.

ઈસ ઝિક્રસે વુકૂફે અરફાત શુરૂ' કરનેસે ઐસા સવાબ મિલતા હૈ જૈસે આપને હઝરત ઈબ્રાહીમ

(અલૈ.), હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ઔર હઝરત હાજિરહ (અલૈ.)કે સાથ હજ અદા કિયા.

ઔર યહ ઝિક્ર ભી કરેં :

૧૦૦ મરતબા દુરૂદ શરીફ :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى
اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّبَارِكْ وَسَلِّمْ ط

અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા સય્યિદિના મુહમ્મદિંવ્ વ અલા આલિ સય્યિદિના મુહમ્મદિંવ્ વ બારિક વ સલ્લિમ.

૧૦૦ મરતબા લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર્ રસૂલુલ્લાહ.

૧૦૦ મરતબા ઈસ્તિગફાર :

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ رَبِّىْ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ
وَّ اَتُوْبُ اِلَيْهِ ط

અસ્તગ્ફિરુલ્લા–હ રબ્બી મિન કુલ્લિ ઝમ્બિંવ્ વ અતૂબુ ઈલયહિ.

યા જો ઈસ્તિગફાર યાદ હો, વહ પઢ્હેં.

ઈતના ઝિક્ર કરનેકે બાદ ખૂબ ગિળગિળા કર, રો–રો કર દુઆએં માંગે. અપને ઔર રિશ્તેદારોંકે હકમેં, મર્હૂમીનકી મગફિરતકે લિએ, ગુનાહોંસે તવબા વગયરહકે લિએ ઈતની દુઆએં માંગે કે કોઈ ભી કસર બાકી ન રહે. ઈન્શા અલ્લાહ તમામ દુઆએં કબૂલ હોગી. અલ્લાહ તઆલાને આપકો યહાં ઈસી લિએ તો બુલવાયા હૈ. અરફાકે રોઝ ઈસ કદર લોગ બખ્શે જાતે હૈં કે ઈતને કિસી દિન ભી નહીં બખ્શે જાતે. દુઆકે બાદ થોળી દેર તિલાવત કરે ઔર દુઆએં માંગે.

ઈસી તરહ તવબા, ઈસ્તિગફાર ઔર દુઆઓંમેં અપના વક્ત ગુઝારેં.

અસરકે વક્ત ખૈમેકે પાસ હી જમાઅત બના કર પૂરી ચાર રકા'ત ફર્ઝ અદા કરેં. તકબીર ઔર લબ્બૈક...કે બાદ ખળે હો જાએં ઔર ગુરૂબ તક ખૂબ રો–રો કર દુઆએં માંગતે રહેં.

દુઆકે બાદ અબ અરફાતસે રુખસત હોનેકી તૈયારી કરેં. સામાન સમેટ લેં ઔર જિસ મોટરમેં આએ થે ઉસીમેં બેઠ જાએં. ગુરૂબે આફતાબકે બાદ આપકા કાફલા **મુઝદલિફહ**કે લિએ રવાના હોગા.

અરફાતસે મુઝદલિફહ કરીબન તીન મીલ દૂર હૈ.

મસ્અલા :

“ગુરૂબે આફતાબસે પેહલે અરફાતકે મેદાનસે નિકલ ગએ તો દમ વાજિબ હોગા.”

અરફાતમેં મગરિબકી નમાઝ પઢનેકા હુકમ નહીં હૈ. મગરિબકી નમાઝ આપકો મુઝદલિફહમેં જબ ભી આપ પહોંચો, ચાહે આધી રાત ક્યૂં ન હો, વહીં પઢની હોગી ઔર મગરિબકી નમાઝ કઝા ભી નહીં હોગી. ઈસ લિએ કઝાકી નિય્યત ન કરેં.

મુઝદલિફહ પહોંચ કર કિસી અચ્છી જગહ પસંદ કર લેં. યહાં તંબુ નહીં હોંગે. બેટરી સાથ રખ્ખેં. સામાન ઉતાર કર અપને પાસ રખ લેં.

મુઝદલિફહકે કામ

(૧) મગરિબ ઔર ઇશાકી નમાઝ એક સાથ પઢના.

(૨) અલ્લાહકા ઝિક્ર કરના.

(૩) કંકરીયાં ચુનના.

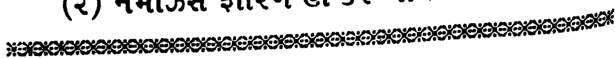
(૪) દુઆ માંગના ઔર હુકૂકુલ ઈબાદવાલી દુઆ માંગ કર થોળી દેર સો જાના.

(૧) સામાન વગયરહસે મુત્મઈન હોનેકે બાદ આપકા પહેલા કામ નમાઝેં અદા કરના હે. ઈસ લિએ વુઝૂ કર લેં ઔર ઈશાકા વક્ત હો જાને પર અઝાન દેં. કિસીકો ઈમામ બના કર એક હી તકબીર કેહ કર પેહલે મગરિબકી ફર્ઝ નમાઝ પળ્હેં. સલામ ફેર કર ફવ્રન્ ખળે હો જાએં ઔર તકબીર કહે બગેર ઈશાકી ચાર ફર્ઝ અદા કરેં. સલામ ફેર કર ઊંચી આવાઝમેં તકબીર કહેં ઔર તીન મરતબા તલબિયહ પળ્હેં. અગર કોઈ અકેલે નમાઝ પળ્હે તો ભી દોનોં નમાઝેં મિલાકર પળ્હેં. મુઝદલિફહમેં દોનોં નમાઝોંકો જમા કરના વાજિબ હૈ, વરના દમ દેના પળેગા.

અવરતેં ભી મગરિબ ઔર ઈશાકી નમાઝેં ઈસી તરહ મિલા કર પળ્હેં. સલામ ફેર કર તકબીર ઔર તીન મરતબા તલબિયહ પળ્હેં.

ફર્ઝ નમાઝેં પળ્હનેકે બાદ પેહલે મગરિબકી સુન્નત–નફલ પળ્હેં. બાદમેં ઈશાકી સુન્નત, નફલ ઔર વિત્ર પળ્હેં ઔર ખૂબ દુઆએં માંગેં.

(૨) નમાઝસે ફારિગ હો કર ખાના ખા લેં. બાદમેં

ઝિક્ર-ઈસ્તિગફારમેં થોળા વક્ત ગુઝારેં.

(૩) બેટરીકે ઉજાલેમેં કંકરીયાં ચુન લેં. પેહલે દિનકી સિર્ફ સાત કંકરીયાં ચુનના મુસ્તહબ હૈ ઔર દૂસરે દિનોંકી કંકરીયાં ભી યહાંસે લે જાના જાઈઝ હૈ. કંકરીયાં બળે ચનેકે દાનેકે બરાબર હોં. બહોત બળી યા બહોત છોટી ન હોં. બળે પથ્થરકો તોળ કર છોટી કંકરીયાં બનાના મકરૂહ હૈ. કુલ ૭૦ કંકરીયોંકી ઝરૂરત પળેગી, લેકીન પાંચ-સાત ઝિયાદા ચુન લેં.

તારીખ : ૧૦/૧૧/૧૨ ઔર ૧૩

કંકરીયાં : ૭/૨૧/૨૧ ઔર ૨૧= ૭૦

કંકરીયોંકો ખૂબ ધો લેં. ક્યૂં કે અંધેરેમેં લોગ ઈધર-ઉધર પેશાબ-પાખાના કરતે હૈં. ઈસ લિએ હો સકતા હૈ કે આપકી ચુની હૂઈ કંકરીયાં નાપાક હોં. ધો કર એક કપળે યા રૂમાલમેં બાંધ લેં.

(૪) કંકરીયાં ચુન કર દો-બારહ અલ્લાહકા ઝિક્ર કરેં. આજકી રાત બળી બરકતવાલી રાત હૈ. ઈસ રાતકો અપની ઝિંદગીકી તમામ રાતોંસે અફઝલ સમઝેં ઔર ખૂબ દુઆ કરેં ઔર આખિરમેં હુકૂકુલ ઈબાદવાલી દુઆ માંગ કર થોળી દેર સો જાએં.

હુકૂકુલ ઈબાદવાલી દુઆ

"અય અલ્લાહ ! તેરી ઝાત પાક હૈ. તૂ સબ કુછ કર સકતા હૈ. હમ ઈન્સાન હૈં. હજારોં ઈન્સાનોંકે હમારે ઉપર હક્ક હૈં. હમને કિસીકો મારા હૈ, કિસીકે હક છીને હૈં, કિસીકો ગાલી દી હૈ, કિસીકા દિલ દુખાયા હૈ, કિસી પર ઝુલ્મ કિયા હૈ, અય અલ્લાહ ! ઝાલિમકી ખતાઓંકો મુઆફ કર દે ઔર મઝલૂમકો ઉસકા બદલા અતા ફરમા દે ઔર ઈસ દુઆકે બારેમેં અય અલ્લાહ ! તૂ હમ સબકે લિએ કફીલ બન જા."

હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી યહ દુઆ અરફાતમેં ભી કબૂલ નહીં હૂઈ થી, લેકીન મુઝદલિફહમેં સુબ્હકી નમાઝકે બાદ કબૂલ હો ગઈ.

અગર કોઈ જાનબૂઝ કર કિસીકા હક્ક છીને ઔર યહ સમઝે કે દુઆ માંગ લેનેસે મુઆફ હો જાએગા તો યહ ગલત હૈ. હર હાલમેં હક્ક અદા કરના પળેગા.

સુબ્હકી નમાઝ સુબ્હે સાદિક હોનેકે બાદ ઉજાલા હોનેસે પેહલે અંધેરેમેં પળ્હ લેં. તોપકી આવાઝ આએ તો સમઝના કે નમાઝકા વક્ત હો ગયા. વહીં જમાઅત

બના કર નમાઝ પઢ્હ લેં. તકબીર-તલબિયહકે બાદ ખળે હો કર દુઆએં માંગે.

આપકી મોટર આપકે પાસ હી ખળી રહેગી. માલ-સામાન રખ લેં ઔર મિના જાનેકી તૈયારી કરેં.

વુકૂફે મુઝદલિફહ વાજિબ હૈ ઔર ઈસકા વક્ત સુબ્હે સાદિકસે તુલૂએ આફતાબ હોને તકકા હૈ. ઈસસે પેહલે કોઈ મુઝદલિફહસે ચલા ગયા તો દમ વાજિબ હોગા.

જબ સૂરજ નિકલનેકા વક્ત હો જાએ તો મિનાકી તરફ રવાના હો જાએં.

૧૦ ઝિલ્હજ્જકા બયાન

૧૦ તારીખકે કામ :

(૧) જમ્રએ ઉક્બા (બળે શયતાન)કો સાત કંકરીયાં મારના.

(૨) કુર્બાની કરના.

(૩) પૂરે સરકે બાલ કટવાના.

(૪) તવાફે ઝિયારત કરના.

આજ હજકે અહમ કામ કરને હૈં. ઈસ લિએ ઈદકી

નમાઝ મુઆફ કી ગઈ હૈ.

ઝોહર તક આપ મિના પહોંચ જાએંગે. સામાન અપને ઠિકાને રખ લેં. ઝોહરકા વક્ત હો તો પેહલે નમાઝ પઢ લેં, વરના કંકરીયાં મારને ચલે જાએં.

મસ્અલા :

"૧૦ તારીખકો ઝવાલસે પેહલે યા ઝવાલકે બાદ જબ ભી મિના પહોંચે, કંકરીયાં માર સકતે હૈં. હાજીકો ચાહિયે કે હર કામ તરતીબસે કરેં.અગર મઝકૂરહ (૧– ૨–૩–૪ મેં બતાઈ હૂઈ) તરતીબ બદલ દી તો દમ વાજિબ હોગા."

(૧) વુઝૂ કર લેં ઔર ચુની હૂઈ કંકરીયોંમેંસે ૭ કંકરીયાં લેં. એક–દો ઝિયાદા રખ લેં. રૂમાલસે બાંધ લેં, ઔર સબ સાથી **જમ્રએ ઉક્બા** (બળે શયતાન)કી તરફ ચલ દેં. ચપ્પલ પેહની હો તો થેલીમેં રખ લેં, ક્યૂં કે ઝિયાદા ભીળકી વજહસે પાઉંસે નિકલ ગઈ તો ઉઠાના મુશ્કિલ હોગા.

શયતાનકો કંકરીયાં મારનેકો "**રમી**" કેહતે હૈં. અય્યામવાલી અવરતેં ભી વુઝૂ કરકે કંકરીયાં મારને સાથ જાએં. વુઝૂકે બગેર ભી કંકરીયાં માર સકતે હૈં, લેકીન વુઝૂ હો તો ઝિયાદા બેહતર હૈ.

આપ એહરામમેં હૈં. અભી તક તલબિયહ પઢતે થે, લેકીન કંકરીયાં મારના શુરૂ' કરતે હી તલબિયહ પઢના બંધ કર દેં.

કંકરીયાં મારનેકા તરીકા

રમીકા મસ્નૂન તરીકા યહ હૈ કે જમ્રએ ઉક્બા યા'ની બળે શયતાન જિસકે પાસ આધા હૌઝ બના હૈ ઉસકી દીવારસે કમ અઝ કમ પાંચ ગઝ યા ઉસસે દૂર ખળે હોં. પાંચ ગઝ (વાર)સે કમ ફાસલે પર ખળે હો કર કંકરીયાં મારના મકરૂહ હૈ.

કંકરીયાં બાએં (ડાબે) હાથમેં પકળ લેં ઔર હાથ ઈતના ઉઠાએં કે બગલ ખુલ જાએં. ઉનમેંસે એક કંકરી લેં ઔર સીધે હાથકી શહાદતકી ઉંગલી ઔર અંગૂઠેસે પકળેં. ફિર યહ દુઆ પઢેં :

કંકરીયાં મારનેકી દુઆ

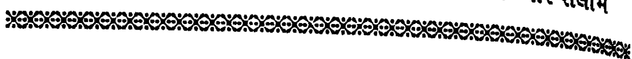
بِسْمِ اللهِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ رَغْمًا لِّلشَّيْطٰنِ

وَ رِضًى لِّلرَّحْمٰنِ ط اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ حَجًّا

مَّبْرُوْرًا وَّسَعْيًا مَّشْكُوْرًا وَّ ذَنْبًا

مَّغْفُوْرًا ط

બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર, રગ્મલ્ લિશ્શય્તાનિ વ રિદલ્ લિર્રહ્માનિ, અલ્લાહુમ્મજ્-અલ્હૂ હજ્જમ્ મબ્રૂરંવ્ વ સઅ્યમ્ મશ્કૂરંવ્ વ ઝમ્બમ્ મગ્ફૂરા.

તર્જુમા :

''શુરૂ' કરતા હૂં અલ્લાહકે નામસે જો સબસે બળા હૈ, શયતાનકો કંકરીયાં મારતા હૂં અલ્લાહકો રાઝી કરનેકે લિએ. અય અલ્લાહ ! મેરી ઈસ હજકો કબૂલ ફરમા ઔર મેરી ઈસ કોશિષકો કબૂલ ફરમા ઔર મેરે ગુનાહોંકો મુઆફ ફરમા.''

પેહલી કંકરી પૂરી દુઆ પઢ કર મારેં. બાદકી હર કંકરી ''**બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર**'' પઢ કર મારેં.

અગર પૂરી દુઆ ન આએ તો ઈતના કેહ લેં :

શયતાનકો કંકરીયાં મારતા હૂં અલ્લાહકો રાઝી કરનેકે લિએ. ફિર **બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર** કેહ કર કંકરીયાં મારેં.

શયતાનકે ગિર્દ હૌઝ બના હૈ. ઉસમેં કંકરી ગિર જાએ તો ભી ઠીક હૈ યા અંદર બને હૂએ સુતૂનકો લગ

જાએ તો ભી ઠીક હૈ, અગર કંકરી સુતૂનકો ન લગી યા અંદર ગિરી નહીં ઔર હૌઝકે ઉપરસે નિકલ કર ઉસ પાર ચલી ગઈ યા બાહિર ગિર ગઈ તો બેકાર હો ગઈ. ઈસકે બદલે દૂસરી કંકરી મારની હોગી. ઈસ લિએ યહ કોશિશ કરની ચાહિએ કે હર કંકરી હૌઝ હી મેં ગિરે.

કંકરી મારતે વક્ત હાથસે છૂટ કર નીચે ગિર ગઈ તો ઉસે ઉઠાના નહીં. ક્યૂં કે વહાં બહોત સી મરદૂદ કંકરીયાં પળી હોંગી. આપકો ભીળમેં કૈસે પતા ચલેગા કે આપકી કૌન સી કંકરી હૈ.

હદીષ શરીફમેં આયા હૈ કે જો કંકરીયાં મકબૂલ હોતી હૈં, ઈન્હેં ફરિશ્તે ઉઠા લેતે હૈં. મરદૂદ ઔર નાપાક કંકરીયોંકો ફરિશ્તે હાથ નહીં લગાતે.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જો કંકરીયાં તુમ મારતે હો વહ અલ્લાહ તઆલાકે વહાં જમા' હો જાતી હૈં ઔર કિયામતકે રોઝ તુમ ઈસે પાઓગે.

(૨) કંકરીયાં માર કર દુઆ કિએ બગેર અપને મુકામ પર ચલે જાએં. અવરતોંકો ઘર પર છોળ દેં ઔર મર્દ **દમે તમત્તુઅ** યા'ની કુર્બાની જો વાજિબ હૈ, કરનેકે લિએ કુર્બાનગાહ ચલે જાએં.

અગર કિસી વજહસે ૧૦ તારીખકો કુર્બાની ન કર સકે તો ૧૨ તારીખ તક ભી કર સકતે હૈં, લેકીન ૧૦ તારીખકો કરના અફઝલ હૈ.

હાજીકો ચાહિએ કે દો કુર્બાની કરેં, એક હજકી ઔર એક વહ જો ઈદુલ અદહાકે મોકે પર ફર્ઝ કુર્બાની અપને શહરમેં કરતે હૈં. અગર ઝિયાદા પૈસે પાસ ન હોં તો એક કુર્બાની ઝરૂર કરેં ઔર દૂસરીકે લિએ અપને શહરમેં રિશ્તેદારોંકો લિખ દેં. વહ આપકી તરફસે કુર્બાની કરવા લેંગે.

આપકે સાથ આઈ હૂઈ અવરતોંકી ભી કુર્બાની ઉનકી તરફસે આપ કરવા લેં.

મસ્અલા :

''એહરામકી હાલતમેં બકરી, ગાય, ઊંટ, મુરગી વગયરહ ઘરેલું જાનવરોંકો ઝબ્હ કરના ઔર ખાના જાઈઝ હૈં.''

ઝિયાદાતર લોગ કુર્બાની કરકે વહીં છોળ દેતે હૈં. અગર આપકો થોળા સા ગોશ્ત ખાનેકે લિએ લેના હો તો લે લેં.

(૩) કુર્બાની કરકે વાપસ અપને મુકામ પર આ

જાએં ઔર પૂરા સર મુંડવા લેં. હજામત કરાતે વક્ત કિબ્લારુખ બેઠેં ઔર દાઈં તરફસે શુરૂ' કરાએં. અવરતેં ભી અપને હાથસે ચોટીકે સિરે (કિનારે)કો જમા' કરકે ઉંગલીકે એક પોર (કાપે)કે બરાબર કાટ લેં. યહ ખાસ ખ્યાલ રખ્ખેં કે કુર્બાનીસે પેહલે બાલ ન કાટેં, વરના દમ દેના હોગા.

આજકે કટાએ હૂએ બાલોંકો એક કાગઝમેં જમા' કર લેં ઔર કિસી પાક જગહ દફના દેં. યહ બાલ કિયામતકે દિન નૂર બન કર આએંગે ઔર હાજીકો પુલ સિરાતસે બિજલીકી તરહ ઉસ પાર લે જાએંગે.

આપકા એહરામ ખત્મ હુવા. એહરામકી તમામ પાંબદીયાં ભી ખત્મ હૂઈ, લેકીન એક પાબંદી અભી બાકી હે. આપકી બીવી આપકે લિએ અભી હલાલ નહીં હૂઈ.

એહરામકે કપળે ઉતાર લેં, નહા લેં ઔર સિલે હૂએ કપળે પહેન લેં.

આજકા દિન બળા મસરૂફિયતકા થા, ઈસ લિએ તમામ અરકાન અદા કરનેમેં કરીબન રાત હો જાએગી.

(૪) ખાના ખા લેં ઔર હજકા એક અહમ ફર્ઝ યા'ની

તવાફે ઝિયારત કરના બાકી હૈ. તવાફે ઝિયારત અપને પેહને હૂએ, સિલે હૂએ કપળોંસે હી કરના હૈ.

મસ્અલા :

તવાફે ઝિયારત હર હાજીકો ખૂદ હી કરના હોગા. અગર ઈતના બીમાર હો કે ઉઠ ભી ન સકે તો ડોલીમેં બેઠ કર ભી કરવા લેં. ઉસકે બદલે દૂસરા શખ્સ નહીં કર સકતા. યહ કિસી ભી હાલતમેં મુઆફ નહીં હૈ.

વુઝૂ કર લેં ઔર સબ સાથી કિસી ભી મોટરમેં બેઠ જાએ; મોટરવાલે, હર હાજીકો મક્કહ પહોંચાનેકા ચાર્જ તકરીબન્ એક રિયાલ લેતે હૈં.

અય્યામવાલી અવરતેં તવાફે ઝિયારતકે લિએ ન જાએં; બલકે અપને મુકામ પર હી ઠેહરેં. ૧૧, ૧૨ ઔર હો સકે તો ૧૩ તારીખકી રમી કરકે સબકે સાથ મક્કહ જાએં તો વહાં ભી અપને મુકામ પર હી ઠેહરેં ઔર જબ પાક હો જાએં તબ તવાફે ઝિયારત કર લેં. મજબૂરીકી વજહસે ઉન્હેં કિસી કિસમકા દમ દેના નહીં પળેગા, અગર ૧૨ તારીખકો પાક હો ગઈ તો મગરિબસે પેહલે કર લે, વરના દમ દેના પળેગા.

મક્કહ પહોંચ કર પેહલે તવાફ કરેં. તવાફ ઔર

સઈમેં હજકી નિય્યત કરેં. તવાફમેં રમલ કરનેકી ઝરૂરત નહીં હૈ. તવાફકે બાદ મકામેં ઈબ્રાહીમમેં દો રકા'ત તવાફકી વાજિબ પળ્હેં, દુઆ કરેં, મુલતઝમ પર આએં. વહાં ભી દુઆ કરેં. ઝમઝમ પર જાએં ઔર તીન સાંસસે ખળે હો કર પાની પીએં. સર પર ભી ડાલેં, દુઆ કરેં ઔર સફા-મરવાકી સઈ કરેં. આખિરમેં બાલ કટાનેકી ઝરૂરત નહીં હૈ. વુઝૂ બાકી હો તો હતીમમેં યા જહાં ભી જગહ મિલે દો રકા'ત નફલ અદા કરેં.

મસ્અલા :

"કિસી વજહસે તવાફે ઝિયારત ૧૦ તારીખકો ન કર સકે તો ૧૨ વીં તારીખકી શામ તક ઝરૂર કર લેં. અગર સૂરજ ગુરૂબ હો ગયા તો દમ વાજિબ હોગા."

સબ સાથી હરમ શરીફકે બાહિર તય કી હૂઈ જગહમેં જમા હો જાએં ઔર કિસી ભી મોટરમેં મિના રવાના હો જાએં. ચાહે કિતની હી રાત ક્યૂં ન ગુઝરી હો. આપકો મક્કહમેં રાત ગુઝારનેકા હુકમ નહીં હૈ.

૧૦ તારીખકે તમામ અરકાન પૂરે હૂએ. અબ આખિરી પાબંદી ભી ખત્મ હૂઈ. આપકી બીવી આપકે લિએ હલાલ હો ગઈ. અગર કિસીને તવાફે ઝિયારત ન કિયા ઔર અપને મુલ્ક ચલા આયા તો પૂરી ઉમ્ર યા

વાપસ મક્કહ જા કર તવાફે ઝિયારત ન કરે તબ તક મર્દકો બીવી ઔર અવરતકો ખાવિંદ હરામ હૈ.

૧૧વીં ઝિલ્હજ્જકા બયાન

૧૧ વીં તારીખકા ખાસ કામ તીનોં જમરાત (શયતાનોં)કી રમી કરના હૈ.

રમીકા વક્ત ઝવાલકે બાદસે ગુરૂબે આફતાબ તકકા હૈ.

વુઝૂ કર લેં ઔર ઝોહરકે બાદ સબ સાથી શયતાનોંકો કંકરીયાં મારને ચલ દેં. અપની ચૂની હૂઈ કંકરીયોંમેંસે ૭ × ૩ = ૨૧ ઔર દો–તીન ઝિયાદા રખ લેં.

એક–દૂસરેકા હાથ પકળ કર **જમ્રએ ઊલા** (છોટે શયતાન)કે કરીબ આએં. ઈસકે ચારોં તરફ દીવાર બની હૈ. દીવારસે પાંચ–છે ગઝ દૂર ખળે હો કર સાત કંકરીયાં નિકાલ લેં ઔર બાએં (ડાબા) હાથમેં પકળ લેં.

હર કંકરી સીધે હાથકી શહાદતકી ઉંગલી ઔર અંગૂઠેસે પકળ કર એક એક કરકે, દુઆ પળ્હ કર પીછે બતાએ તરીકેસે હૌઝમેં સાતોં ગિરા દેં.

મસ્અલા :

“દો કંકરીયાં એક સાથ મારોગે તો એક હી ગિની જાએગી.”

કંકરીયાં મારનેકે બાદ ભીળસે હટ કર સુકૂનવાલી જગહ પહોંચ જાએં. ખૂબ લંબી દુઆ કરેં. યહાં દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

દુઆકે બાદ જમ્‌રએ વુસ્તા (બીચકે શયતાન)કે કરીબ આએં. ઈસકે ભી ચારોં તરફ દીવાર બની હૂઈ હૈ. દીવારસે પાંચ–છે ગઝ દૂર કહીંસે ભી ખળે હો કર પીછે બતાએ ગએ તરીકેસે રમી કરેં ઔર ભીળસે હટ કર દુઆ કરેં. યહાં ભી દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

આખિરમેં જમ્‌રએ ઉકબા (બળે શયતાન)કે કરીબ આએ. ઔર યહાં ભી સાત કંકરીયાં પીછે બતાએ ગએ તરીકેસે મારેં. ઈસકે ગિર્દ આધા હૌઝ બના હૈ. દીવાર હી કી તરફસે ખળે હો કર મારેં, દૂસરી તરફસે નહીં.

જમ્‌રએ ઉકબાકો કંકરીયાં માર કર અબ દુઆ કિએ બગેર અપને મુકામ ચલે જાએં.

મર્દોંકો ચાહિએ કે સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પેહલે રમી કર લેં. અવરતેં ઔર કમઝોર લોગ ભીળકી વજહસે

દિનમેં રમી ન કર સકે તો રાતમેં કર સકતે હૈં. જાઈઝ હૈ.

મસ્અલા :

(૧) રમી હર હાજીકો અપને હાથસે કરની હોગી. અગર ઈતના બીમાર હો કે ઉઠ ભી ન સકતા હો તો ઉસકે બદલે દૂસરા કર સકતા હૈ, લેકીન પેહલે વહ અપની રમી કર લે, બાદમેં બીમારકી તરફસે કરે. અગર કિસીને રમી બિલકુલ હી છોળ દી તો દમ વાજિબ હોગા.

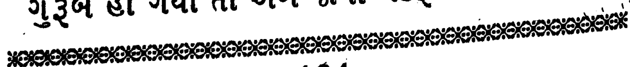
(૨) તીનોં શયતાનોંકો સાત સાત કંકરીયાં મારની ચાહિએ. ઈસસે કમ મારી તો હર કંકરીકે બદલે સદકા (દોઢ રિયાલ) દેના હોગા ઔર વહ ભી મક્કહમેં.

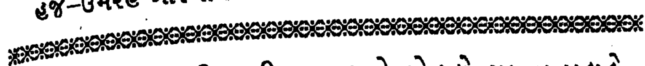
૧૧ વીં તારીખકે અરકાન ખત્મ હૂએ.

૧૨ ઝિલ્હજ્જકા બયાન

૧૨ વીં તારીખકો ભી ઝવાલકે બાદ ૧૧વીં તારીખકી તરહ તીનોં શયતાનોંકો સાત–સાત કંકરીયાં મારના હૈ.

રમી કરનેકે બાદ આપ મક્કહ રવાના હો સકતે હૈં, લેકીન ગુરૂબે આફતાબસે પેહલે. અગર આફતાબ ગુરૂબ હો ગયા તો અબ જાના મકરૂહ હૈ. ઈસ લિએ

૧૩વીં તારીખકી રમી ઝવાલસે પેહલે યા ઝવાલકે બાદ જબ ચાહેં કરકે રવાના હો જાએં.

મસ્અલા :

"૧૩ તારીખકો મિનામેં ઠેહરનેકે બાદ રમી કિયે બગેર મક્કહ ચલે ગએ તો દમ દેના હોગા."

આપ મક્કહમેં વાપસ આ ગએ ઔર હજકે તમામ અરકાન અદા હો ગએ, એક આખિરી રુકન બાકી રહ ગયા હૈ ઔર વહ હૈ તવાફે વદાઅ.

મસ્અલા :

"તવાફે વદાઅ અગર કોઈ શખ્સ છોળ દેગા તો ઉસ પર દમ વાજિબ હોગા."

તવાફે વદાઅ વાજિબ હૈ ઔર જબ આપકા અપને શહર વાપસ લોટનેકા આખિરી વક્ત આ જાએ તબ કરના હૈ.

જબ તક આપકા મક્કહમેં કિયામ હૈ ઉમરહ, તવાફ ઔર ઝિક્રમેં ઝિયાદાસે ઝિયાદા વક્ત સર્ફ કરેં. ક્યૂં કે યહ મોકા બાર બાર આનેવાલા નહીં હૈ.

જબ રવાનગીકા આખરી વક્ત આ જાએ તો વુઝૂ કર

લેં. હરમ શરીફમેં જાએં ઔર તવાફે વદાઅકી નિય્યતસે આખરી તવાફ કરેં. તવાફકી વાજિબ નમાઝ અદા કરેં. મુલતઝમ પર દુઆ કરેં. ઝમઝમ પીએં ઔર હસરત-ભરી નઝરોંસે બયતુલ્લાહકો આખિરી બાર દેખતે દેખતે બાહિર આ જાએં.

મસ્અલા :

"કિસી વજહસે આપ તવાફે વદાઅ ન કર સકેં તો હજકે બાદ જો નફલ તવાફ આખિરી બાર કિયા હૈ વહ તવાફે વદાઅકે બદલે અદા હો જાએગા."

અય્યામવાલી અવરતેં તવાફે વદાઅ ન કરેં. ઉન્કે લિએ મુઆફ હૈ. વહ હરમ શરીફકે બાહિર **બાબુલ વદાઅ**કે કરીબ જા કર આખિરી દર્દભરી દુઆ કરેં.

રવાનગીકે દો-તીન રોઝ પેહલે હી સે સામાન પેક કર લેં ઔર જિદ્દહ જાનેકે લિએ મોટર ભી તય કર લેં. જિદ્દહ સ્ટીમર ઉઠનેસે એક રોઝ પેહલે હી પહોંચ જાએં ઔર મુસાફિરખાનેમેં રાત ગુઝારેં. જિદ્દહમેં કુલી-મઝદૂરકા બંદોબસ્ત ભી કર લેં, તાકે આપકા સામાન હિફાઝતસે આપકી સીટ તક પહોંચ જાએં. યહાં સામાનકા કસ્ટમ નહીં હોગા.

હવાઈ જહાઝ યા સ્ટીમરમેં સવાર હો જાએં તો સફરકી દુઆ પઢ લેં.

કરીબન્ આઠ યા નંવ રોઝ બાદ આપ બમ્બઈ પહોંચ જાએંગે. યહાં અપને સામાનકા કસ્ટમ કરવા લેં.

અપને શહર યા ગાંવ આ જાએં તો પહેલે મસ્જિદમેં જાએં ઔર દો રકા'ત શુક્રાનેકી નફલ અદા કરેં કે આપ ખૈરો–આફિયતસે આ ગએ. બાદમેં મકાનકો જાએં.

ઘરમેં દાખિલ હોનેકી દુઆ

ઘરમેં દાખિલ હોં તો યહ દુઆ પઢેં :

تَوْبًا تَوْبًا لِّرَبِّنَا اَوْبًا لَّا يُغَادِرُ
عَلَيْنَا حَوْبًا ط

તવ્બન્ તવ્બન્ લિરબ્બિના અવ્બન્ લા યુગાદિરુ અલય્ના હવ્બન્.

તર્જુમા :

"હમ લોટ કર આએ, અલ્લાહકે સામને તવબા કરતે હૈં. વહ હમારે તમામ ગુનાહોંકો મુઆફ ફરમા દેંગે."

ઘરમેં ભી દો રકા'ત નફલ અદા કરેં ઔર અલ્લાહકા શુક્ર અદા કરેં કે ઉસને સલામતીકે સાથ આપકે સફરકો પૂરા કરવાયા. હજકી સઆદત ઔર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ મુબારકકી ઝિયારતકી નેઅમતસે નવાઝા ઔર અપને રિશ્તેદારોંસે દો-બારહ મિલવાયા.

મક્કહ મુઅઝ્ઝમહકી ઝિયારતગાહેં

(૧) દારે ખદીજતુલ કુબ્રા (રદિ.) :

રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હિજરત તક ઈસી મકાનમેં રહે થે ઔર હઝરત ફાતિમહ (રદિ.)ભી ઈસી મકાનમેં પૈદા હૂઈ થીં.

બા'ઝ ઉલમાને લિખ્ખા હૈ કે મક્કહમેં મસ્જિદે હરામકે બાદ યહ મકાન તમામ મકામાતસે અફઝલ હૈ, જો મરવહકે બાહિર બાઝારમેં હૈં.

(૨) મવલદુન્નબી (સલ.)

ઈસ મકાનમે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પેદા હૂએ થે, જિસમેં આજકલ લાઈબ્રેરી ઔર મદ્રસા વાકેઅ હૈ.

(૩) દારે અકરમ :

સફાકે પેહલે દરવાઝેકે સામને હી યહ મકાન હૈ. હઝરત ઉમરે ફારૂક (રદિ.) ઈસી જગહ ઈસ્લામસે મુશર્રફ હૂએ થે.

(૪) હજરે મુતકલ્લિમ ઔર હજરે મુત્તકા :

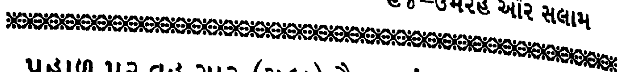
યહ દો પથ્થરોંકે નામ હૈં ઔર હઝરત અબૂબક્ર સિદીક (રદિ.)કે મકાનમેં વાકેઅ હૈં. હજરે મુતકલ્લિમને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો સલામ કિયા થા ઔર હજરે મુત્તકા જિસકો ટેક લગા કર આપ બેઠતે થે.

(૫) જબલે અબૂ કુબૈસ :

યહ પહાળ સફાકે નઝદીક હૈ. શક્કુલ કમર યા'ની ઉંગલીકે ઈશારેસે ચાંદકે દો ટુકળે હોનેકા મુઅજિઝહ ઈસી પહાળ પર હુવા થા. હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ ઔર હઝરત મુજાહિદકા કૌલ હૈ કે યહ દુન્યામેં સબસે પહેલા પહાળ હૈ, જો ઝમીન પર નમૂદાર હુવા. યહાં દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

(૬) જબલે ષૌર :

યહ પહાળ મક્કહસે તીન મીલકે ફાસલે પર હૈ. ઈસ

પહાળ પર વહ ગાર (ગુફા) હૈ, જહાં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઔર હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.)ને હિજરતકે મોકે પર તીન રોઝ તક કિયામ ફરમાયા થા. યહ ગાળ પહાળકી ચોટીકે પાસ હૈ ઔર મીલ-દેળ્હ મીલકી ચળ્હાઈ પર હૈ.

(૭) જબલે નૂર :

ઈસ પહાળ પર મશહૂર **ગારે હિરા** હૈ, જહાં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ નુબુવ્વતસે પેહલે ઈબાદત ફરમાતે થે. કુર્આને મજીદકી સબસે પેહલી આયત : **ઈક્રઅ્ બિસ્મિ...** યહાં નાઝિલ હૂઈ થી ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો નુબુવ્વત ભી ઈસી જગહ મિલી થી. ઈસકી ચળ્હાઈ કમ ઔર આસાન હૈ.

(૮) જન્નતુલ મુઅલ્લા :

યહ મક્કહ શરીફકા મશહૂર કબ્રસ્તાન હૈ, જો મદીના મુનવ્વરાકે જન્નતુલ બકીઅકે બાદ દુન્યાકે સારે કબ્રસ્તાનોંસે અફઝલ હૈ. જહાં કિતને હી સહાબએ કિરામ, તાબિઈન, અવલિયાએ કિરામ વગયરહકી કબરેં હૈં. હઝરત ખદીજતુલ કુબ્રા (રદિ.)કી કબ્ર મુબારક ભી યહાં હૈ. યહાં તમામકો સલામ અર્ઝ કરેં.

(૯) મસ્જિદે જિન :

ઈસ મસ્જિદમેં જિન્નાતોંને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે કુર્આન શરીફ સુના ઔર ઈમાન લાએ. જિસકા ઝિક્ર કુર્આન શરીફકી સૂરએ જિનમેં હૈ.

(૧૦) મસ્જિદે શજરહ :

યહ મસ્જિદ, મસ્જિદે જિનકે સામને હી હૈ. ઈસ જગહ એક દરખ્ત થા, જિસે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપને પાસ બુલાયા તો વહ ઝમીન ચીરતા હુવા આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી ખિદમતે અકદસમેં હાઝિર હુવા ઔર જબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસે વાપસ જાનેકો કહા તો વહ અપની જગા વાપસ ચલા ગયા.

(૧૧) મસ્જિદે તન્ઈમ યા મસ્જિદે આઈશહ (રદિ.) :

ઈસ મસ્જિદકો મસ્જિદે ઉમરહ ભી કેહતે હૈં. હઝરત આઈશહ (રદિ.)ને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે ફરમાને પર યહાંસે ઉમરહકા એહરામ બાંધા થા. હાજી નફલ ઉમરહ કરનેકે લિએ ઈસી મસ્જિદમેં આતે હૈં.

(૧૨) મસ્જિદે કબ્શ :

યહાં હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.)ને અપને પ્યારે સાહબઝાદે હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.)કો ઝબહ કરનેકે લિએ છુરી ચલાઈ થી ઔર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.)કી જગહ અલ્લાહને દુમ્બા ભેજ દિયા થા, જિસે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.)ને ઝબહ કિયા થા.

(૧૩) મસ્જિદે ખીફ :

મિનાકી યહ વહ મસ્જિદ હે, જહાં સત્તર (૭૦) પયગમ્બર અલયહિમુસ્સલામ મદફૂન હૈં.

(૧૪) ગારે મુરસલાત :

યહ ગાર મસ્જિદે ખીફકે કરીબ હે ઔર સૂરએ મુરસલાત યહાં નાઝિલ હૂઈ થી.

(૧૫) મસ્જિદે ઈન્ના અઅ્તય્ના :

યહ મસ્જિદ ભી મિનામેં હે, જહાં સૂરએ કવષર (ઈન્ના અઅ્તય્ના કલ કવ્ષર) નાઝિલ હૂઈ થી. ઈસે "મસ્જિદે કવ્ષર" ભી કેહતે હૈં.

ઈસકે અલાવહ "મસ્જિદે રાયહ," "મસ્જિદે ગનમ," "મસ્જિદે તુવા," "મસ્જિદે ઉકબહ,"

''મસ્જિદે જઅ્રાનહ'' ઔર વહ જગહ જહાં બયતુલ્લાહકા ગિલાફ બનતા હૈ.

તમામકી ઝિયારત કરેં ઔર મકરૂહ વક્ત ન હો તો તમામ મસાજિદમેં નફલ નમાઝ પઢેં ઔર દુઆ કરેં, લેકીન યહ યાદ રહે કે મસ્જિદે હરામકી એક લાખવાલી જમાઅતકી નમાઝ આપસે છૂટને ન પાએ.

બારગાહે રિસાલત સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમમેં હાઝિરી ઔર સલામ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ؕ

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهٗ يُصَلُّوۡنَ عَلَى النَّبِىِّ ؕ

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا صَلُّوۡا عَلَيۡهِ

وَسَلِّمُوۡا تَسۡلِيۡمًا ؕ

ઇન્નલ્લાહ વ મલાઈ-કતહૂ યુસલ્લૂ-ન અલન્નબિય્યી, યા અય્યુહલ્લઝી-ન આમનૂ સલ્લૂ અલયહિ વ સલ્લિમૂ તસ્લીમા.

તર્જુમા :

"બેશક, અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે ફરિશ્તે દુરૂદ ભેજતે હૈં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર, તો અય ઈમાનવાલો ! તુમ ભી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર સલાતો–સલામ ભેજતે રહો."

મસ્જિદે નબવી ઔર રવઝએ અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમમેં હાઝિરીકે ફઝાઈલ

(૧) મસ્જિદે હરામકે સિવાઈ દુન્યાકી હર મસ્જિદસે મસ્જિદે નબવી અફઝલ હૈ.

(૨) હદીષ શરીફમેં આયા હૈ કે જિસને ઈસ મસ્જિદમેં એક નમાઝ પઢી ઉસે પચાસ હજાર નમાઝોંકા સવાબ મિલેગા.

(૩) એક હદીષમેં આયા હૈ કે જિસને લગાતાર બા–જમાઅત ચાલીસ નમાઝેં ઈસ મસ્જિદમેં પઢી ઉસકે લિએ દોઝખ ઔર નિફાકસે છુટકારા હુવા.

(૪) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ઈરશાદ હૈ કે મેરી આરામગાહ ઔર મેરે મિમ્બરકે દરમિયાનકી જગહ જન્નતકે બાગોંમેંસે એક બાગ

હૈ, જિસે 'રિયાઝુલ જન્નહ' કેહતે હૈં.

(૫) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, મેરા મિમ્બર મેરે હૌઝે કવષર પર રખ્ખા જાએગા.

(૬) હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ઈરશાદ નકલ કરતે હૈં કે જિસને મેરી કબ્રકી ઝિયારત કી ઉસકે લિએ મેરી શફાઅત વાજિબ હો ગઈ.

(૭) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ઈરશાદ હૈ કે જિસ શખ્સને હજ કિયા ઔર મેરી કબ્રકી ઝિયારત મેરે મરનેકે બાદ કી તો ગોયા ઉસને મેરી હયાતીમેં મેરી ઝિયારત કી.

(૮) એક ઔર જગહ ઈરશાદ ફરમાયા કે જિસને હજ કિયા ઔર મેરી ઝિયારત ન કી તો ઉસને મુઝ પર ઝુલ્મ કિયા.

(૯) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે જો શખ્સ મેરી કબ્રકે પાસ આ કર મુઝ પર સલામ પઢે તો અલ્લાહ જલ્લ શાનૂહુ મેરી રૂહ મુઝ તક પહોંચા દેતે હૈં, મૈં ઉસકે સલામકા જવાબ દેતા હૂં.

(૧૦) આગે ફરમાયા કે જિસને મેરી ઝિયારત કી વહ કિયામતકે રોઝ મેરે પળોસમેં હોગા.

(૧૧) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જિસ શખ્સને મક્કહ ઔર મદીનહકી સખ્તીયોં પર સબ્ર કિયા, મૈં કિયામતમેં ઉસકે લિએ ગવાહ ઔર સિફારિશી રહૂંગા.

(૧૨) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જિસને હજ કિયા, ફિર મેરી ઝિયારતકા ઈરાદા કિયા ઔર મેરી મસ્જિદકા શર્ફ હાસિલ કરનેકા ઈરાદા કિયા તો ઉસકે લિએ દો હજ્જે મબરૂર લિખ્ખે જાતે હૈં.

મક્કહસે મદીનહ-મુનવ્વરહ રવાનગી

આપ હજકે બહોત પેહલે મક્કહ પહોંચે હૈં તો કુછ રોઝ મક્કહમેં કિયામ કરકે હજસે પેહલે મદીનહ મુનવ્વરહ રવઝએ અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી ઝિયારતકે લિએ રવાના હો જાએં, વરના હજકે બા'દ જાએં.

મક્કહમેં મુઅલ્લિમકી ઑફિસમેં જા કર મદીનહ મુનવ્વરહ જાનેકે લિએ અપને પાસપોર્ટમેં દાખિલા

કરવા લેં ઔર જો ટેક્સ હો વહ ભી ભર દેં.

તીન–ચાર જોળ કપળે, એહરામકી દો ચાદરેં, થોળે બરતન, બેડીંગ વગયરહ લે લેં. બાકીકા સામાન યહીં છોળ જાએં.

મદીનહ જાનેકે લિએ મોટર તય કર લેં ઔર સુબ્હ જલ્દી રવાના હો જાએં ઔર પૂરે રાસ્તેમેં કષરતસે દુરૂદ શરીફ પળ્હતે રહેં.

રાસ્તેમેં કસ્ર નમાઝેં પળ્હની હોગી. કરીબન્ ૧૦–૧૨ ઘંટેમેં આપ મદીનહ પહોંચ જાએંગે.

યહ ખાસ ખ્યાલ રખ્ખેં કે મદીનહ જાનેસે પેહલે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી કબ્ર મુબારકકી ઝિયારત કરનેકી ઔર મસ્જિદે નબવીમેં નમાઝ પળ્હનેકી નિય્યત કરેં.

મદીનહ પહોંચ કર મુઅલ્લિમસે મિલ કર રેહનેકે લિએ મકાનકા બંદોબસ્ત કર લેં ઔર પેહલી મરતબા હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ મુબારકહકી ઝિયારત કરનેકા ઔર સલામ પળ્હનેકા વક્ત મુકર્રર કર લેં.

આપકે પહોંચને પર અગર નમાઝકા વક્ત હો ગયા

હો તો મસ્જિદે નબવીમેં નમાઝ અદા કર લેં ઔર વાપસ અપને ઠિકાને ચલે જાએં.

ગુસલ યા વુઝૂ કરકે અચ્છે યા નએ કપળે પહન લેં, ખૂશ્બુ લગા લેં ઔર જૈસે ઈદકે રોઝ તૈયાર હોતે હૈં ઈસી તરહ તૈયાર હો કર મુઅલ્લિમકે સાથ દુરૂદ શરીફ પળહતે હૂએ બાબે જિબ્રઈલ (દરવાઝેકા નામ હૈ)સે મસ્જિદે નબવીમેં દાખિલ હો જાએં.

મસ્જિદે નબવીમેં દાખિલ હોનેકી દુઆ :

પેહલે દાયાં (સીધા) પાઉં અંદર રખ્ખેં ઔર યહ દુઆ પળહેં :

بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى

رَسُوْلِ اللّٰهِ ط رَبِّ اغْفِرْلِىْ ذُنُوْبِىْ

وَافْتَحْ لِىْٓ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ط

બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહિ. રબ્બિગ્ફિર લી ઝુનૂબી વફ્તહ્ લી અબ્વા–બ રહમતિક.

ઔર એ'તેકાફકી ભી નિય્યત કરેં :

نَوَيْتُ الْاِعْتِكَافَ مَا دُمْتُ فِيْ هٰذَا الْمَسْجِدِ ط

નવય્તુલ ઈઅ્તિકા–ફ મા દુમ્તુ ફી હાઝલ્ મસ્જિદ.

મસ્જિદે નબવીમેં આપ **રિયાઝુલ જન્નહ**મેં આએં. રિયાઝુલ જન્નહ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ મુબારકહ ઔર મિમ્બરકે દરમ્યાનકી જગહકો કેહતે હૈં.

યહ ખ્યાલ રખ્ખેં કે રિયાઝુલ જન્નહકે સુતૂન (ખંભે) સંગે મરમરકે સફેદ બને હૈં ઔર હરે રંગકે ગાલિચે બિછે હૂએ હોંગે.

યૂં તો પૂરી મસ્જિદે નબવી ખૈરો–બરકતકા ખઝાના હૈ, મગર યહ ખાસ ટુકળા ઈસ ખઝાનેકા અનમોલ હિસ્સા હૈ. ઔર ઉલમાએ કિરામકા કોલ હૈ કે યહ જગહ હકીકતમેં જન્નત હી કા એક ટુકળા હૈ ઔર કિયામતકે દિન વાપસ જન્નતમેં લે જાયા જાએગા. યહાં નમાઝ પળ્હના ઐસા હૈ જૈસે આપને જન્નતમેં નમાઝ અદા કી.

અગર મકરૂહ વક્ત હો તો વક્ત ગુઝર જાનેકા ઈન્તિઝાર કરેં. ફિર દો રકા'ત નમાઝ **તહિય્યુતલ મસ્જિદ** અદા કરેં ઔર દો રકા'ત શુક્રાનેકી ભી પઢેં કે અલ્લાહ તઆલાને આપકો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ મુબારકહકી ઝિયારત નસીબ ફરમાઈ. તહિય્યતુલ મસ્જિદ પઢે બગેર રવઝએ મુબારક પર ન જાએં. અગર ફર્ઝ નમાઝ હો રહી હો તો જમાઅતમેં શામિલ હો જાએં, તહિય્યતુલ મસ્જિદકા હક અદા હો જાએગા.

નમાઝ-દુઆસે ફારિગ હો કર દુરૂદ શરીફ પઢતે પઢતે નિહાયત અદબ ઔર એહતેરામકે સાથ રવઝએ મુબારકહકી તરફ મુઅલ્લિમકે સાથ ચલ દેં.

જબ રવઝએ મુબારકહકે સામને આ જાએં તો નઝરેં ઝુકા કર ખળે રહેં ઔર ઐસા ખ્યાલ કરેં કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ચેહરએ મુબારક મેરે સામને હૈ ઔર મુઝે દેખ રહે હૈં. મેરી હાઝિરીકી ઉન્હેં ખબર હૈ. મેરે સલાતો-સલામ સુન રહે હૈં ઔર ઉસકા જવાબ દે રહે હૈં.

રવઝએ મુબારકહકે સામને તીન જાલી બની હુઈ હૈ. પેહલી ઔર તીસરી ખાલી હૈ. બીચકી જાલીમેં કબ્ર મુબારક હૈ.

જાલીસે કરીબન્ પાંચ યા છે હાથ દૂર ખળે રહેં ઔર ખૂબ આજિઝી ઔર નરમીકે સાથ ઈતની હલકી આવાઝસે કે આપકી આવાઝ રવઝએ મુબારક તક પહોંચે, સલાતો-સલામ પળ્હેં. પેહલી મરતબા મુઅલ્લિમ આપકો સલાતો-સલામ પળ્હાએગા.

રવઝએ અકદસકી જાલીકો હાથ લગાના યા બોસા દેના નાજાઈઝ હૈ ઔર ઝોર ઝોરસે સલામ પળ્હના બળી બેઅદબી હૈ.

જબ આપ અકેલે સલામ પળ્હને જાએં તો નીચે લિખ્ખે હૂએ મુખ્તસર સલામકે અલફાઝ યાદ કર લેં ઔર જબ તક આપકા દિલ લગે પળ્હતે રહેં. સમઝે બગેર લંબી લંબી સલામ કિતાબોંમેં દેખ કર પળ્હનેસે યહ બેહતર હૈ.

મુખ્તસર ઔર આસાન સલામ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَارَسُوْلَ اللهِ ط اَلسَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا حَبِيْبَ اللهِ ط اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
يَاخَيْرَ خَلْقِ اللهِ ط اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهٗ ط اَلصَّلٰوةُ
وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَارَسُوْلَ اللهِ ط

અસ્સલામુ અલય–ક યા રસૂલલ્લાહ, અસ્સલામુ અલય–ક યા હબીબલ્લાહ, અસ્સલામુ અલય–ક યા ખય્‌ર ખલ્કિલ્લાહ, અસ્સલામુ અલય–ક અય્યુહન્નબિય્યુ વ રહ્‌મતુલ્લાહિ વ બ–રકાતુહ, અસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલય–ક યા રસૂલલ્લાહ !

એક રિવાયતમેં આયા હૈ કે રવઝએ મુબારકહકે સામને યહ પઢેં :

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِيِّ ؕ
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ
وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ؕ

ઈન્નલ્લાહ–હ વ મલાઈ–કતહૂ યુસલ્લૂ–ન અલન્નબિય્યી, યા અય્યુહલ્લઝી–ન આમનૂ સલ્લૂ અલયહિ વ સલ્લિમૂ તસ્લીમા.

ઔર બાદમેં ૭૦ મરતબા

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ

સલ્લલ્લાહુ અલય્ક યા રસૂલલ્લાહ

પઢેં તો એક ફરિશ્તા કેહતા હૈ, ‘‘અય ઈબ્ને આદમ ! ખુદા પાક તુઝ પર અપની રહમતેં નાઝિલ

કરેં. ઔર ઉસકી તમામ હાજતેં પૂરી કી જાતી હૈં."

બાદમેં આજિઝી ઔર એહતેરામકે સાથ ખૂબ દિલસે દુઆ કરેં ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે શફાઅતકી દરખ્વાસ્ત કરેં.

દુઆ

યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ! મૈં આપસે શફાઅતકી દરખ્વાસ્ત કરતા હૂં ઔર આપકા વસીલા બના કર અલ્લાહ તઆલાસે અર્ઝ કરતા હૂં કે મુસલમાન રેહતે હૂએ ઔર આપકે દીન પર ચલતે હુએ ઔર આપકી સુન્નતોં પર અમલ કરતે હૂએ મેરા ખાતિમા હો.

કિસીકી તરફસે સલામ પેશ કરનેકા તરીકા

અગર આપકો કિસીને સલામ અર્ઝ કરનેકો કહા હો તો યૂં કહિએ :

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَارَسُوْلَ اللّٰهِ مِنْ
فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ يَّسْتَشْفِعُ بِكَ
اِلٰى رَبِّكَ ط

અસ્સલામુ અલય્ક યા રસૂલલ્લાહિ મિન ફુલાનિબ્નિ ફુલાનિન્ યસ્તશ્ફિઉ બિ-ક ઈલા રબ્બિક.

"ફુલાનિબ્નિ ફુલાનિન"કી જગહ જિસને ભી સલામ અર્ઝ કરનેકો કહા હો ઉસકા નામ લેં.

બહોતસે લોગોંકી તરફસે સલામ પેશ કરનેકા તરીકા

અગર બહોતસે લોગોંને સલામ અર્ઝ કરનેકો કહા હો તો યૂં કહિએ :

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ مِنْ
جَمِيْعِ مَنْ اَوْصَانِیْ بِالسَّلَامِ عَلَيْكَ ط

અસ્સલામુ અલય્ક યા રસૂલલ્લાહિ મિન જમીઈ મન્ અવ્સાની બિસ્સલામિ અલય્ક.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી બારગાહમેં સલામ ઔર દુઆકે બાદ દાહની (સીધી) તરફ એક હાથ હટ કર પેહલે ખલીફહ હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.)કો ઈસ તરહ સલામ પેશ કરેં :

હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.)કી ખિદમતમેં સલામ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيْفَةَ رَسُوْلِ اللّٰهِ وَ ثَانِيَهُ فِي الْغَارِ وَ رَفِيْقَهُ فِي الْاَسْفَارِ وَ اَمِيْنَهُ عَلَى الْاَسْرَارِ اَبَا بَكْرِ ۣالصِّدِّيْقِ جَزَاكَ اللّٰهُ عَنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ خَيْرًا ط

અસ્સલામુ અલય્ક યા ખલીફ-ત રસૂલિલ્લાહિ વ ષાનિ-યહૂ ફીલ ગારિ વ રફિકહૂ ફીલ અસ્ફારિ વ અમીનહૂ અલલ અસ્રારિ અબાબક્રિનિસ્સિદ્દીકિ જઝાકલ્લાહુ અન્ ઉમ્મતિ મુહમ્મદિન્ ખયરા.

તર્જુમા :

"અય રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે ખલીફહ ! આપકે ગારકે સાથી, આપકે રફીકે સફર ઔર આપકે રાઝોંકે અમીન હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) ! આપ પર સલામ હો. અલ્લાહ તઆલા ઉમ્મતે મુહમ્મદિય્યહકી જાનિબસે આપકો બેહતરીન જઝા અતા ફરમાવે.

મુખ્તસર ઔર આસાન સલામ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيْفَةَ رَسُوْلِ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَآ اَبَا بَكْرِ

الصِّدِّيْقِ

અસ્સલામુ અલય્ક યા ખલીફ–ત રસૂલિલ્લાહિ, અસ્સલામુ અલય્ક યા અબાબકિનિસ્સિદ્દીક ! (રદિ.)

ઉપરકે અલફાઝ જબ તક આપકા દિલ લગે દોહરાતે રહેં.

અબ એક હાથ ઔર દાહની તરફ હટ કર દૂસરે ખલીફહ હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.)કી ખિદમતમેં સલામ પેશ કરેં.

હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.)કી ખિદમતમેં સલામ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَآ اَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ

عُمَرَ الْفَارُوْقِ الَّذِىْ اَعَزَّ بِهِ الْاِسْلَامَ

اِمَامَ الْمُسْلِمِيْنَ مَرْضِيًّا حَيًّا وَّ مَيِّتًا

جَزَاكَ اللّٰهُ عَنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ ﷺ خَيْرًا ط

અસ્સલામુ અલય્ક યા અમીરલ મુઅમિની-ન ઉમરલ ફારૂકિલ્લઝી અઅઝ્ઝલ્લાહુ બિહિલ ઈસ્લામ ઈમામલ મુસ્લિમી-ન મર્દિય્યન્ હય્યંવ્ વ મય્યિતન, જઝાકલ્લાહુ અન ઉમ્મતિ મુહમ્મદિન (સલ.) ખય્રા.

તર્જુમા :

"આપ પર સલામ હો અય અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.)! જિનકે ઝરીએ અલ્લાહને ઈસ્લામકો ઈઝ્ઝત બખ્શી. આપકો મુસલમાનોંકા ઈમામ બનાયા, અલ્લાહકે નઝદીક આપ પસંદીદહ થે ઝિંદગીમેં ભી ઔર વફાતકે બાદ ભી. અલ્લાહ તઆલા આપકો ઉમ્મતે મુહમ્મદિય્યહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી જાનિબસે બેહતરીન જઝા અતા ફરમાવે."

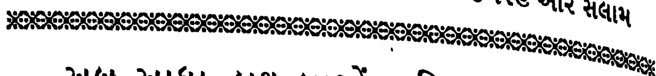
મુખ્તસર ઔર આસાન સલામ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عُمَرَ الْفَارُوْقِ ﷛ ط

અસ્સલામુ અલયક યા અમીરલ મુઅ્મિનીન, અસ્સલામુ અલય્ક યા ઉમરલ્ ફારૂક (રદિ.)

અબ આધા હાથ બાએઁ જાનિબ હટ કર દોનોં ખુલફાકે દરમ્યાન ખળે હો જાએ ઔર દોનોં હઝરાતકો એક સાથ ઈસ તરહ સલામ પેશ કરેં :

દોનોં ખુલફાકો એક સાથ સલામ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا ضَجِيْعَيْ رَسُوْلِ اللّٰهِ
وَوَزِيْرَيْهِ جَزَاكُمَا اللّٰهُ اَحْسَنَ الْجَزَاءِ
جِئْنَا كُمَا نَتَوَسَّلُ بِكُمَآ اِلٰى رَسُوْلِ
اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَشْفَعَ
لَنَا وَ يَدْعُوَ لَنَا رَبَّنَآ اَنْ يُّحْيِيْنَا عَلٰى
مِلَّتِهٖ وَ سُنَّتِهٖ وَ يَحْشُرَنَا فِيْ زُمْرَتِهٖ
وَجَمِيْعَ الْمُسْلِمِيْنَ ۔ اٰمِيْن!

અસ્સલામુ અલયકુમા યા ઝજીરય્ રસૂલિલ્લાહિ વ વઝીરય્હી જઝાકુમલ્લાહુ અહ્સનલ જઝાઈ જિઅ્નાકુમા ન–તવસ્સલુ બિકુમા ઈલા રસૂલિલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ લિયશ્ફ–અ લના વ યદ્ઉ–વ લના રબ્બના અંય્યુહ્યિ–યના અલા મિલ્લતિહિ વ સુન્નતિહી વ યહ્શુ–રના ફી ઝુમ્રતિહી વ જમીઅલ્ મુસ્લિમી–ન, આમીન !

તર્જુમા :

"સલામ હો આપ દોનોં પર અય રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સાથ લેટનેવાલો ઔર આપકે દોનોં વઝીરો ! અલ્લાહ તઆલા આપ દોનોંકો બેહતરીન જઝા અતા ફરમાએ, હમ આપ દોનોંકી ખિદમતમેં ઈસ લિએ આએ હૈં કે આપકો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી તરફ ઈસ બાતકે લિએ વસીલા બનાએં કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હમારી શફાઅત ફરમાએં ઔર હમારે રબસે હમારે લિએ યહ દુઆ ફરમાએં કે વહ હમકો આપકે દીન ઔર આપકી સુન્નત પર ઝિન્દા રખ્ખે ઔર કિયામતકે દિન હમકો ઔર તમામ મુસલમાનોંકો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી જમાઅતમેં ઉઠાએ, આમીન !"

દોનોં હઝરાતકો સલામ પેશ કરનેકે બાદ વાપસ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ મુબારકહકે સામને આએં. દુરૂદ શરીફ પઢ્હ કર અલ્લાહકી હમ્દો-સના કરનેકે બાદ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો વસીલા બના કર દુઆ કરેં ઔર શફાઅતકી દરખાસ્ત કરેં. અપને લિએ, માં-બાપ, અસાતિઝહ, તમામ રિશ્તેદાર, દોસ્ત-અહબાબ

વગયરહ સબકે લિએ દુઆ કરેં.

મદીના મુનવ્વરહકી હાઝિરીકો ગનીમત જાન કર હર નમાઝકે બાદ યા જબ ભી મોકા મિલે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઔર આપકે દોનોં સાથીયોં પર સલામ પહોંચાતે રહેં.

જિસ તરહ કા'બા શરીફકા દેખના ઈબાદત હૈ, ઈસી તરહ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ અનવર ઔર ગુમ્બદે ખિદરાકી તરફ દેખના ભી ઈબાદત હૈ. આપ ઈનકે દીદારસે અપની આંખોંકો મુનવ્વર કરનેમેં કમી ન કરેં.

બાબે જિબ્રઈલકે સામને ખાતૂને જન્નત હઝરત ફાતિમા ઝોહરા (રદિ.)કા હુજરહ હૈ. ઈસ હુજરેકે દરવાઝે પર હાઝિરી દે કર ઈન્કી ખિદમતમેં ભી સલામ અર્ઝ કરેં. ક્યૂં કે બા'ઝ ઉલમાકે નઝદીક ખાતૂને જન્નતકા મઝારે પાક ઈસી હુજરેમેં હૈ.

મસ્જિદે નબવીમેં એક ચબૂતરા બના હૈ, જહાં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે ઝમાનેમેં જો લોગ ઈલ્મે દીન સીખનેકે લિએ આતે થે, વહ યહાં મુકામ કરતે થે, જિસે **સુફ્ફહ** કેહતે હૈં. યહાં નફલ નમાઝ અદા કરેં.

મસ્જિદે નબવીમેં રિયાઝુલ જન્નહમેં ફર્ઝ નમાઝેં પળ્હનેકી ખાસ કોશિશ કરેં ઔર કુરઆન શરીફકા એક ખત્મ કરનેકી ભી કોશિશ કરેં.

અવરતોંકે લિએ રિયાઝુલ જન્નહમેં નફલ નમાઝેં પળ્હનેકા વક્ત સુબ્હ નાશ્તા કરનેકે બાદકા હૈ.

મસ્જિદે નબવીમેં ખુસૂસન્ રિયાઝુલ જન્નહમેં આઠ સુતૂન (ખંભે) ઐસે હૈં, જિનકી બળી ફઝીલતેં હૈં. ઈસ લિએ હર સુતૂનકે કરીબ નફલ નમાઝ અદા કરેં.

મસ્જિદે નબવીકે સાત બરકતવાલે સુતૂન

(૧) સુતૂને હન્નાનહ :

યહ જગહ સબસે અફઝલ હૈ. યહાં પેહલે ખજૂરકા તના (થડ) થા, જિસ પર ટેક લગા કર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ખુત્બા દિયા કરતે થે, લેકીન મિમ્બર બન જાનેકે બાદ જબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ખુત્બા દેને મિમ્બર પર તશરીફ લે ગએ તો યહ તના આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી જુદાઈમેં ખૂબ ઝોરસે રોને લગા. જબ આપ

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપના હાથ મુબારક ઈસ પર રખ્ખા તો રોના બંધ હો ગયા. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસે ઈસી જગહ દફન કર દિયા.

(૨) સુતૂને આઈશહ :

હઝરત આઈશહ (રદિ.)ને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે નકલ ફરમાયા કે ઈસ મસ્જિદમેં એક ઐસી જગહ હૈ જહાંકી ફઝીલત અગર લોગોંકો મા'લૂમ હો જાએ તો યહાં ઈતની ભીળ હો જાએ કે વહાં નમાઝ પળ્હનેકે લિએ ચિટ્ઠી ડાલની પળે. હઝરત આઈશહ (રદિ.)ને હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઝુબૈર (રદિ.)કે ઈસરાર કરને પર યહ જગહ બતાઈ. હદીષ શરીફમેં આયા હૈ કે યહાં દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

(૩) સુતૂને અબૂ લુબાબહ :

હઝરત અબૂ લુબાબહ (રદિ.) એક મશહૂર સહાબી થે. ઉનસે એક ભૂલ હો ગઈ થી, જિસકી વજહસે ઉન્હોંને અપને આપકો ઈસ ખંભેકે સાથ બંધવા દિયા થા ઔર યહ અહદ કર લિયા કે જબ તક અલ્લાહ તઆલા મેરી ખતા મુઆફ નહીં ફરમાએગા, વહાં તક

મેં યૂં હી બંધા રહૂંગા. આખિર અલ્લાહ તઆલાને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર તવબા કબૂલ હોનેકી આયત નાઝિલ ફરમાઈ, તબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપને દસ્તે મુબારકસે ઉન્હેં ખોલા થા.

(૪) સુતૂને સરીર :

યહાં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ એ'તેકાફ ફરમાયા કરતે થે ઔર રાતકો આપકે લિએ યહીં બિસ્તર બિછા દિયા જાતા થા.

(૫) સુતૂને હર્સ :

જબ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપને હુજરેમેં તશરીફ લે જાતે તબ કોઈ સહાબી યહાં પેહરા દેતે થે.

(૬) સુતૂને વુફૂદ :

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં બાહિરસે જો જમાઅતેં આતી થીં, ઝિયાદાતર ઉન્હેં ઈસી મુકામ પર બિઠાયા જાતા થા ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઉનસે ગુફતગૂ ફરમાયા કરતે થે

ઔર લોગ આપકે દસ્તે મુબારકસે ઈસ્લામમેં દાખિલ હોતે થે.

(૭) સુતૂને તહજ્જુદ :

રાતકો લોગ ચલે જાતે તો યહાં ચટાઈ બિછા દી જાતી થી ઔર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ યહાં તહજ્જુદકી નમાઝ અદા કરતે થે.

(૮) સુતૂને જિબ્રઈલ :

હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) જબ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર વહી લે કર આતે થે તો અકષર ઈસી જગહ આતે થે.

જન્નતુલ બકીઅકી ઝિયારત

યહ કબ્રસ્તાન દુન્યાકે સબ કબ્રસ્તાનોંસે અફઝલ હૈ. ઈસમેં બેશુમાર સહાબએ કિરામ (રદિ.), તાબિઈને ઈઝામ ઔર અવલિયાઉલ્લાહ આરામ ફરમા હૈં.

યહાં સૈયદના હઝરત ઉષ્માને ગની, હઝરત અબ્બાસ, હઝરત ઈમામ હસન, હઝરત ઈમામ ઝયનુલ આબિદીન, હઝરત ઈમામ જા'ફર, હુઝૂર

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સાહિબઝાદે હઝરત ઈબ્રાહીમ (રદિ.), આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી નેક બીવીયાં, હઝરત દાઈ હલીમા (રદિયલ્લાહુ અન્હુમ અજમઈન) વગયરહ મદફૂન હૈં.

હો સકે તો રોઝાના યા ખાસ તોરસે જુમ્અહકે દિન જાના મુસ્તહબ હૈ.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે જહાં તક મૈં બકીઅકે લોગોંકો સાથ ન લૂંગા, જન્નતમેં દાખિલ ન હૂંગા.

કબ્રસ્તાનમેં દાખિલ હો કર ઈસ તરહ સલામ પઢેં :

અસ્સલામુ અલયકુમ યા અહ્‌લલ બકીઅ !

ઈસાલે ષવાબકા આમ તરીકા

જન્નતુલ બકીઅમેં સહાબએ કિરામ (રદિ.)કે મઝારાતકી ઝિયારત કરેં, સલામ કહેં, ફાતિહા (ઔર જો કુછ કલિમા–કલામ ચાહે) પઢ કર સબ કબ્રસ્તાનવાલોંકો બખ્શેં ઔર સબકી બરકતસે અપને લિએ ઔર દૂસરોંકે લિએ દુઆ માંગે.

જિસ મઝાર પર યા કબ્ર પર પહોંચે, પેહલે **અસ્સલામુ અલયકુમ યા અહ્લલ કબ્રિ** (ઝિયાદહકે લિએ યા અહલલ કુબૂરિ) કહે. ફિર અઊઝુ બિલ્લાહ-બિસ્મિલ્લાહકે બાદ એક બાર સૂરએ ફાતિહા ઔર તીન બાર સૂરએ ઈખ્લાસ-કુલ હુવલ્લાહુ અહદ... યા ઈસસે ઝિયાદહ પઢહ કર સબકો ષવાબ પહોંચાએ કે-

"યા અલ્લાહ! મૈંને જો કુછ પઢહા હૈ ઈસકા સવાબ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સદકેસે ફુલાંકી રૂહકો પહોંચે."

ઝિયારતે શોહદાએ ઉહદ

સુબ્હકી નમાઝકે બાદ ઝિયારતકે લિએ રવાના હોં, તાકે ઝોહર તક વાપસ આ સકેં. ઉહદ પહાળ મદીનહ મુનવ્વરહસે કરીબન તીન મીલકે ફાસલે પર હૈ.

યહ વહ મુકદ્દસ પહાળ હૈ, જિસકે બારેમેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા; ઉહદ વહ પહાળ હૈ જો હમસે મુહબ્બત કરતા હૈ ઔર જિસસે હમ મુહબ્બત કરતે હૈં ઔર એક હદીષ શરીફમેં આયા હૈ કે ઉહદ પહાળ જન્નતકે દરવાઝોંમેંકા એક દરવાઝા હોગા.

ઉહદકી ઝિયારત જુમેરાતકો અફઝલ હૈ.

ઉહદકી લળાઈ ઈસી જગહ હુઈ થી. યહાં ૭૦ શોહદાએ કિરામ (રદિ.) આરામ ફરમાં હૈં.

હઝરત હમઝહ (રદિ.)કા મઝાર મુબારક ભી યહીં હૈ. ઈન્કે મઝાર ઔર દીગર હઝરાતકે મઝારોંકી ભી ઝિયારત કરેં. ઝિયારત ઈસ તરહ કરેં કે કિસી ભી વક્તકી નમાઝ મસ્જિદે નબવીસે છૂટ ન જાએં.

મદીના તય્યિબહકી મસાજિદ

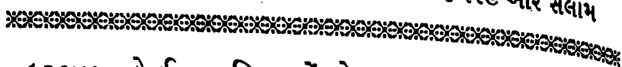
(૧) મસ્જિદે કુબા :

યહ મસ્જિદ મદીનહ મુનવ્વરહકી પેહલી મસ્જિદ હૈ ઔર આબાદીસે કરીબન તીન મીલકે ફાસલે પર હૈ. યહ મસ્જિદ મસ્જિદે હરામ, મસ્જિદે નબવી ઔર મસ્જિદે અકસાકે બાદ દુન્યાકી તમામ મસાજિદસે અફઝલ હૈ.

ઈસકી બુન્યાદ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપને દસ્તે મુબારકસે રખ્ખી થી.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ

ફરમાયા કે ઈસ મસ્જિદમેં દો રકા'ત નમાઝ પઢનેકા ષવાબ ઉમરહકે ષવાબકે બરાબર હૈ. ઈસ લિએ હો સકે તો રોઝાના મસ્જિદે કુબા જાએં. મોટરવાલે એક રિયાલમેં આપકો વહાં લે જાએંગે ઔર વાપસ મસ્જિદે નબવીકે કરીબ છોળ ભી દેંગે.

મસ્જિદે કુબામેં પેહલે આપ દો રકા'ત તહિય્યતુલ મસ્જિદ પઢેં ઔર બાદમેં દો રકા'ત નફલ ઉમરહકે ષવાબકી નિય્યતસે પઢેં.

યહ સસ્તે સોદેકો હાથસે ન જાને દેં ઔર રોઝાના મસ્જિદે કુબાકી મુલાકાત લેં.

(૨) મસ્જિદે જુમ્અહ :

યહ વહ મસ્જિદ હૈ જહાં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસ્લામકે સબસે પેહલે જુમ્અહકી નમાઝ પઢાઈ થી.

(૩) મસ્જિદે ગમામહ :

ઈસ મસ્જિદકો મસ્જિદે મુસલ્લા ભી કેહતે હૈં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને યહાં દોનોં ઈદોંકી નમાઝેં પઢાઈ થી.

(૪) મસ્જિદે ફતહ :

ખન્દકકી લડાઈકે મોકે પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસ જગહ તીન રોઝ યા'ની પીર, મંગલ ઔર બૂધકો દુઆ ફરમાઈ ઔર હક તઆલાને દુઆ કબૂલ કી ઔર મુસલમાનોંકો ફતહ હાસિલ હૂઈ.

(૫) મસ્જિદે કિબ્લતૈન :

મસ્જિદે કિબ્લતૈન યા'ની દો કિબ્લેવાલી મસ્જિદ. ઈસ મસ્જિદમેં એક મેહરાબ બયતુલ મુકદસ ઔર એક બયતુલ્લાહકી તરફ હૈ. હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કિબ્લએ અવ્વલ યા'ની બયતુલ મુકદસકી તરફ મુંહ કરકે નમાઝ પઢ્હા રહે થે કે બયતુલ્લાહકી તરફ કિબ્લા બદલનેકી આયત નાઝિલ હૂઈ, તો નમાઝકે દરમ્યાન આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપના રુખ બયતુલ મુકદસસે ખાનએ કા'બાકી તરફ ફેર લિયા.

(૬) મસ્જિદે ફઝીહ :

ઈસે મસ્જિદે શમ્સ ભી કેહતે હૈં. ફઝીહકા મતલબ ખજુરકા શરાબ હૈ. હઝરત અબૂ અય્યૂબ અન્સારી (રદિ.) અપની જમાઅતકે સાથ ઈસી જગહ શરાબ પી રહે થે કે ઈન્હેં પતા ચલા કે શરાબ હરામ હોનેકી

આયત નાઝિલ હૂઈ હે તો ઉન્હોંને શરાબકે તમામ મટકે બહા દીએ.

ઈસકે અલાવહ મસ્જિદે અબૂ બક્ર, મસ્જિદે અલી, મસ્જિદે સુકયા, મસ્જિદે સજદહ, મસ્જિદે ઝુબાબ, મસ્જિદે ઈજાબહ, મસ્જિદે ઉબ્બી, મસ્જિદે બની હરામ વગયરહ તમામ મસાજિદકી ઝિયારત કરેં ઔર તહિય્યતુલ મસ્જિદ પઢ્હ કર દુઆ કરેં.

મદીનહ મુનવ્વરહકે મુબારક કુંવેં

મદીનહ તય્યિબહકે અતરાફમેં બહોતસે ઐસે કુંવે હૈં, જિનકો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે કુછ ન કુછ નિસ્બતકા શર્ફ હાસિલ હે, લેકીન ઈનમેં સાત કુંવેં ઝિયાદહ મશહૂર હૈં. આપ ઈનકી ઝિયારત કરેં ઔર બરકતકે તોર પર પાની પીએં.

(૧) બીરે અરીસ :

યહ કુંવા મસ્જિદે કુબાકે નઝદીક હે. એક મરતબા હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ યહાં તશરીફ લાએ થે ઔર ઈસ કુંવેમેં અપના પાઉં મુબારક લટકા કર બેઠ ગએ થે. આપને ઈસ કુંવેકા પાની પિયા ઔર

વુઝૂ કિયા ઔર અપના લુઆબ (થુંક) મુબારક ભી ઈસ કુંવેમેં ડાલા થા. યહ કુંવા અબ વેરાન પળા હૈ.

(૨) બીરે રૂમહ :

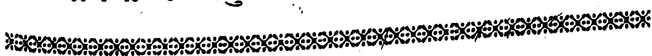
યહ કુંવા મસ્જિદે કિબ્લતૈનસે શિમાલકી જાનિબ હૈ. મદીનહસે કરીબન તીન મીલકે ફાસલે પર હૈ. પેહલે યહ કુંવેકા માલિક એક યહૂદી થા, જો ઈસ કુંવેકા પાની બેચતા થા ઔર મુસલમાનોંકો પાનીકી બહોત તકલીફ થી. હઝરત ઉષ્માને ગની (રદિ.)ને ઈસે ખરીદ લિયા ઔર વકફ કર દિયા. ઈસ લિએ ઈસે બીરે ઉષ્માન ભી કેહતે હૈં.

(૩) બીરે ગર્શ :

યહ કુંવા મસ્જિદે કુબાસે કરીબન આધે મીલકે ફાસલે પર હૈ.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસ કુંવેકે પાનીસે વુઝૂ ફરમાયા થા ઔર બચા હુવા પાની ઈસમેં વાપસ ડાલ દિયા થા. એક મરતબા અપના લુઆબે મુબારક ઔર શહદ ભી ઈસમેં ડાલા થા.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી વસિય્યતકે

મુતાબિક આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો આખરી ગુસ્લ ભી ઈસી પાનીસે દિયા થા.

(૪) બીરે બુજાઅહ :

યહ કુંવા શામી દરવાઝેકે કરીબ એક બાગમેં વાકેઅ હૈ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસ કુંવેમેં અપના લુઆબે મુબારક ડાલા થા ઔર બરકતકી દુઆ ફરમાઈ થી.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે ઝમાનેમેં જબ કોઈ બીમાર હોતા તો ઉસકો ઈસ કુંવેકે પાનીસે નેહલાયા જાતા થા, જિસકી બરકતસે ઉસે અલ્લાહ તઆલા શિફા અતા ફરમાતે થે.

(૫) બીરે બસ્સહ :

યહ કુંવા જન્નતુલ બકીઅકે કરીબ વાકેઅ હૈ. ઈસ કુંવેંકે પાનીસે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપના સર મુબારક ધોયા થા, ઔર બચા હુવા પાની ઔર વહ પાની જો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે બાલોંસે ટપકા, દોનોં પાની આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈસ કુંવેમેં ડાલ દિએ થે.

(૬) બીરે હાઅ :

યહ કુંવા બાબે મજીદીકે સામને કોટસે બાહિર હૈ. યહાં હઝરત અબૂ તલહા (રદિ.)કા બાગ થા. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ યહાં અકષર તશરીફ લાતે થે ઔર પાની પીતે થે. જબ "લન તનાલુલ્ બિર્ર..."કી આયતે કરીમહ નાઝિલ હૂઈ, જિસકા તર્જુમા યહ હૈ કે; "તુમ નેકીકે દરજેકો હરગિઝ નહીં પા સકતે, જબ તક અપને મહબૂબ માલમેંસે ખુદાકી રાહમેં ખર્ચ ન કરો," તો ઈસ પર હઝરત અબૂ તલહા (રદિ.)ને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી હિદાયતકે મુતાબિક અપને રિશ્તેદારોં પર યહ કુંવા ઔર બાગ વકફ કર દિયા.

(૭) બીરે અહન :

યહ કુંવા મસ્જિદે કુબાસે થોળી દૂર મસ્જિદે શમ્સકે કરીબ વાકેઅ હૈ. ઈસકે પાનીસે હુઝૂર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને વુઝૂ ફરમાયા થા. ઈસમેં અપના લુઆબે મુબારક ડાલા થા ઔર બરકતકી દુઆ ફરમાઈ થી.

ઈનકે અલાવા ભી બહોતસે કુંવે હૈં ઉનકી ઝિયારત કરેં ઔર પાની પીએં.

મદીના મુનવ્વરહસે મક્કા મુઅઝ્ઝમહકી તરફ રવાનગી

જબ તક આપકા મદીનહ–મુનવ્વરહમેં કિયામ હૈ, હર નમાઝ મસ્જિદે નબવીમેં બા–જમાઅત અદા કરેં ઔર હર નમાઝકે બાદ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઔર આપકે દોનોં સાથીયોં પર સલામ ભેજેં.

જબ મક્કહ જાનેકા વક્ત આ જાએ તો મુઅલ્લિમસે મિલ કર આખિરી વિદાઈ સલામ અર્ઝ કરનેકા વક્ત તય કર લેં.

ગુસ્લ યા વુઝૂ કર લેં ઔર એહરામકી ચાદરેં પહેન લેં. અવરતેં ભી એહરામકે કપળે પહેન લેં ઔર રિયાઝુલ જન્નહમેં દો રકા'ત નફલ નમાઝ ઉમરહકે એહરામકી નિય્યતસે પળ્હેં. સલામ ફેર કર સરસે ચાદર હટા લેં.

ફિર બેઠ કર ઈસ તરીકેસે એહરામકી નિય્યત કરે :

اَللّٰهُمَّ اِنِّىٓ اُرِيْدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهَا لِىْ وَتَقَبَّلْهَا مِنِّىْ ط

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદુલ ઉમ્ર–ત ફયસ્સિરહા લી વ તકબ્બલ્હા મિન્ની.

તર્જુમા :

"યા અલ્લાહ ! મૈં ઉમરહકા ઈરાદા કરતા હૂં. ઉસકો મેરે લિએ આસાન ફરમા ઔર ઉસકો મેરી તરફસે કબૂલ ફરમા."

ફિર તીન મરતબા તલબિય્યહ **"લબ્બૈક અલ્લાહુમ્મ લબ્બૈક..."** ઔર તીન મરતબા દુરૂદ શરીફ પઢેં ઔર દુઆ કરેં.

દુરૂદ શરીફ :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى
اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّبَارِكْ وَسَلِّمْ ط

અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા સય્યિદિના મુહમ્મદિંવ્ વ અલા આલિ સય્યિદિના મુહમ્મદિંવ્ વ બારિક વ સલ્લિમ.

અવરતેં ભી ઈસી તરહ એહરામમેં દાખિલ હો જાએં.

સબ સાથી મુઅલ્લિમકે સાથ આખિરી મરતબા

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ અકદસમેં હાઝિરી દેનેકે લિએ નિહાયત અદબ ઔર એહતિરામકે સાથ દુરૂદ શરીફ પળ્હતે હૂએ જાએં. મુઅલ્લિમ આપકો વિદાઈ સલામ પળ્હવાએગા.

સલામકે બાદ ખૂબ દિલસે રો રો કર દુઆએં માંગેં, ક્યૂં કે રોના બહ઼રહાલ કબૂલિયતકી અલામત હૈ ઔર આખિરમેં યહ દુઆ કરેં :

દુઆ :

"અય અલ્લાહ ! તૂં અપને નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં મેરી ઈસ હાઝિરીકો આખિરી ન ઠેહરા; બલ્કે મેરે લિએ બાર બાર આનેકા ઝરીયા બના દે.

હમારી હજ ઔર ઝિયારતકો કબૂલ ફરમા ઔર હમકો અપને ઘરવાલોંકી તરફ સલામતી ઔર અજરો-ષવાબકે સાથ પહોંચા."

હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે રવઝએ મુબારકહ ઔર ગુમ્બદે ખિદરાકો હસરતભરી નઝરોંસે આંખોંમેં આંસૂ લિએ દેખતે દેખતે બાહિર આ જાએં ઔર અપની મોટરમેં મક્કહ રવાના હો જાએં.

રુખસતકે વક્ત જિસ કદર હો સકે ખયરાત કરેં.

રાસ્તેમેં કસ્ર નમાઝેં પઢેં. મક્કહ પહોંચ કર તવાફ– સઈ ઔર બાલ કટવા કર એહરામ ઉતાર લેં.

મદીનહમેં ખજૂર માર્કેટસે અપની મનપસંદ ખજૂરેં ખરીદ લેં. ડિબ્બે ઔર જાલન કરનેવાલે વહીં હોતે હૈં. ડિબ્બે પેક કરવા કર અપને સાથ હી મક્કહ લે જાએં.

ખરીદીકા મસ્અલા

મક્કહ મુકર્રમહ યા મદીનહ તય્યિબહકે કિયામમેં જો કુછ ભી ખરીદેં, ઉસમેં યહ નિય્યત રખ્ખેં કે યહાંકે તાજિરોંકી આમદનીકા ઝરીયા યહી હે ઔર ઉસ પર ઈન્કા ગુઝારા હોતા હૈ. અગર ઈન્કા કારોબાર અચ્છા ચલા તો યહ લોગ ઈસ પાક જગહમેં ઈત્મીનાન, સુકૂન ઔર રાહતકે સાથ રેહ સકેંગે, ઔર હમ લોગ ઈસકા ઝરીયા બનેંગે. અગર કિસી ચીઝમેં ઝિયાદહ પૈસે ભી ખર્ચ હો ગએ તો યહ ભી એક સદકા હે, બલકે કુછ ચીઝેં ઈસી નિય્યતસે ખરીદ લેં. (ફઝાઈલે હજ)

લોગોંકો તોહફા દેનેક લિએ મક્કહસે ઝમઝમ ઔર મદીનહકી ખજૂરસે બઢ્હ કર દુન્યામેં ઓર કોઈ ચીઝ નહીં હે.

ચાલીસ અહાદીષ

હઝરત સુલયમાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે પૂછા કે વહ ચાલીસ અહાદીષ ક્યા હૈં, જિનકે બારેમેં યહ ફરમાયા કે જો ઈન્કો યાદ કર લે વહ જન્નતમેં દાખિલ હોગા. હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે–

(૧) તૂ ઈમાન લાએ અલ્લાહ પર.

(૨) ઔર આખિરતકે દિન પર.

(૩) ઔર ફરિશ્તોંકે વુજૂદ પર.

(૪) ઔર સબ આસમાની કિતાબોં પર.

(૫) ઔર તમામ અમ્બિયા (અલૈ.) પર.

(૬) ઔર મરનેકે બાદ દો બારહ ઝિન્દહ હોને પર.

(૭) ઔર તકદીર પર કે ભલા ઔર બુરા જો કુછ હોતા હૈ, સબ અલ્લાહ હી કી તરફસે હૈ.

(૮) ઔર ગવાહી દે ઈસ પર કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં ઔર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ

વ સલ્લમ અલ્લાહકે સચ્ચે રસૂલ હૈં.

(૯) ઔર હર નમાઝકે વક્ત કામિલ વુઝૂ કરકે નમાઝકો કાઈમ કરેં.

(૧૦) ઝકાત અદા કરેં.

(૧૧) રમઝાનકે રોઝે રખ્ખેં.

(૧૨) અગર માલ હો તો હજ કરેં.

(૧૩) રોઝાના બારહ રકા'ત સુન્નતે મુઅક્કદહ અદા કરેં. (દો રકા'ત સુબ્હકી ફર્ઝસે પેહલે, ચાર રકા'ત ઝોહરસે પેહલે ઔર દો રકા'ત ઝોહર કે બાદ, દો રકા'ત મગરિબકે બાદ ઔર દો રકા'ત ઈશાકે બાદ.)

(૧૪) વિત્રકી નમાઝ કિસી રાતમેં ન છોળેં.

(૧૫) અલ્લાહકે સાથ કિસી ચીઝકો શરીક ન કર.

(૧૬) વાલિદૈનકી નાફરમાની ન કર.

(૧૭) ઝુલ્મસે યતીમકા માલ ન ખા.

(૧૮) શરાબ ન પી.

(૧૯) ઝિના ન કર.

(૨૦) ઝૂઠી કસમ ન ખા.

(૨૧) ઝૂઠી ગવાહી ન દે.

(૨૨) ખ્વાહિશાતે નફસાનિય્યહ પર અમલ ન કર.

(૨૩) મુસલમાન ભાઈકી ગીબત ન કર.

(૨૪) ઔર અફીફહ અવરત યા મર્દકો તોહમત ન લગા.

(૨૫) અપને મુસલમાન ભાઈસે કીના ન રખ.

(૨૬) લહ્વો–લઅબમેં મશગૂલ ન હો.

(૨૭) તમાશાઈઓંમેં શરીક ન હો.

(૨૮) કિસી પસ્તા કદકો ઐબકી નિય્યતસે ઠિંગના મત કેહ.

(૨૯) કિસીકા મજાક મત ઉળા.

(૩૦) મુસલમાનોંકે દરમ્યાન ચુગલખોરી ન કર.

(૩૧) અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂકી નેઅમતોં પર ઉસકા શુક્ર કર.

(૩૨) બલા ઔર મુસીબત પર સબ્ર કર.

(૩૩) અલ્લાહકે અઝાબસે બેખૌફ મત હો.

(૩૪) રિશ્તેદારોંસે કત્એ તઅલ્લુક મત કર.

(૩૫) બલકે ઈનકે સાથ સિલારહમી કર.

(૩૬) અલ્લાહકી કિસી મખ્લૂક પર લા'નત મત કર.

(૩૭) સુબ્હાનલ્લાહ, અલ્લાહુ અકબર ઔર લા ઈલા–હ ઈલ્લલ્લાહકા અકષર વિર્દ રખ્ખા કર.

(૩૮) જુમ્અહ ઔર ઈદૈનમેં હાઝિરી મત છોળ.

(૩૯) ઔર ઈસ બાતકા યકીન રખ કે જો તકલીફ ઔર રાહત તુઝે પહોંચી વહ મુકદરમેં થી, જો ટલનેવાલી ન થી ઔર જો કુછ નહીં પહોંચા વહ કિસી તરહ ભી પહોંચનેવાલા ન થા.

(૪૦) ઔર કલામુલ્લાહકી તિલાવત કિસી હાલમેં ભી મત છોળ.

હઝરત સુલયમાન (રદિ.) કેહતે હૈં, મૈંને પૂછા : જો કોઈ ઈનકો યાદ કરે ઈસે કયા અજ્ર મિલેગા ? રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકા હશ્ર અમ્બિયા

અલયહિમુસ્સલામ ઔર ઉલમાએ કિરામકે સાથ ફરમાએંગે.

અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો અમલ કરનેકી નેક તવફીક અતા ફરમાએ, આમીન !

હજ-ઉમરહ ઔર સલામ આપકો
મુબારક હો.

